

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ДОХОДІВ І ЗБОРІВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

ПОДАТКОВЕ ПРАВО

Альбом схем

Навчальний посібник

*За загальною редакцією:
д.ю.н, професора, завідувача кафедри фінансового права
Л. М. Касьяненко*

ІЄ ПРАВОВА
ЄДНІСТЬ
ВСЬОУКРАЇНСЬКА
АСОЦІАЦІЯ
ВИДАВЦІВ

Київ • 2013

ББК 67.302.23(4Укр)
УДК 351.72:336.22(477)
П44

*Затверджено Міністерством освіти та науки України
(Протокол № 1/11-15534 від 15.10.2013 р.)*

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету державної податкової служби України
(Протокол № 9 від 28.03.2013 р.)*

Авторський колектив:

Касьяненко Любов Михайлівна, Цимбалюк Анатолій Володимирович,
Аністратенко Юлія Ігорівна, Блащук Наталія Іванівна.

Рецензенти:

Кучерявенко М.П. – завідувач кафедри фінансового права Національного університету «Юридична академія ім. Ярослава Мудрого», д.ю.н., професор, академік НАПрН України;

Проценко Т.О. – перший заступник начальника Державного науково-дослідного інституту МВС України, д.ю.н., професор;

Савченко Л.А. – проректор з наукової роботи Київського міжнародного університету, д.ю.н., професор.

П44 Податкове право України: альбом схем : навч. посіб. / [Л.М. Касьяненко, А.В. Цимбалюка, Ю.І. Аністратенко, Н.І. Блащук]; за заг. редакцією Л.М. Касьяненко. – К. : Алерта, 2013. – 112 с.

ISBN 978-617-566-250-2

У Навчальному посібнику «Податкове право України: Альбом схем» схематично розкрито весь курс «Податкового права», який викладається для ОКР «Бакалавр», висвітлено основні поняття, що необхідно знати з курсу, розкрито механізм справляння податків в Україні.

Дане видання призначене для студентів і аспірантів, які вивчають курс податкового права, а також для всіх практиків, хто цікавиться питаннями правового регулювання оподаткування в Україні та новелами податкового законодавства.

Відтворення всієї книги чи якої-небудь її частини будь-якими засобами або в якій-небудь формі, у тому числі в Інтернеті, без письмово дозволу видавництва забороняється

ББК 67.302.23(4Укр)
УДК 351.72:336.22(477)

ISBN 978-617-566-250-2

© Колектив авторів, 2013.
© Видавництво «Алерта», 2013.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	6
СПИСОК СКОРОЧЕНЬ ЗАСТОСОВАНИХ У ВСІХ ЧИСЛАХ І ВІДМІНКАХ	7

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

ТЕМА 1.1.

ВСТУП. ПОДАТОК, ЯК ЕКОНОМІКО-ПРАВОВА КАТЕГОРІЯ. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ОПОДАТКУВАННЯ

1. Історичний розвиток системи податків, її законодавче закріплення	8
2. Поняття податку. Відмінність податку від інших загальнообов'язкових внесків до бюджетів та державних цільових фондів.....	9
3. Функції податків. Класифікація податків	10
4. Поняття та сутність оподаткування. Принципи оподаткування.....	12

ТЕМА 1.2.

СТРУКТУРА (ЕЛЕМЕНТИ) ПОДАТКУ, ЇЇ ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

1. Види податків та зборів	15
2. Загальні засади встановлення податків та зборів	16
3. Податкова звітність та податкова декларація	18
4. Податкові пільги та способи їх надання	20

ТЕМА 1.3.

ПОДАТКОВЕ ПРАВО ТА ПОДАТКОВЕ ЗАКОНОДАВСТВО

1. Поняття податкового права. Предмет та метод правового регулювання. Співвідношення податкового права з іншими галузями права.....	23
2. Принципи податкового права. Джерела податкового права. Кодифікація податкового законодавства	25
3. Основи міжнародного податкового права. Поняття та види податкових міжнародних договорів. Поняття, види та методи усунення подвійного оподаткування	27

ТЕМА 1.4.

ПОДАТКОВІ ПРАВОВІДНОСИНИ ТА ПОДАТКОВО-ПРАВОВІ НОРМИ

1. Поняття та особливості податкових правовідносин. Види податкових правовідносин	30
2. Об'єкти та суб'єкти податкових правовідносин	31
3. Податково-правові норми, їх структура та види	31

ТЕМА 1.5.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ. ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА

1. Поняття та характеристика податкової системи, її структура	34
2. Порядок встановлення та скасування податків в Україні	36
3. Податкова політика та її принципи	36

ТЕМА 1.6.

ПОДАТКОВІ ОРГАНИ В УКРАЇНІ. ОРГАНІЗАЦІЯ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Міністерство доходів і зборів, як особливий суб'єкт податкових правовідносин. Система контролюючих органів в Україні	39
2. Поняття та зміст податкового контролю	40

3. Податкові перевірки, їх види та класифікація. Порядок оформлення їх результатів.....41
4. Способи захисту платниками своїх прав та законних інтересів 42

ТЕМА 1.7.

СПОСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ПЛАТНИКАМИ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

1. Поняття податкового обов'язку, його виникнення і припинення. Гарантії забезпечення виконання зобов'язань по сплаті податків та зборів..... 44
2. Розстрочення та відстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу платників податків 46
3. Податкова застава, її зміст та підстави виникнення 47
4. Адміністративний арешт майна платника та його види..... 48
5. Строки давності та їх застосування 49

ТЕМА 1.8.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

1. Відповідальність за порушення податкового законодавства, її види та підстави для застосування 51
2. Підстави притягнення платників податків до фінансово-правової відповідальності ... 54
3. Адміністративна відповідальність. Повноваження контролюючих органів щодо розгляду справ по адмінправопорушеннях 54
4. Кримінальна відповідальність за порушення норм податкового законодавства 55

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

ТЕМА 2.1.

ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКІВ ПІДПРИЄМСТВ

1. Правове регулювання оподаткування прибутку підприємств 56
2. Платники податку на прибуток..... 57
3. Прибуток, як об'єкт оподаткування, порядок його визначення 58
4. Ставки податку на прибуток підприємств. Порядок нарахування та сплати податку 59
5. Поняття безнадійної та сумнівної заборгованості та порядок її врегулювання 60

ТЕМА 2.2.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

1. Податок з доходів фізичних осіб, його правове регулювання. Платники та об'єкт оподаткування 63
2. Поняття оподаткованого доходу та його види..... 65
3. Податковий кредит та податкові соціальні пільги 65
4. Порядок нарахування, утримання та сплати податків з окремих видів доходів 67
5. Декларування доходів громадян 68

ТЕМА 2.3.

НЕПРЯМІ ПОДАТКИ

1. Сутність непрямого оподаткування та його правове регулювання..... 71
2. Податок на додану вартість, його характеристика. Платники ПДВ, їх реєстрація в контролюючих органах. Операції, що підлягають оподаткуванню ПДВ 71
3. Порядок обчислення та сплати ПДВ. Ставки ПДВ. Порядок застосування «0» ставки 73

ТЕМА 2.4.

АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК

1. Поняття та класифікаційні ознаки акцизного податку..... 78

2. Платники податку. Об'єкти оподаткування	79
3. Підакцизні товари та ставки податку. Порядок обчислення податку. Контроль за сплатою	80
4. Виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів.....	80

**ТЕМА 2.5.
МИТНІ ПЛАТЕЖІ**

1. Митні платежі в системі оподаткування, їх види. Мито, що стягується при переміщенні товарів через митну територію України.....	82
2. Поняття митної вартості та методи її визначення. Порядок нарахування та сплати мита.....	84
3. Державне мито, його правове регулювання. Платники та об'єкт оподаткування	86

**ТЕМА 2.6.
МАЙНОВЕ ОПОДАТКУВАННЯ**

1. Сутність та види майнового оподаткування.....	88
2. Збір за першу реєстрацію транспортного засобу	89
3. Плата за землю	90

**ТЕМА 2.7.
МІСЦЕВІ ПОДАТКИ ТА ЗБОРИ**

1. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	93
2. Єдиний податок.....	94
3. Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності	95
4. Збір за місця для паркування транспортних засобів	96
5. Туристичний збір	96

**ТЕМА 2.8.
ПРИРОДООХОРОННІ ПЛАТЕЖІ**

1. Екологічний податок.....	98
2. Збір за спеціальне використання води	99
3. Збір за спеціальне використання лісових ресурсів.....	101

**ТЕМА 2.9.
РЕСУРСНІ ПЛАТЕЖІ**

1. Рентна плата за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України	103
2. Рентна плата за нафту, природний газ і газовий конденсат, що видобувається в Україні.....	104
3. Плата за користування надрами.....	105

**ТЕМА 2.10.
СПЕЦІАЛЬНІ ПОДАТКОВІ РЕЖИМИ**

1. Фіксований сільськогосподарський податок	107
2. Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну і теплову енергію, крім електроенергії виробленої кваліфікованими когенераційними установками.....	108
3. Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ та споживачів усіх форм власності	108

Список використаних джерел.....	110
---------------------------------	-----

ПЕРЕДМОВА

Для виконання завдань і функцій суверенної держави України потрібні значні суми фінансових ресурсів, основним джерелом яких в умовах ринкової економіки є податки. Система оподаткування є одним з найважливіших важелів державного регулювання, а податкові платежі торкаються матеріальних інтересів всіх без виключення категорій як юридичних, так і фізичних осіб.

З 1 січня 2011 року набрав чинності Податковий кодекс України, який має значну кількість новацій, що формують прозорість податкової системи, спрощують адміністрування податків і зборів, інших платежів, зменшують податкові навантаження на платника податків, гармонізують податкову складову в системі державних фінансів.

Такі обставини зумовлюють актуальність і безпосереднє значення для вивчення курсу «Податкове право» на базі Податкового кодексу, інших законодавчих і нормативних актів для отримання майбутніми кваліфікованими спеціалістами повноцінної системи знань, що визначають загальні принципи податкової політики України, яка в умовах економічного розвитку набуває все більшої уваги в ефективному розвитку національної економіки є :

- вивчення загальних положень функціонування податкової системи України;
- висвітлення основних проблем адміністрування обов'язкових податкових платежів;
- розгляд механізмів сплати податків і зборів, які запроваджені в Україні;

Реалізація зазначених завдань відображає послідовне висвітлення у 17 темах посібника загальної і особливої частини курсу. Наприкінці кожної теми подано матеріал для самостійної роботи, самоперевірки і контролю у формі підсумкових питань.

Навчальний посібник в певній мірі повторює структуру Податкового кодексу України, так як існує нагальна потреба засвоєння великого масиву навчально-методичного матеріалу в межах систематичного підходу, який представлений новим кваліфікованим законодавством України.

У посібнику, кожна тема курсу розпочинається з переліку основних питань, які розкривають зміст самої теми, а також вказуються схематично не лише основні категорії кожної теми та зв'язок між ними, а й розкрито їх зміст.

Навчальний посібник підготовлений колективом авторів кафедри фінансового права Національного університету Міністерства доходів і зборів України, які сподіваються, що зміст і система викладеного матеріалу дадуть можливість фахівцям фінансової та податкової сфери, викладачам, студентам вищих навчальних закладів отримати необхідні знання з податкового права і застосування їх у практичній діяльності.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ ЗАСТОСОВАНИХ У ВСІХ ЧИСЛАХ І ВІДМІНКАХ:

ВРУ – Верховна рада України
ПУ – Президент України
П.П. – податкове право
ПК України – Податковий кодекс України
КК України – Кримінальний кодекс України
КУпАП – Кодекс України про адміністративні правопорушення
МКУ – Митний кодексу України
Ф.о. – фізична особа
Ю.о. – юридична особа
Напр. – наприклад
ін. – інше
у т.ч. – у тому числі
і т.д. – і так далі
КМУ – Кабінет Міністрів України
ЗУ – Закон України

ТЕМА 1.1. ВСТУП. ПОДАТОК, ЯК ЕКОНОМІКО-ПРАВОВА КАТЕГОРІЯ. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ОПОДАТКУВАННЯ

Питання:

1. Історичний розвиток системи податків, її законодавче закріплення.
2. Поняття податку. Відмінність податку від інших загальнообов'язкових внесків до бюджетів та державних цільових фондів.
3. Функції податків. Класифікація податків.
4. Поняття та сутність оподаткування. Принципи оподаткування.

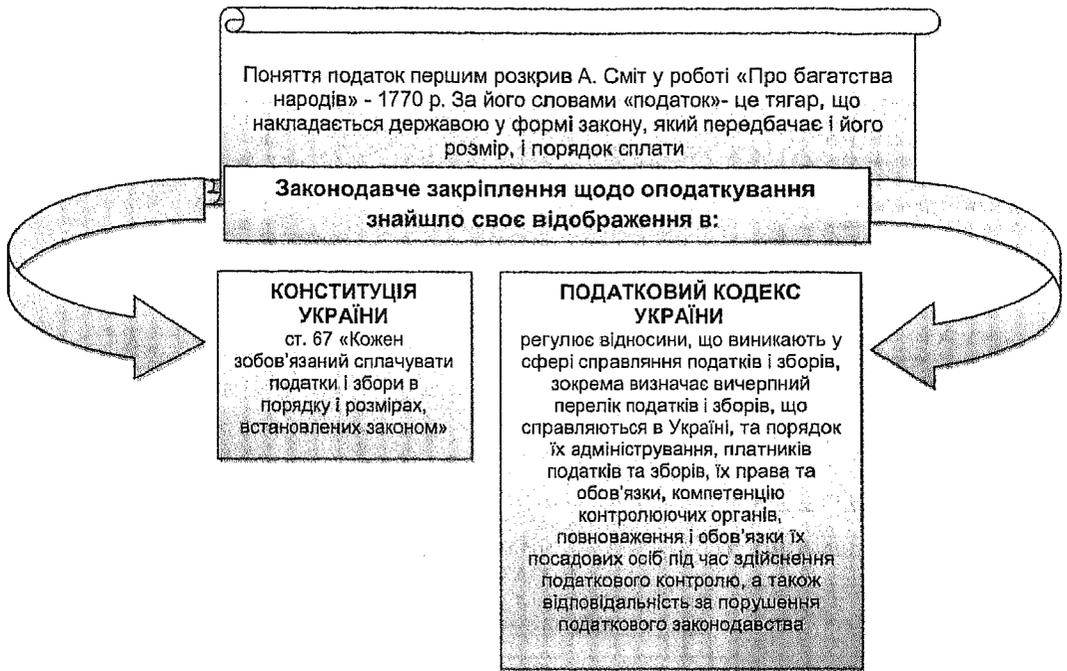
Основні поняття з теми:

Податком є обов'язковий, безумовний платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників податку відповідно до Податкового Кодексу.

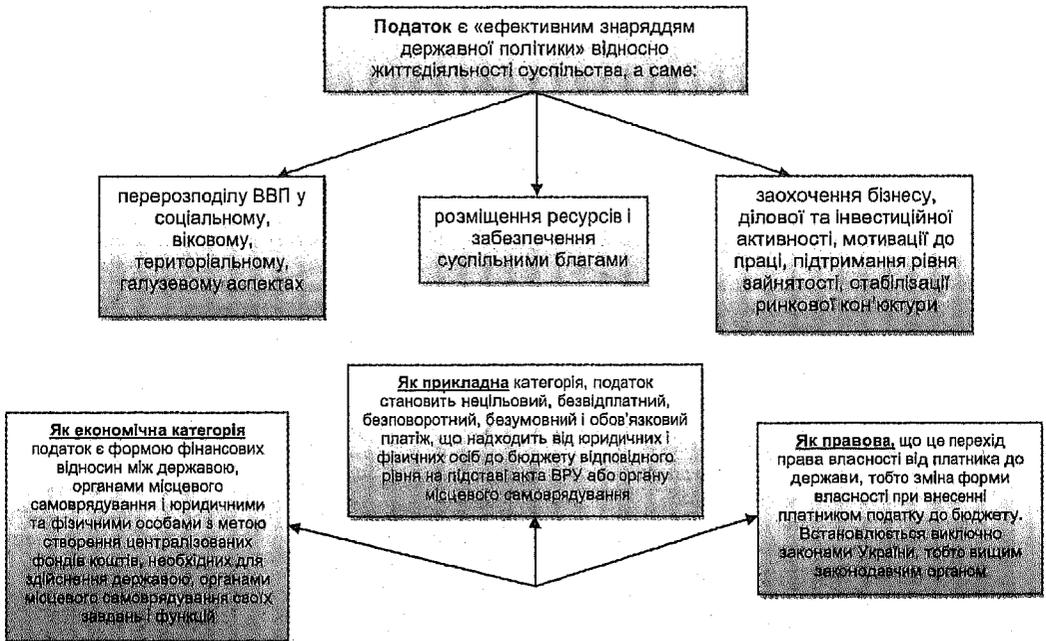
Збором (платою, внеском) є обов'язковий платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників зборів, з умовою отримання ними спеціальної вигоди, у тому числі внаслідок вчинення на користь таких осіб державними органами, органами місцевого самоврядування, іншими уповноваженими органами та особами юридично значимих дій.

1. Історичний розвиток системи податків, її законодавче закріплення.

2. Поняття податку. Відмінність податку від інших загальнообов'язкових внесків до бюджетів та державних цільових фондів.

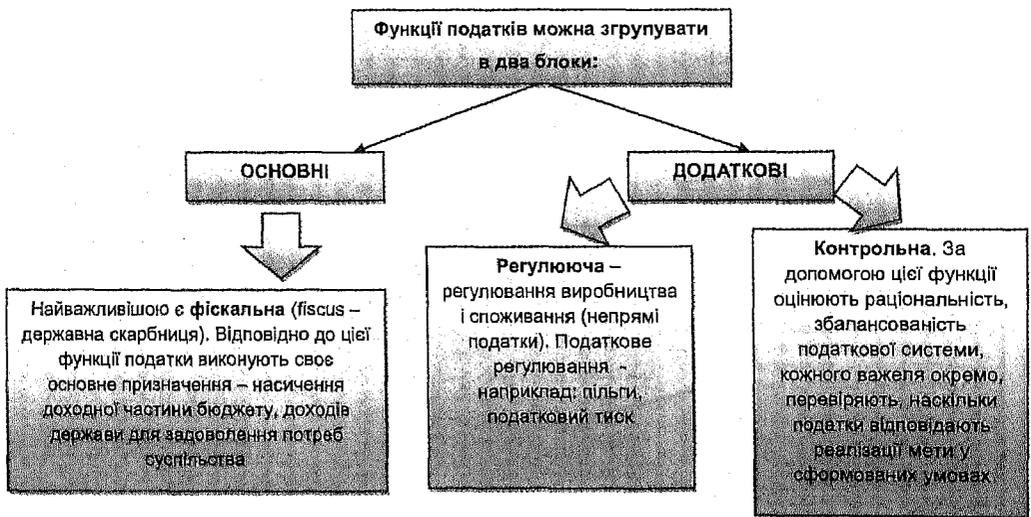

Відмінність між податками і зборами зумовлена такими чинниками:

КРИТЕРІЙ ВІДМІННОСТІ	ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНІ ПОДАТКИ	ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНІ ЗБОРИ
Мета	Задоволення загального публічного інтересу	Задоволення потреб чи витрат юридичних і фізичних осіб
Характер платежу	Безумовний платіж, має безвідплатний характер	Сплачують у зв'язку з наданням певних прав, послуг, або як відшкодування деяких видатків бюджетів
Поведінка платника	Сплата податку є обов'язком платника	Поведінці платника властива певна добровільність дій

3. Функції податків. Класифікація податків.

КЛАСИФІКАЦІЯ ПОДАТКІВ:

Залежно від компетенції органу, що вводить дію податкового платежу на відповідній території:
а) загальнодержавні;
б) місцеві (перелік встановлює ВРУ, а вводять в дію місцеві органи самоврядування)

Залежно від характеру використання:
а) загального призначення – на загальні цілі, без конкретизації використання.
б) цільові податки (збори) – зараховуються до позабюджетних цільових фондів

Залежно від каналу надходження – закріплені та регульовані:
а) державні – повністю надходять до державного бюджету,
б) місцеві – повністю надходять до місцевих бюджетів,
в) пропорційні – надходять до державного і місцевих бюджетів у певній пропорції,
г) регульовані – можуть зараховуватись до різних бюджетів, тобто розподіляються між різними рівнями бюджетної системи

Залежно від періодичності стягнення:
а) разові (власники земельних ділянок);
б) систематичні (регулярні) – щомісячно, поквартально

Залежно від способу стягнення:
а) часткові (кількісні) – розмір податку встановлюють для кожного платника окремо, з урахуванням його майнового стану і можливості сплати;
б) розкладкові (репартаційні) – податок нараховується на цілу корпорацію платників, що самостійно здійснюють між собою остаточний розподіл податкового тягара

Залежно від платника:
а) податок з юридичних осіб (податок на прибуток)
б) податки з фізичних осіб (податок на доходи фізичних осіб)
в) змішані (земельний податок)

Залежно від форми оподаткування:
А) *прямі (прибутково-майнові)* – податки, що стягуються в процесі придбання та акумуляції матеріальних благ, визначаються розміром об'єкта обкладання, включаються в ціну товару і сплачуються виробником або власником.
Прямі поділяються на :
а) особисті – сплачуються платником за рахунок і залежно від отриманого ним доходу (прибутку) з урахуванням його платоспроможності.
б) реальні – податки, що сплачуються з майна в основі лежить не реальний, а передбачуваний середній дохід.
Б) *непрямі (на споживання)* – податки, що стягуються у процесі витрати матеріальних благ, визначаються розміром споживання, включаються у вигляді надбавки до ціни реалізації товару і сплачуються споживачем

Залежно від обліку податкового платежу:
а) податки, що фінансуються споживачем (акцизний податок, ПДВ);
б) податки, що включаються у собівартість (земельний податок);
в) податки, що фінансуються за рахунок балансового прибутку (податок на майно);
г) податки, що фінансуються за рахунок чистого прибутку, тобто прибутку після сплати податку (збір за право торгівлі)

4. Поняття та сутність оподаткування. Принципи оподаткування.

Оподаткування – регламентований законодавством (Податковим та Митним кодексами України) процес встановлення, введення, справляння та адміністрування податків і зборів

Принципи оподаткування – це базові ідеї, фундаментальні положення, нормативно-правові засади, які складають основний зміст податкового права, характеризуються імперативністю і визначають загальну спрямованість правового регулювання суспільних відносин, пов'язаних з оподаткуванням

Стабільність і передбачуваність (тривалий час)

Гнучкість – оперативна зміна податкових платежів, способів їх обчислення, система пільг і санкцій

Рівновага – підтримка за допомогою податків структурної рівноваги

Рухливість – чутливість податків до змін в галузі формування, переміщення оподаткованої бази або появи нових форм податків

Вираження чіткої *антиінфляційної спрямованості* через податкові вилучення

Зручність як для платника так і для контролюючого об'єкта

Рівність – однаковий обов'язок платників при рівних умовах і розмірах доходів

Стимулювання (одержання більш високих доходів)

Економічність – співвідношення витрат на збір податку з доходами від збору

Рівномірність охоплення (не зосереджуватись на одній будь – якій частині податкового тягаря)

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

- 1. В чому полягає відмінність податку від збору?**
- 2. Хто вперше закріпив визначення податку?**
- 3. Розкрийте класифікацію податків.**
- 4. В чому полягає фіскальна функція податків?**
- 5. Розкрийте поняття «збір».**
- 6. Коли вперше з'явилися податки в Україні?**

ТЕМА 1.2. СТРУКТУРА (ЕЛЕМЕНТИ) ПОДАТКУ, ЇЇ ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

Питання:

1. Види податків та зборів.
2. Загальні засади встановлення податків та зборів.
3. Податкова звітність та податкова декларація.
4. Податкові пільги та способи їх надання.

Основні поняття з теми:

Платниками податків визнаються фізичні особи (резиденти й нерезиденти України), юридичні особи (резиденти й нерезиденти України) та їх відокремлені підрозділи, які мають, одержують (передають) об'єкти оподаткування або провадять діяльність (операції), що є об'єктом оподаткування згідно з Податковим Кодексом або податковими законами, і на яких покладено обов'язок із сплати податків та зборів згідно з цим Кодексом.

Податковим агентом визнається особа, на яку цим Кодексом покладається обов'язок з обчислення, утримання з доходів, що нараховуються (виплачуються, надаються) платнику, та перерахування податків до відповідного бюджету від імені та за рахунок коштів платника податків.

Об'єктом оподаткування можуть бути майно, товари, дохід (прибуток) або його частина, обороти з реалізації товарів (робіт, послуг), операції з постачання товарів (робіт, послуг) та інші об'єкти, визначені податковим законодавством, з наявністю яких податкове законодавство пов'язує виникнення у платника податкового обов'язку

Ставкою податку визнається розмір податкових нарахувань на (від) одиницю (одиниці) виміру бази оподаткування.

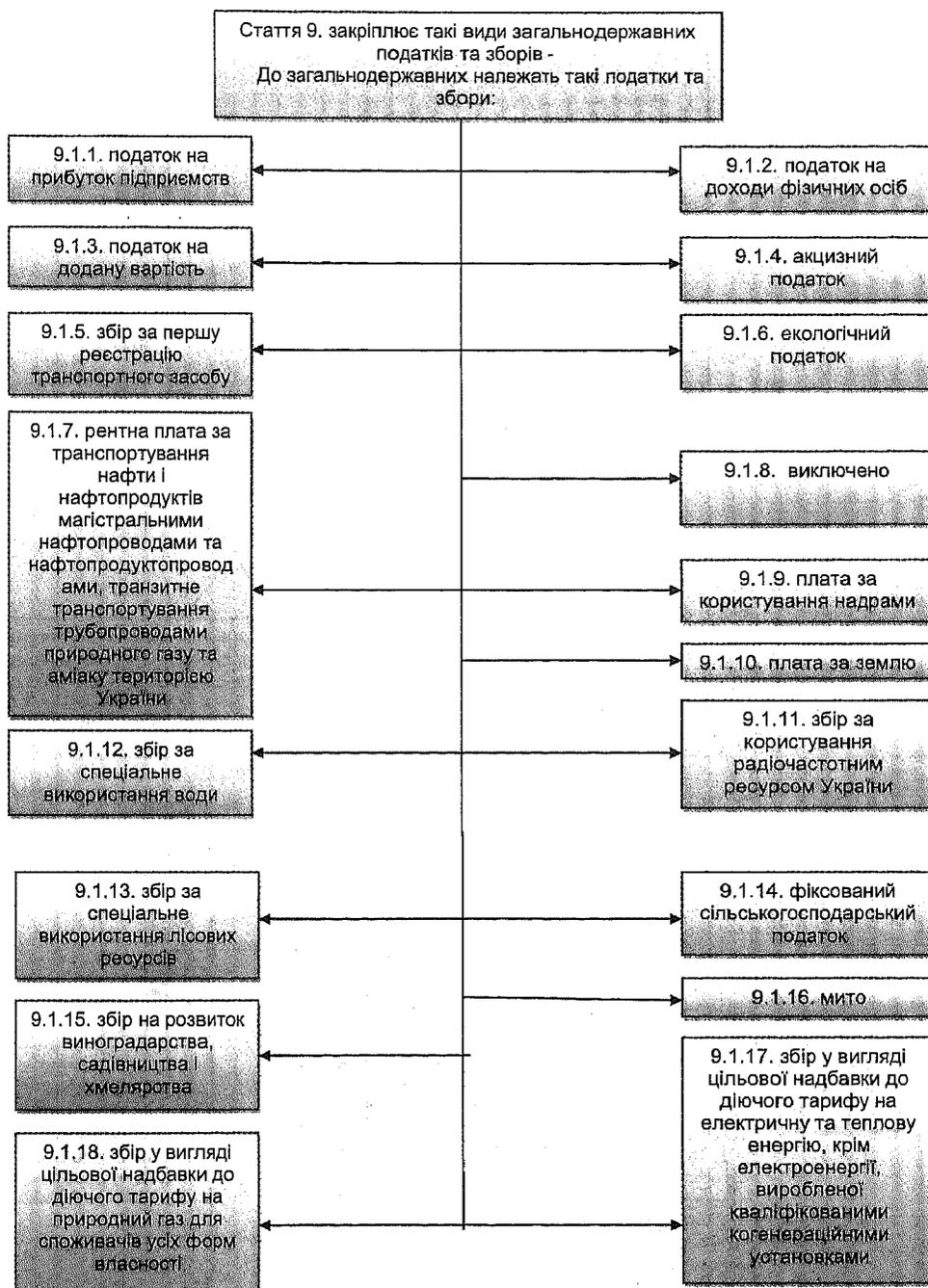
Податкова пільга – передбачене податковим та митним законодавством звільнення платника податків від обов'язку щодо нарахування та сплати податку та збору, сплата ним податку та збору в меншому розмірі за наявності підстав, визначених пунктом 30.2 статті 30 ПКУ.

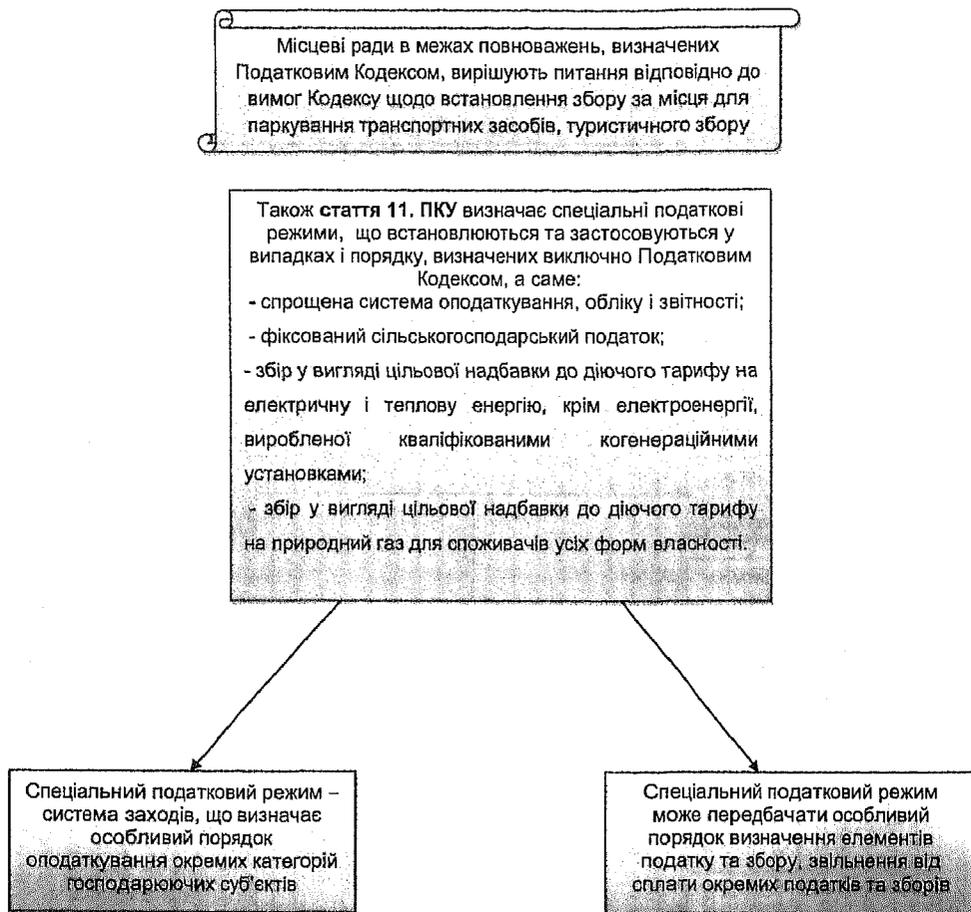
Податковим періодом визнається встановлений цим Кодексом період часу, з урахуванням якого відбувається обчислення та сплата окремих видів податків та зборів.

Податковим обов'язком визнається обов'язок платника податку обчислити, задекларувати та/або сплатити суму податку та збору в порядку і строки, визначені цим Кодексом, законами з питань митної справи.

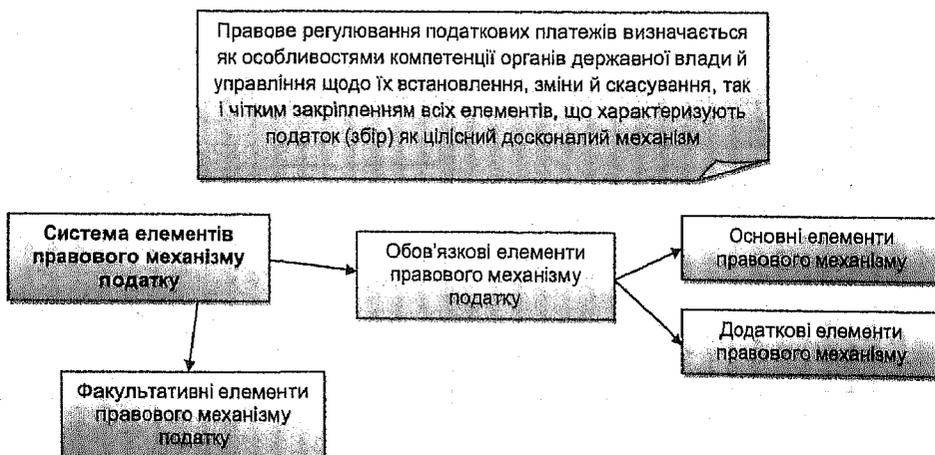
1. Види податків та зборів

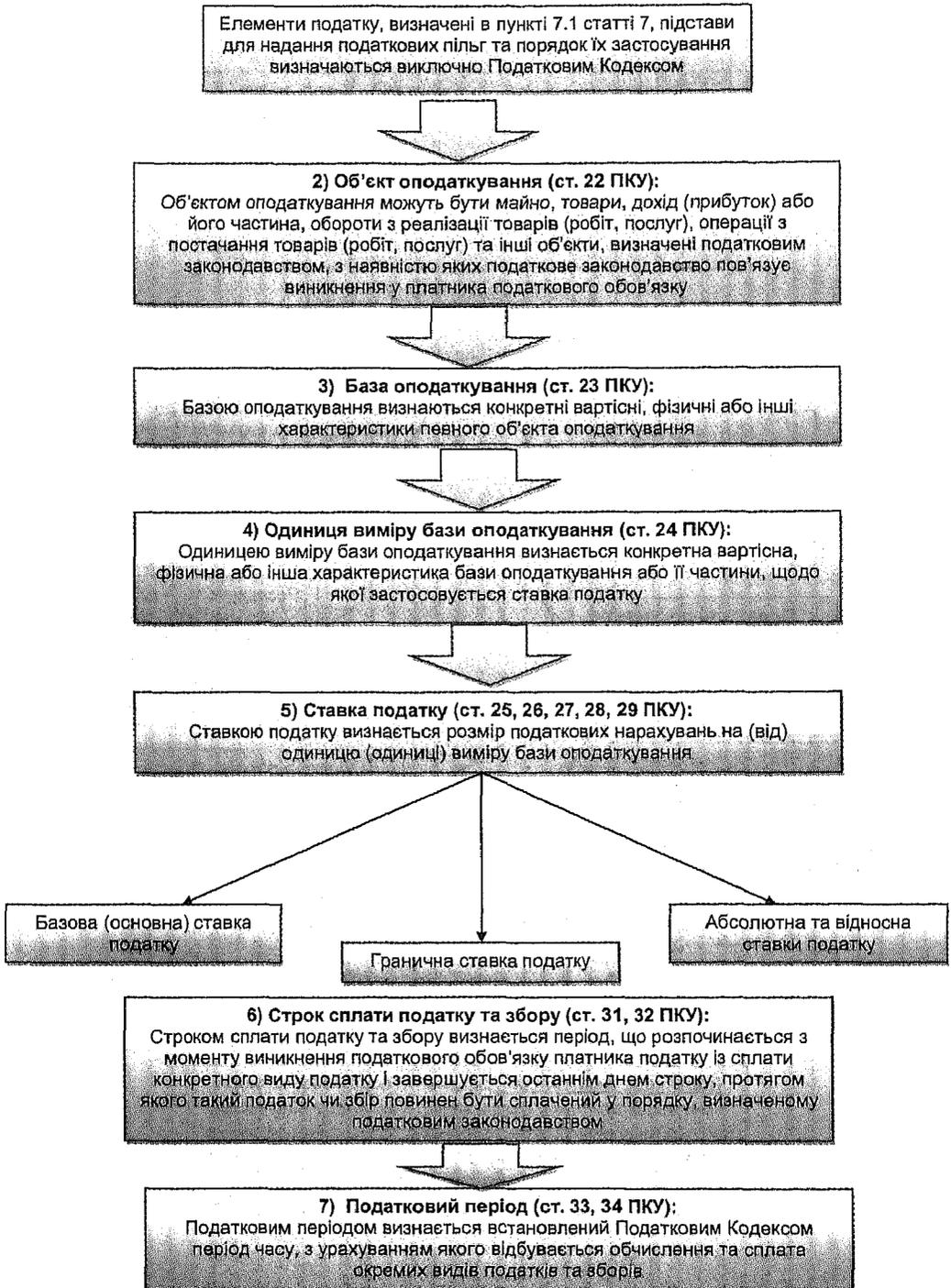
В Україні встановлюються загальнодержавні та місцеві податки та збори (ст.8 ПК України)

2. Загальні засади встановлення податків та зборів

3. Податкова звітність та податкова декларація.

Податкова звітність - це сукупність дій платника податків (податкового агента) і контролюючого органу по складанню, введенню і здачі документів установленної форми, які містять відомості про результати діяльності платника податку, його майнове становище й фіксують процес обчислення податку, а також суму, що підлягає сплаті до бюджету

Платник не подає звітність у випадках:

якщо звітність про виконання податкового обов'язку подає податковий агент

якщо платник входить до складу консолідованої групи платників податків за податками, звітність щодо яких подається головним підприємством

Податкові документи складаються із 4-х груп:

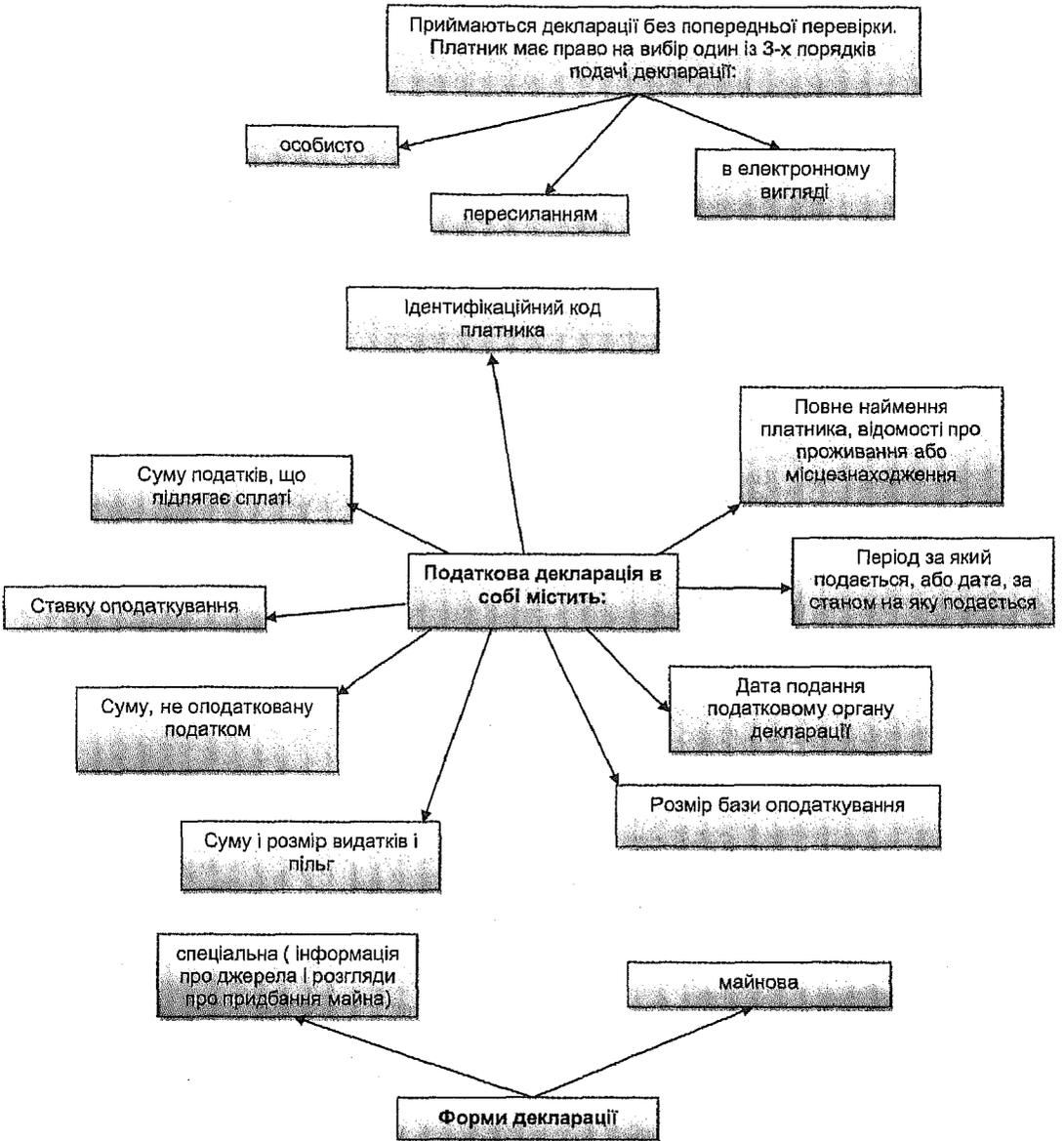
Розрахунково – декларативна документація (вказуються строки, база оподаткування, податкові пільги, розмір податкової ставки)

Довідкова документація (документи, необхідні для обчислення податку; документи довідкового характеру, що впливають на обчислення суми податків)

Облікова документація (зведені форми податкового обліку)

Податкові повідомлення (направляються платникам інформування платників про строки й суми, що підлягають сплаті)

Податкова декларація - документи податкової звітності, який подає платник у формі заяви, з викладом відомостей про отримані ним за звітний період доходи і видатки, майно, що перебуває у власності (підлягає оподаткуванню) та інші відомості, що визначені чинним законодавством

4. Податкові пільги та способи їх надання

Згідно ст. 30 ПКУ податкова пільга – це передбачене податковим та митним законодавством звільнення платника податків від обов'язку щодо нарахування та сплати податку та збору, сплата ним податку та збору в меншому розмірі за наявності підстав, визначених пунктом 30.2 цієї статті.

Платник податків вправі використовувати податкову пільгу з моменту виникнення відповідних підстав для її застосування і протягом усього строку її дії.

Платник податків вправі відмовитися від використання податкової пільги чи зупинити її використання на один або декілька податкових періодів, якщо інше не передбачено Податковим Кодексом. Податкові пільги, не використані платником податків, не можуть бути перенесені на інші податкові періоди, зараховані в рахунок майбутніх платежів з податків та зборів або відшкодовані з бюджету.

Податкова пільга надається шляхом:

зменшення податкового зобов'язання після нарахування податку та збору

встановлення зниженої ставки податку та збору

податкового вирахування (знижки), що зменшує базу оподаткування до нарахування податку та збору

звільнення від сплати податку та збору

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

1. Охарактеризуйте основні елементи податку.
2. Розкрийте відмінність між об'єктом та базою оподаткування.
3. Які є види об'єктів оподаткування?
4. Класифікація ставок.
5. Які Ви знаєте види пільг?
6. Яка відмінність між розстрочкою і відстрочкою податкового зобов'язання?

ТЕМА 1.3. ПОДАТКОВЕ ПРАВО ТА ПОДАТКОВЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Питання:

1. Поняття податкового права. Предмет та метод правового регулювання.
Співвідношення податкового права з іншими галузями права.
2. Принципи податкового права. Джерела податкового права. Кодифікація податкового законодавства.
3. Основи міжнародного податкового права. Поняття та види податкових міжнародних договорів. Поняття, види та методи усунення подвійного оподаткування.

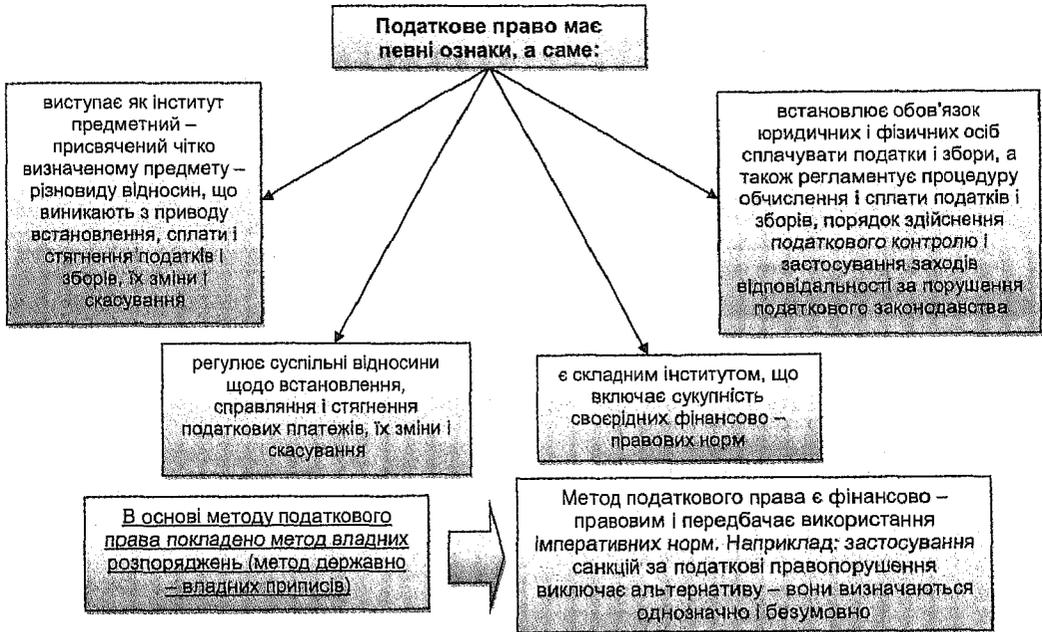
Основні поняття з теми:

Податковий кодекс України регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема, визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження й обов'язки їх посадових осіб під час здійснення податкового контролю, а також відповідальність за порушення податкового законодавства.

Податкове законодавство України складається з Конституції України; Податкового Кодексу; Митного кодексу України та інших законів з питань митної справи у частині регулювання правовідносин, що виникають у зв'язку з оподаткуванням ввізним або вивізним митом операцій з переміщення товарів через митний кордон України (далі – законами з питань митної справи); чинних міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України і якими регулюються питання оподаткування; нормативно-правових актів, прийнятих на підставі та на виконання цього Кодексу та законів з питань митної справи; рішень Верховної Ради Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування з питань місцевих податків та зборів, прийнятих за правилами, встановленими цим Кодексом.

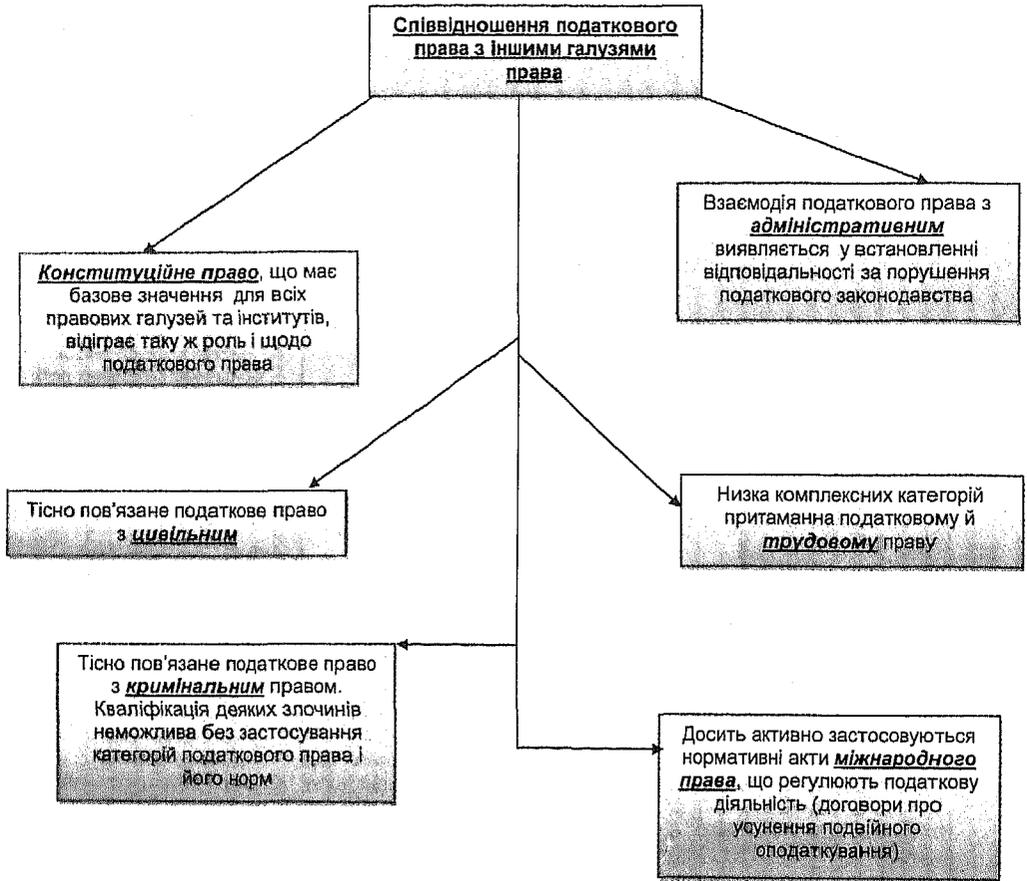
1. Поняття податкового права. Предмет та метод правового регулювання. Співвідношення податкового права з іншими галузями права

Податкове право регулює суспільні відносини щодо встановлення, справляння і стягнення податкових платежів, їх зміни (відміни), виконання обов'язку юридичних і фізичних осіб щодо сплати податкових платежів, а також порядку здійснення податкового контролю і застосування заходів відповідальності за порушення податкового законодавства

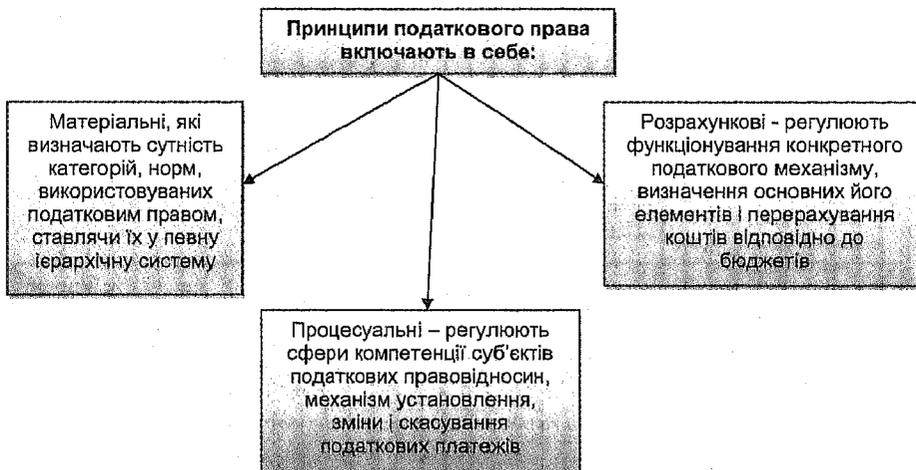
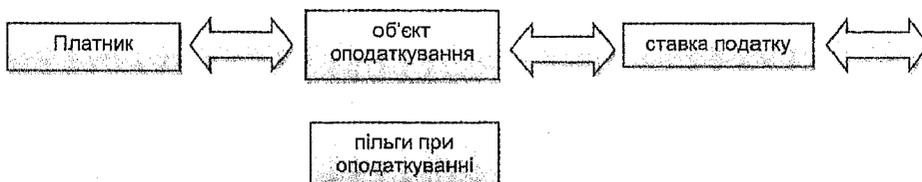
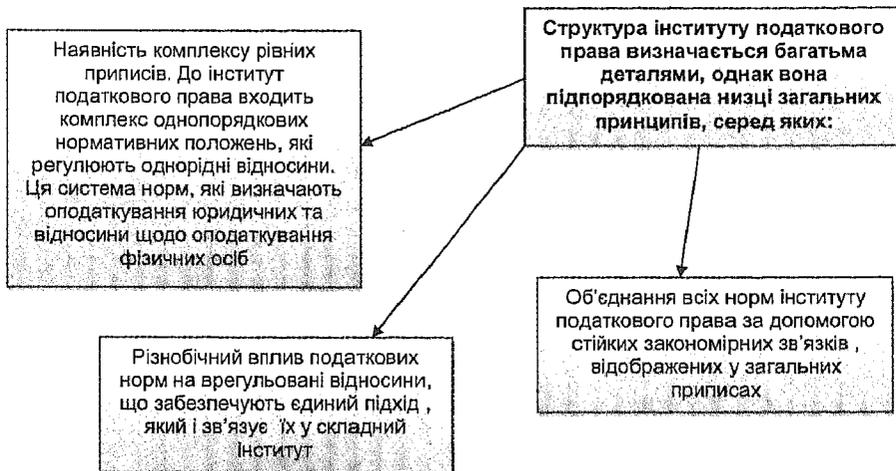

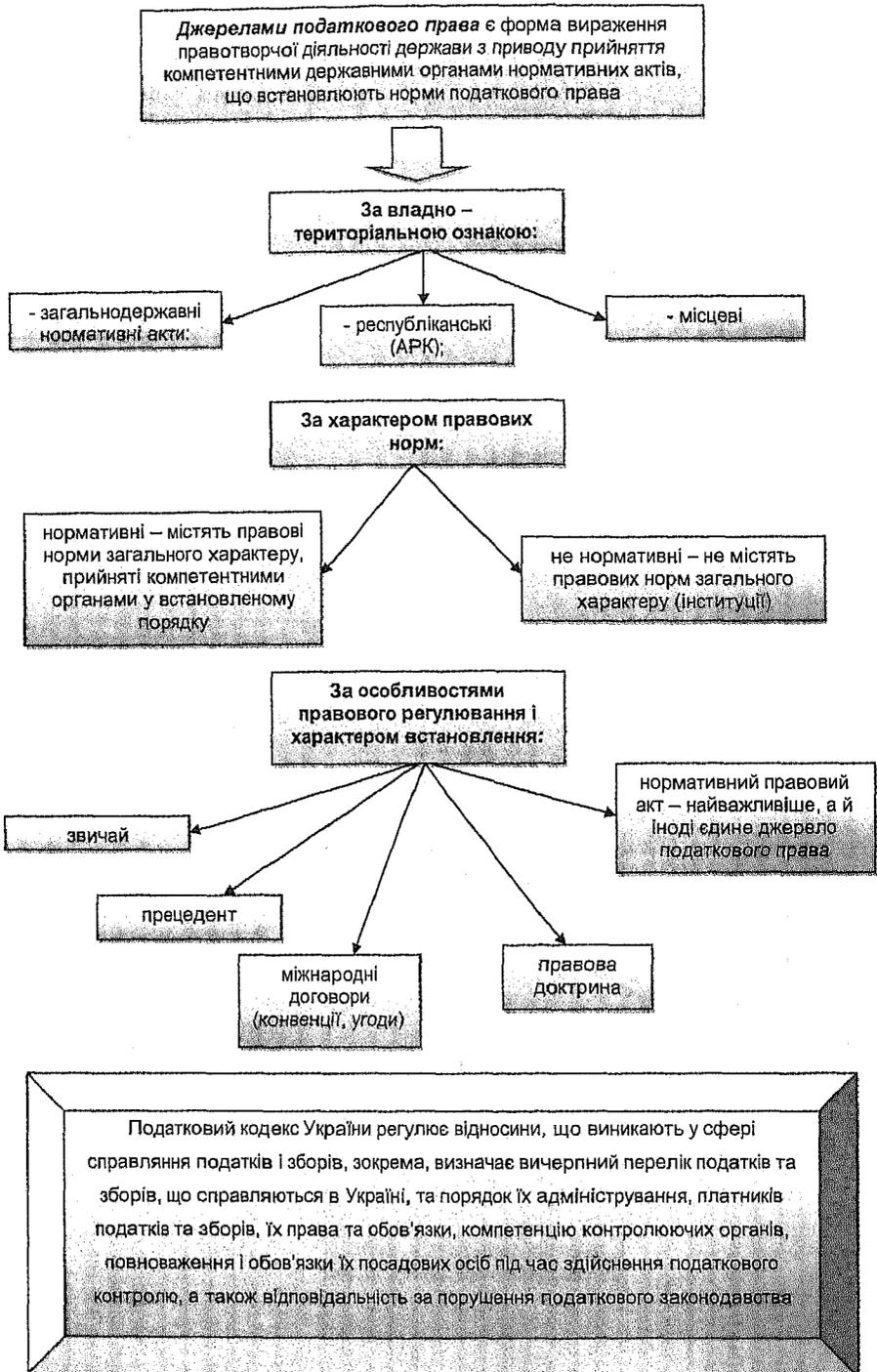
Предметом податкового права є група однорідних суспільних відносин, що визначають надходження коштів від платників до бюджетів у формі податків і зборів

Характерною рисою податкових відносин є їх майновий характер – виконання податкового обов'язку означає передачу у власність або розпорядження держави певних коштів. Відносини щодо зборів і податків є владно – майновими. Податкові надходження є одним з основних каналів формування власності держави, хоча спочатку й у специфічній грошовій формі

2. Принципи податкового права. Джерела податкового права.

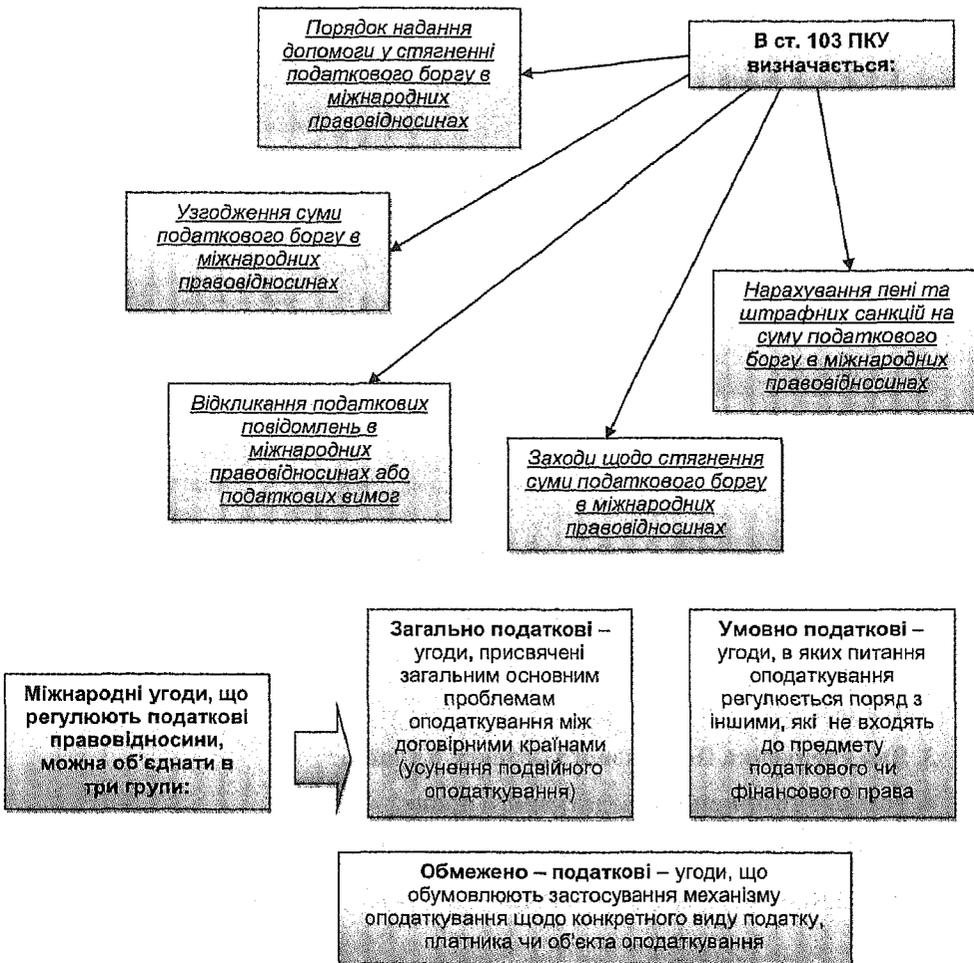

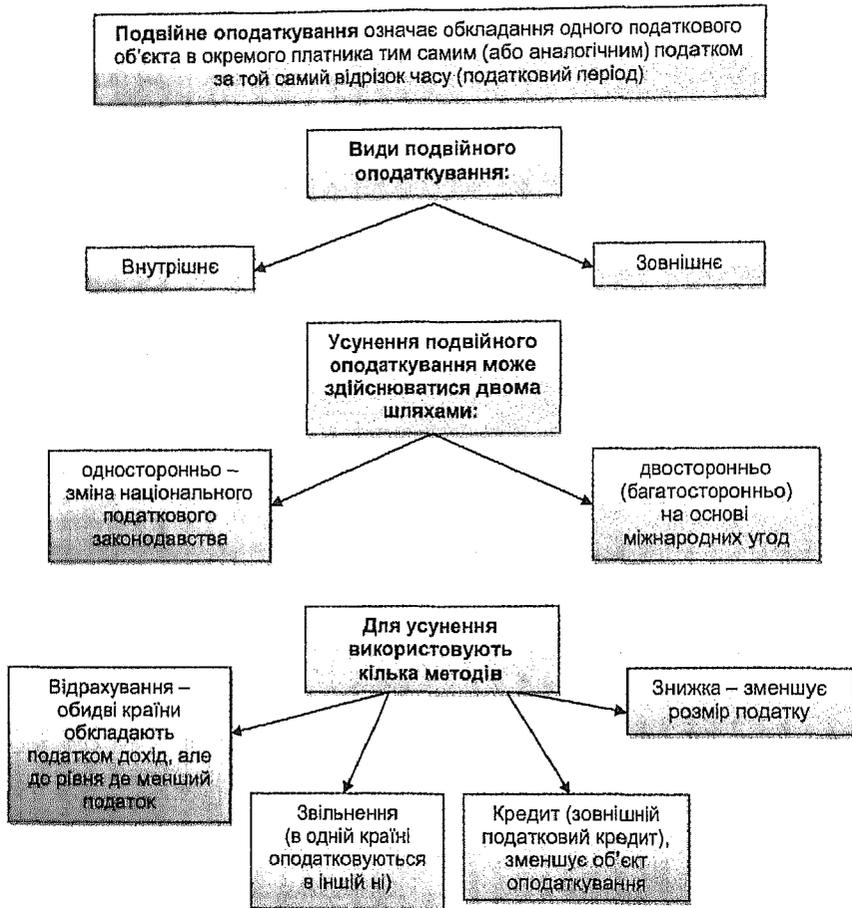
3. Основи міжнародного податкового права. Поняття та види податкових міжнародних договорів. Поняття, види та методи усунення подвійного оподаткування

Міжнародний договір є найважливішим джерелом міжнародного податкового права

Податковий договір (угода) має подвійну природу, з одного боку, він регулюється міжнародним правом. З іншого – після його інкорпорації в національне податкове право стає елементом внутрішньо – державного податкового законодавства

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

1. Які Ви знаєте джерела податкового права?
2. Розкрийте співвідношення податкового права з іншими галузями права.
3. Яка специфіка Податкового кодексу України?
4. Розкрийте принципи податкового права.
5. Який основний метод податкового права?
6. Що таке подвійне оподаткування?

ТЕМА 1.4. ПОДАТКОВІ ПРАВОВІДНОСИНИ ТА ПОДАТКОВО-ПРАВОВІ НОРМИ

Питання:

1. Поняття та особливості податкових правовідносин. Види податкових правовідносин.
2. Об'єкти та суб'єкти податкових правовідносин.
3. Податково-правові норми, їх структура та види.

Основні поняття з теми:

Податкові правовідносини – суспільні відносини, учасники яких наділені суб'єктивними правами і мають юридичні обов'язки у зв'язку зі сплатою податків і зборів до бюджетів.

Податково-правові норми – правила, способи поведінки, що складають зміст податкового права.

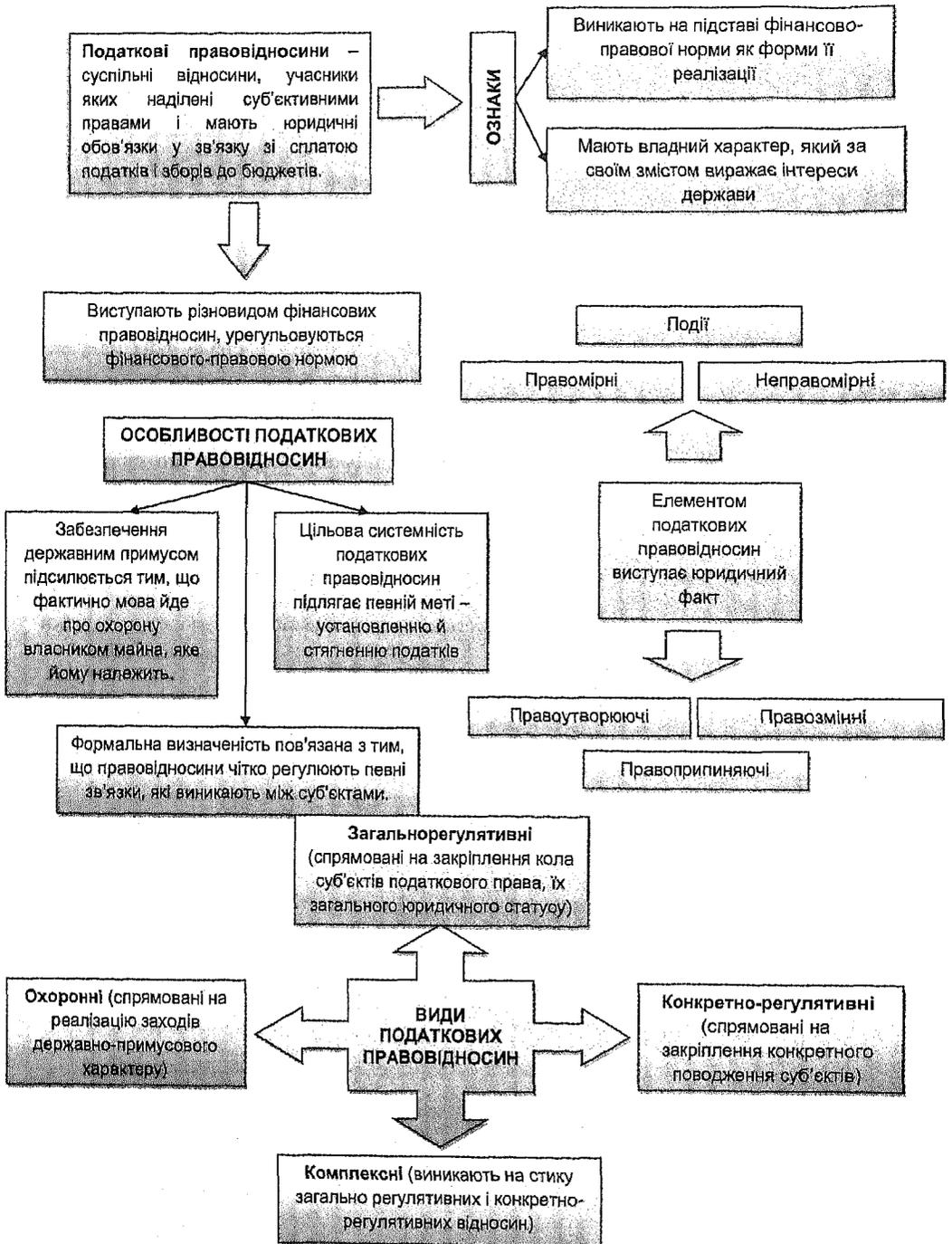
Санкція - частина норми права, що передбачає заходи впливу, які можуть бути застосовані до осіб, що не дотримують приписи податкових норм.

Гіпотеза – частина норми, в якій визначаються умови до бажаної поведінки учасника податкових правовідносин.

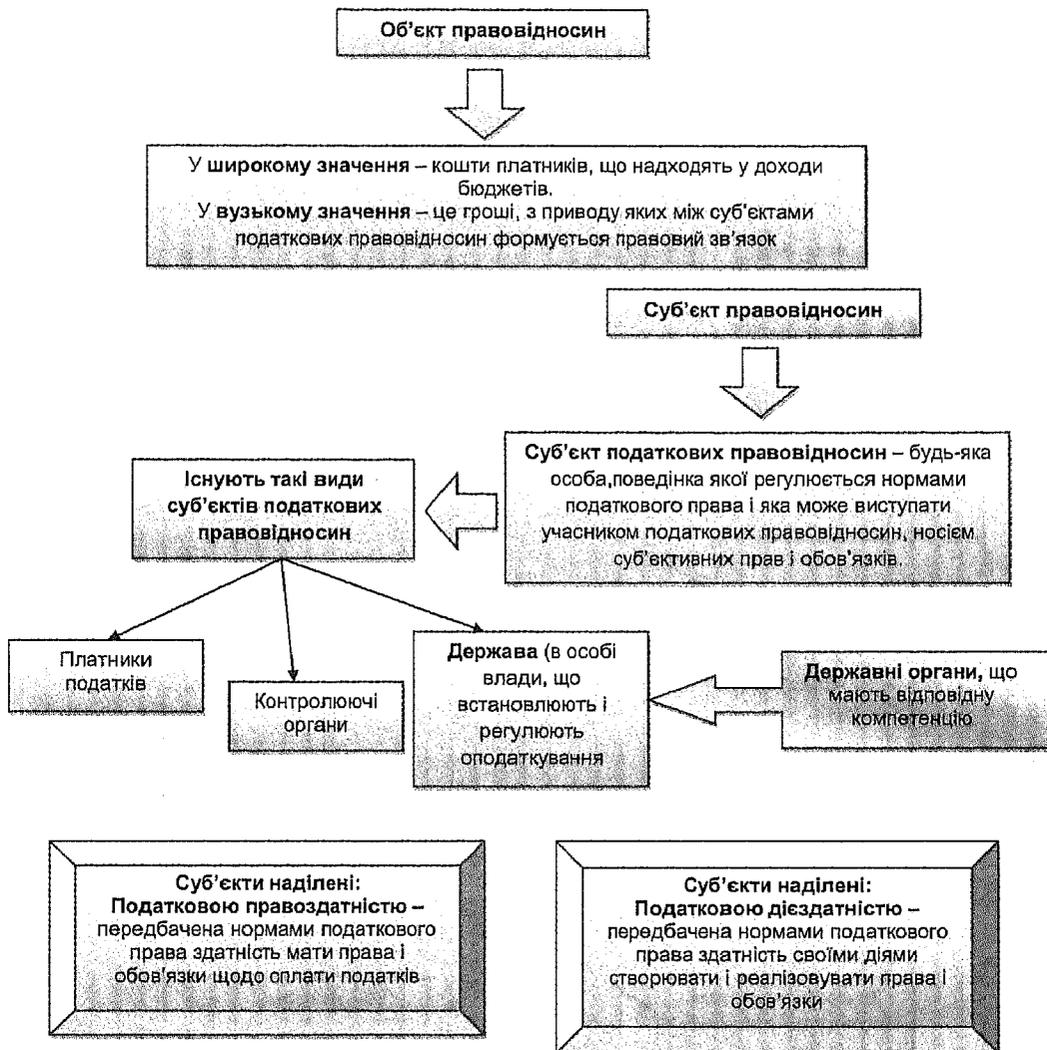
Диспозиція – це частина норми, яка передбачає вид поведінки, з урахування умови визначених гіпотезою, яка треба реалізовувати учаснику податкових правовідносин.

Структура податково-правової норми – це внутрішня побудова даної норми.

1. Поняття та особливості податкових правовідносин. Види податкових правовідносин

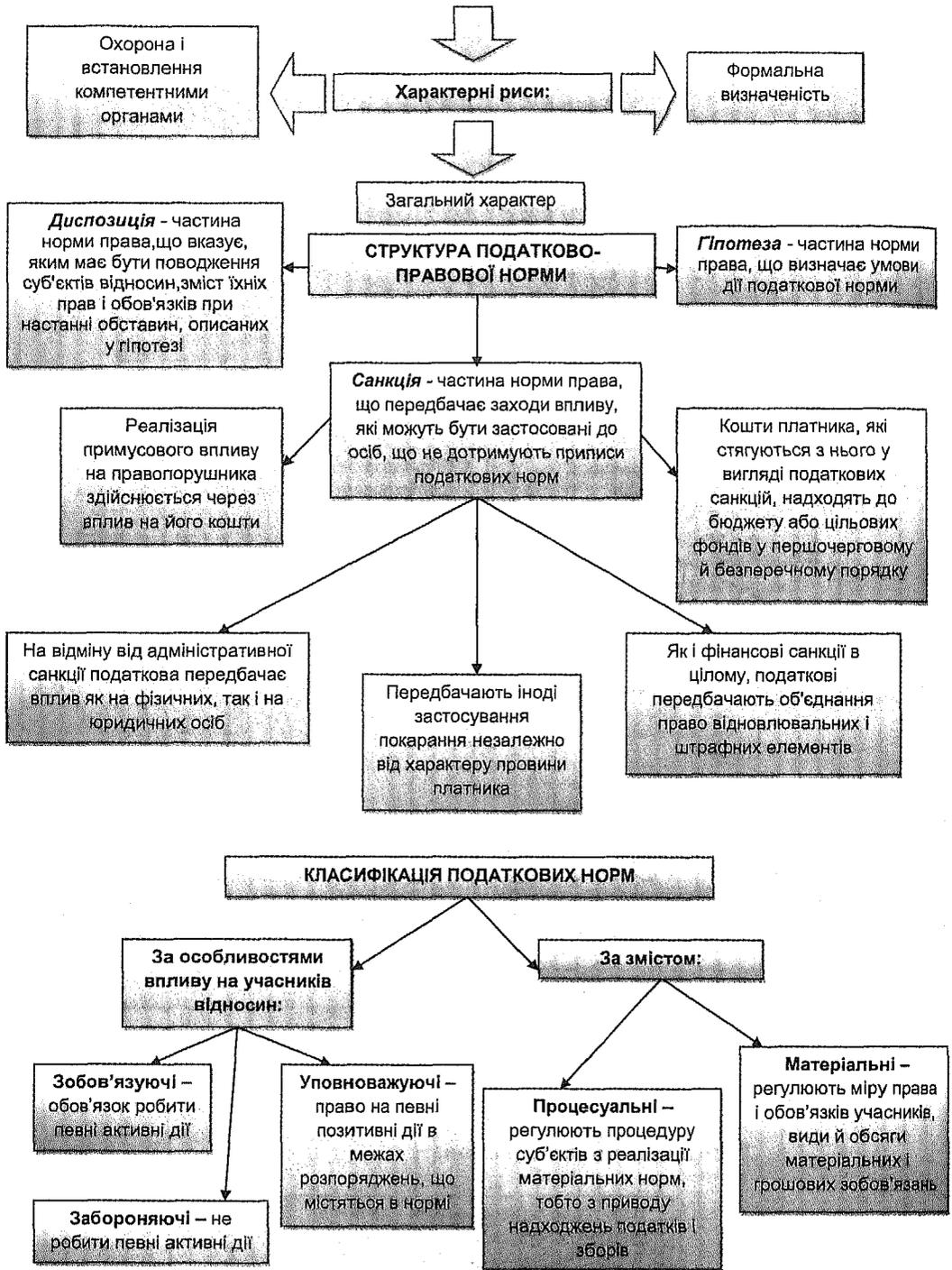

2. Об'єкти та суб'єкти податкових правовідносин

3. Податково-правові норми, їх структура та види

Податково-правові норми – правила, способи поведінки, що складають зміст податкового права.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

1. Охарактеризуйте зміст податкових правовідносин.
2. Яку Ви знаєте класифікацію податково-правових норм?
3. Розкрийте поняття дії податкових норм у просторі, у часі та за колом осіб.
4. Поняття норм податкового права, їх специфічні особливості.
5. Визначте сутність та специфіку податкових правовідносин.
6. Класифікація податкових правовідносин.

ТЕМА 1.5. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ. ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА

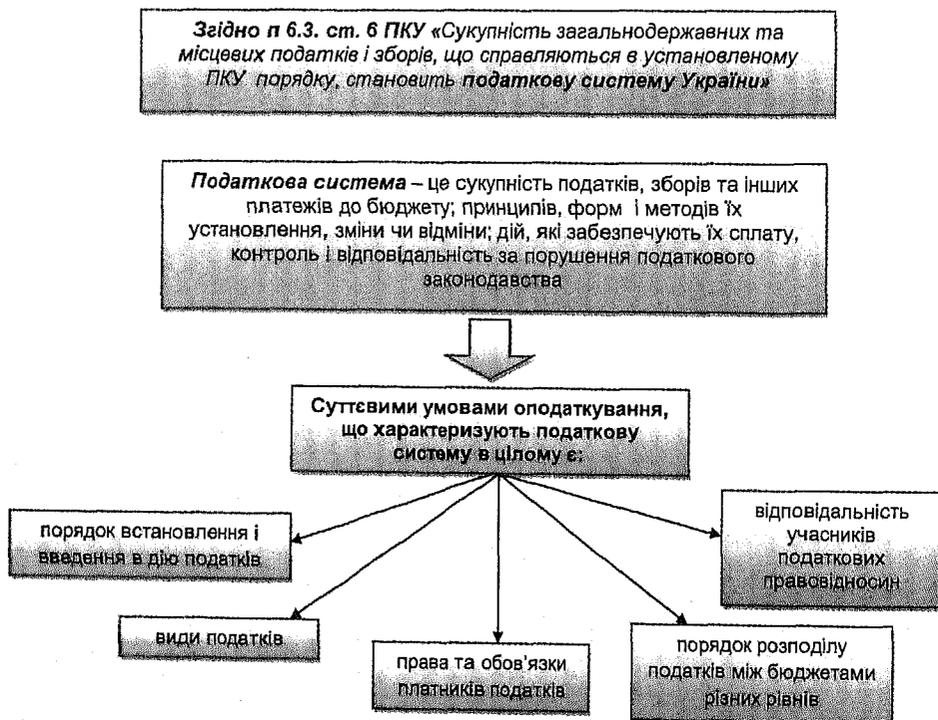
Питання:

1. Поняття та характеристика податкової системи, її структура.
2. Порядок встановлення та скасування податків в Україні.
3. Податкова політика та її принципи.

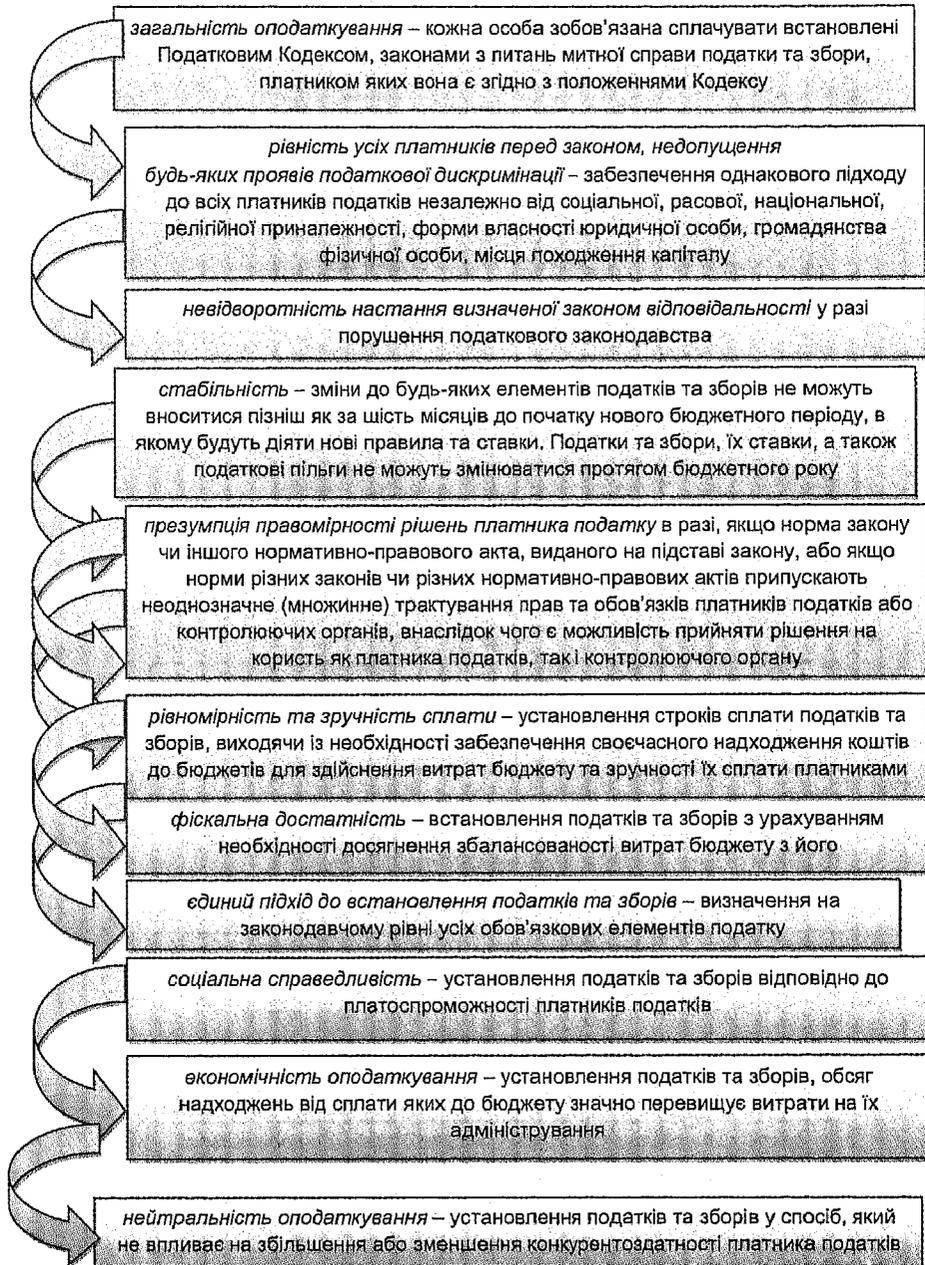
Основні поняття з теми:

Сукупність загальнодержавних та місцевих податків і зборів, що справляються в установленому ПКУ порядку, становить податкову систему України.

1. Поняття та характеристика податкової системи, її структура

Принципи побудови і функціонування податкової системи (відображені в ст. 4 ПКУ):

2. Порядок встановлення та скасування податків в Україні

Згідно ст. 4 ПКУ п. 4.4. : «Установлення і скасування податків та зборів, а також пільг їх платникам здійснюється відповідно до ПКУ Верховною Радою України, а також ВР АРК., сільськими, селищними, міськими радами у межах їх повноважень, визначених Конституцією України та законами України».

Будь – які податки і збори (обов'язкові платежі) які запроваджуються, мають бути включені до Податкового Кодексу. Всі інші Закони України про оподаткування мають відповідати принципам, закладеними у Податковому Кодексі

3. Податкова політика та її принципи

Податкова політика – це система заходів, спрямованих на формування принципів, механізмів, рівня оподаткування, адміністрування податкових платежів до бюджетів

Головними завданнями податкової політики на сучасному

Зниження податкового тиску на платників податків за рахунок:
а) скорочення кількості податків і зборів;
б) поступового зниження ставок з основних прямих і непрямих податків

Розширення бази оподаткування шляхом:
а) скасування соціально та економічно необґрунтованих пільг;
б) легалізація тіньової економіки;
в) впровадження податку на нерухомість

Удосконалення, спрощення системи адміністрування податків і

Зближення податкового та бухгалтерського обліку

Удосконалення механізмів оподаткування

Адаптація податкового законодавства України до податкового законодавства ЄС

Підвищення рівня податкової культури, взаємовідносин держави і платників податків

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

1. Охарактеризуйте податкову систему України.
2. Чим відрізняється принципи податкової системи від принципів оподаткування?
3. Розкрийте співвідношення «податкова система» та «система оподаткування».
4. Як відбувається порядок встановлення, введення та скасування податків в Україні.

ТЕМА 1.6. ПОДАТКОВІ ОРГАНИ В УКРАЇНІ. ОРГАНІЗАЦІЯ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ

Питання:

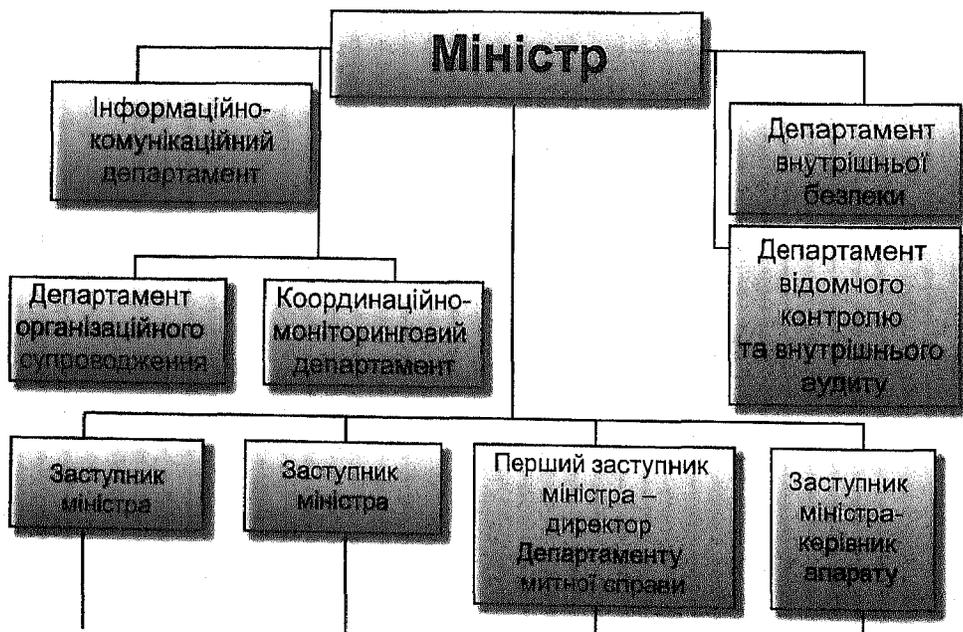
1. Міністерство доходів і зборів України, як особливий суб'єкт податкових правовідносин. Система контролюючих органів в Україні.
2. Поняття та зміст податкового контролю.
3. Податкові перевірки, їх види та класифікація. Порядок оформлення їх результатів.
4. Способи захисту платниками своїх прав та законних інтересів.

Основні поняття з теми:

Податковий контроль – система заходів, що вживаються контролюючими органами з метою контролю правильності нарахування, повноти і своєчасності сплати податків і зборів, а також дотримання законодавства з питань проведення розрахункових та касових операцій, патентування, ліцензування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

1. Міністерство доходів і зборів України, як особливий суб'єкт податкових правовідносин. Система контролюючих органів в Україні

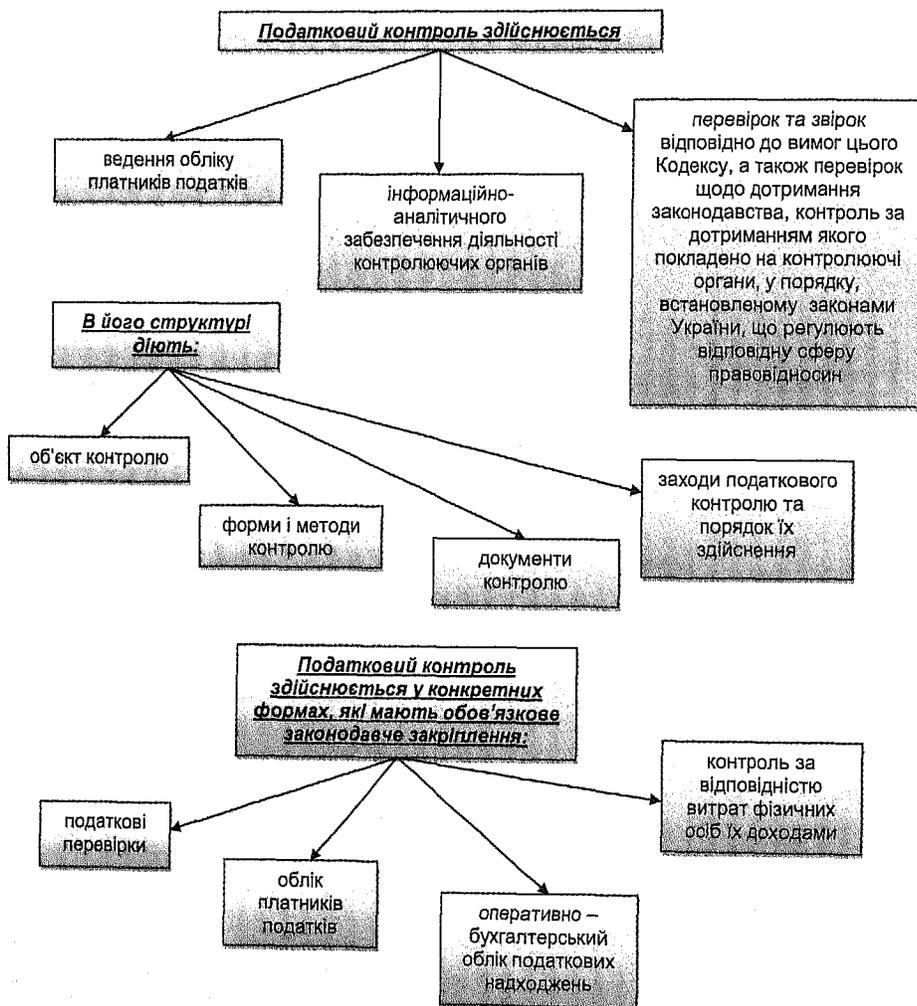
Структура Центрального апарату Міністерства доходів і зборів України

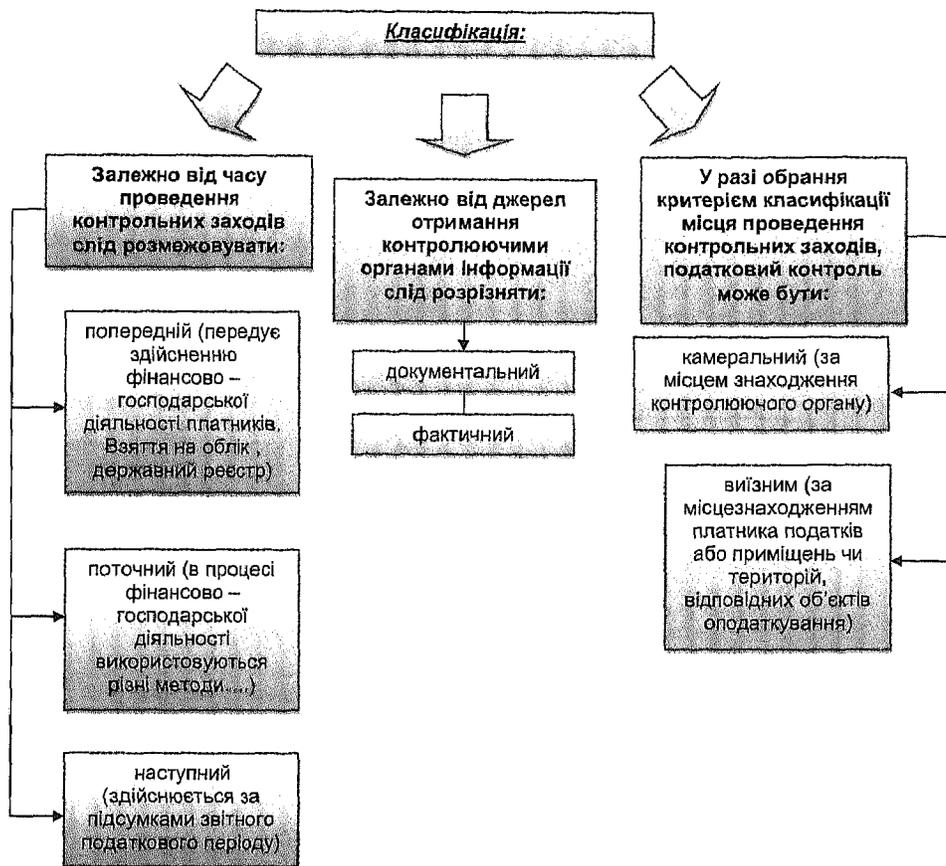

2. Поняття та зміст податкового контролю

Податковий контроль – система заходів, що вживаються контролюючими органами з метою контролю правильності нарахування, повноти і своєчасності сплати податків і зборів, а також дотримання законодавства з питань проведення розрахункових та касових операцій, патентування, ліцензування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи

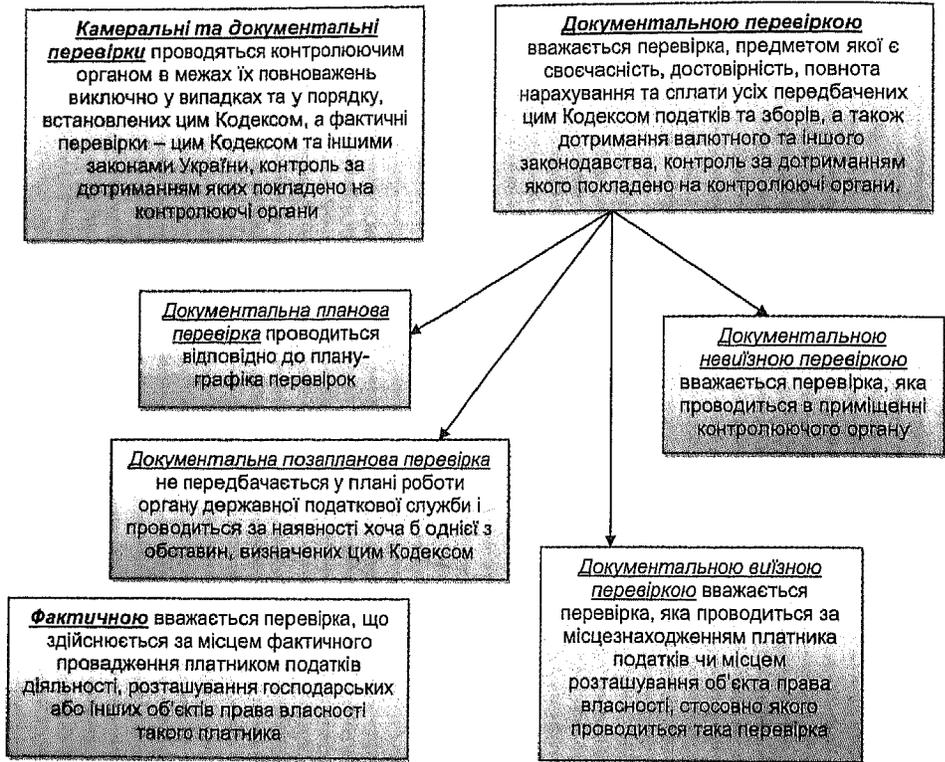
3. Податкові перевірки, їх види та класифікація. Порядок оформлення їх результатів

Податкова перевірка являє собою діяльність контролюючого органу (або, у деяких випадках, аудиторських, громадських організацій) із аналізу й дослідження первинної облікової та звітної документації, пов'язаною зі сплатою податкових платежів, з метою перевірки своєчасності й повної сплати податків і зборів, правильного ведення податкового обліку, обчислення сум податкових платежів, здійснення податкової звітності.

Об'єктом податкової перевірки є фінансово – господарська діяльність контролюваного суб'єкта – платника податків, що відображається у відповідних документах та електронних носіях.

Суб'єктами перевірок – є учасники контрольних податкових правовідносин, які мають відповідні права та обов'язки.

Ст. 75 ПКУ закріплює види перевірок та порядок їх проведення

4. Способи захисту платниками своїх прав та законних інтересів

Скарги на неправильні дії посадових осіб контролюючого органу, допущені ними при стягненні платежів, надаються до тих контролюючих органів, яким вони безпосередньо підпорядковані

Скарги розглядаються і рішення по них приймаються не пізніше місяця з моменту їх надходження. Рішення по скаргах можуть бути оскаржені до вищестоящего контролюючого органу

Захист своїх прав платником податків ґрунтується в першу чергу на доказі факту відсутності в нього того чи іншого обов'язку. Права платника податків є безпосереднім механізмом, який, з одного боку, сприяє належній реалізації платником податків своїх обов'язків, а з іншого – є важливою гарантією захисту від неправомірних дій контролюючих органів.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

1. Охарактеризуйте види перевірок.
2. Розкрийте поняття податкового контролю та його видів.
3. Які Ви знаєте способи захисту платниками своїх прав та законних інтересів?
4. Які Ви знаєте випадки та порядок складання акту перевірки та довідки?
5. Розкрийте поняття «контролюючий орган» у широкому та вузькому розумінні.
6. Яка система контролюючих органів в Україні?

ТЕМА 1.7. СПОСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ПЛАТНИКАМИ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Питання:

1. Поняття податкового обов'язку, його виникнення і припинення. Гарантії забезпечення виконання зобов'язань по сплаті податків та зборів.
2. Розстрочення та відстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу платників податків.
3. Податкова застава, її зміст та підстави виникнення.
4. Адміністративний арешт активів платника та його види.
5. Строки давності та їх застосування.

Основні поняття з теми:

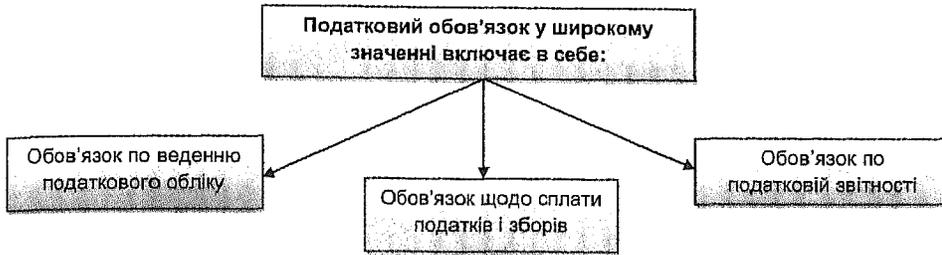
Податкове зобов'язання – сума коштів, яку платник податків, у тому числі податковий агент, повинен сплатити до відповідного бюджету як податок або збір на підставі, в порядку та строки, визначені податковим законодавством (у тому числі сума коштів, визначена платником податків у податковому векселі та не сплачена в установленний законом строк).

Податкова застава – спосіб забезпечення сплати платником податків грошового зобов'язання та пені, не сплачених таким платником у строк, визначений цим Кодексом. Податкова застава виникає на підставах, встановлених цим Кодексом.

Розстроченням або відстроченням грошових зобов'язань або податкового боргу є перенесення строків сплати платником податків його грошових зобов'язань або податкового боргу під проценти, розмір яких дорівнює розміру пені, визначеному пунктом 129.4 статті 129 Податкового Кодексу.

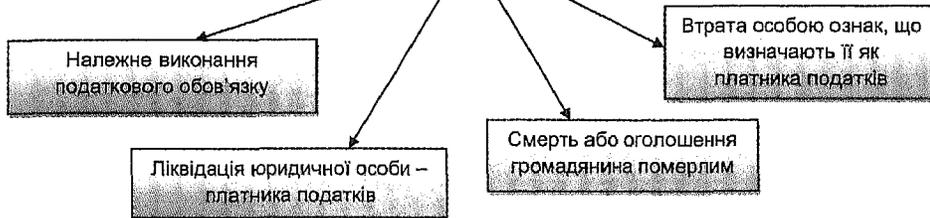
1. Поняття податкового обов'язку, його виникнення і припинення. Гарантії забезпечення виконання зобов'язань по сплаті податків та зборів

Відповідно до ст.14.1.156 ПКУ **Податкове зобов'язання** - сума коштів, яку платник податків, у тому числі податковий агент, повинен сплатити до відповідного бюджету як податок або збір на підставі, в порядку та строки, визначені податковим законодавством (у тому числі сума коштів, визначена платником податків у податковому векселі та не сплачена в установленний законом строк)

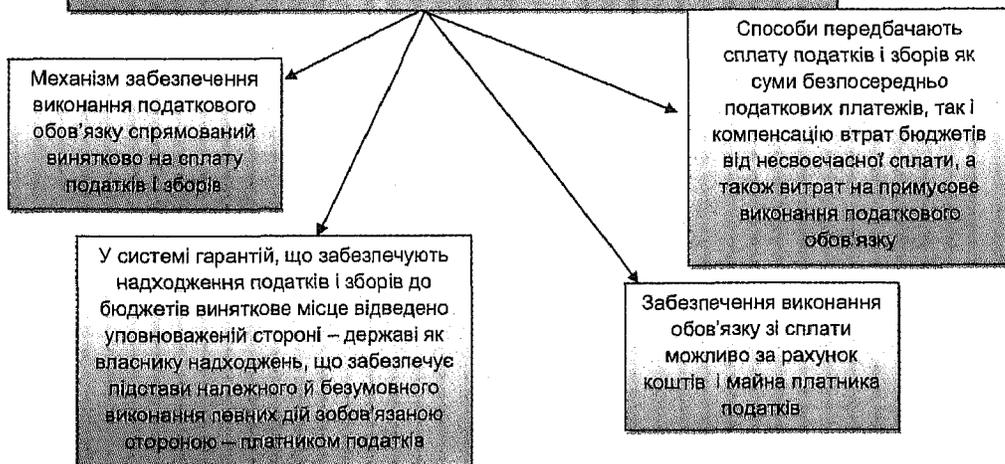

Обов'язок щодо сплати податку або збору виникає, змінюється або припиняється за наявності підстав, установлених податковим законодавством

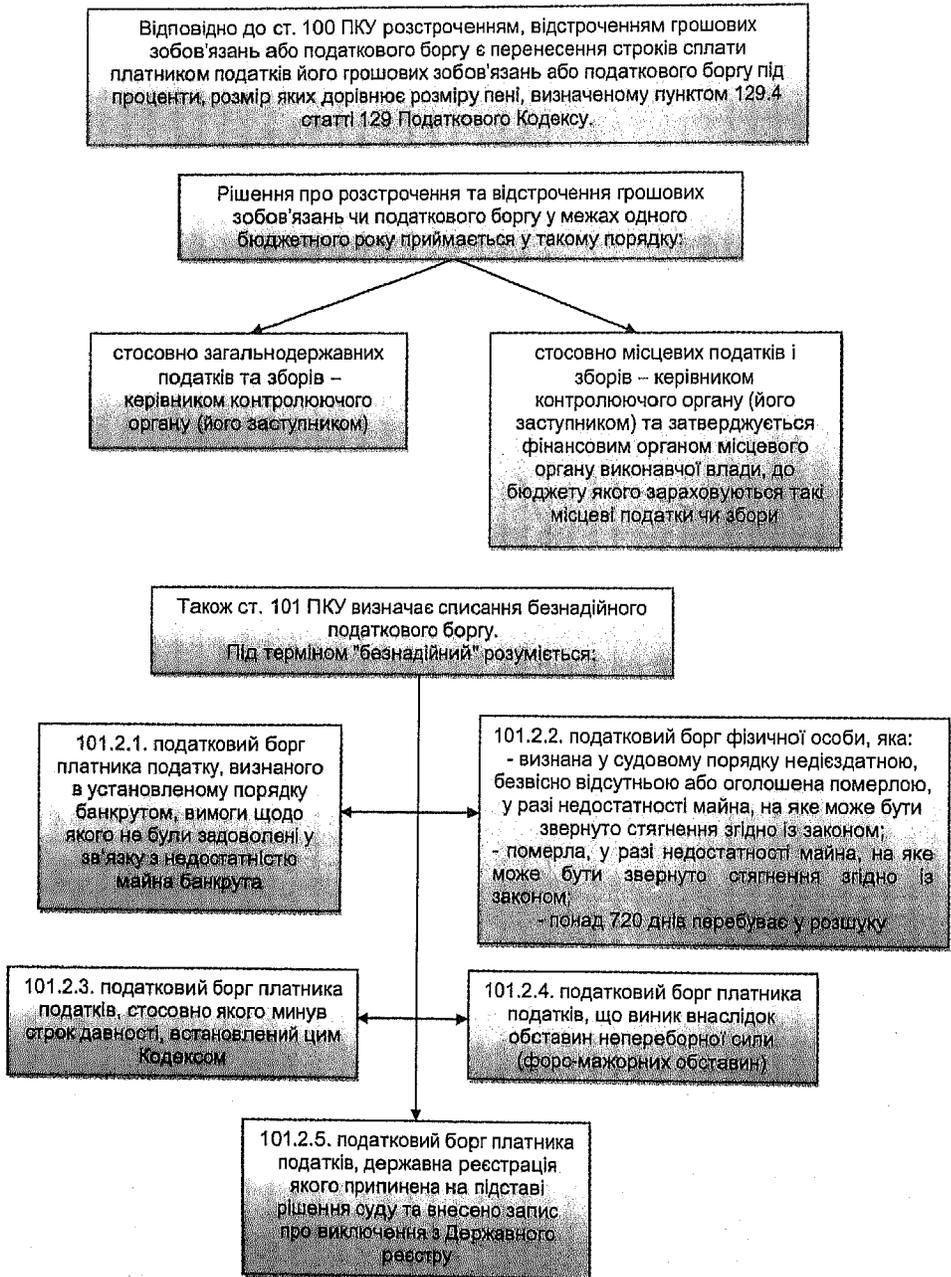
Існує чотири підстави припинення податкового обов'язку:

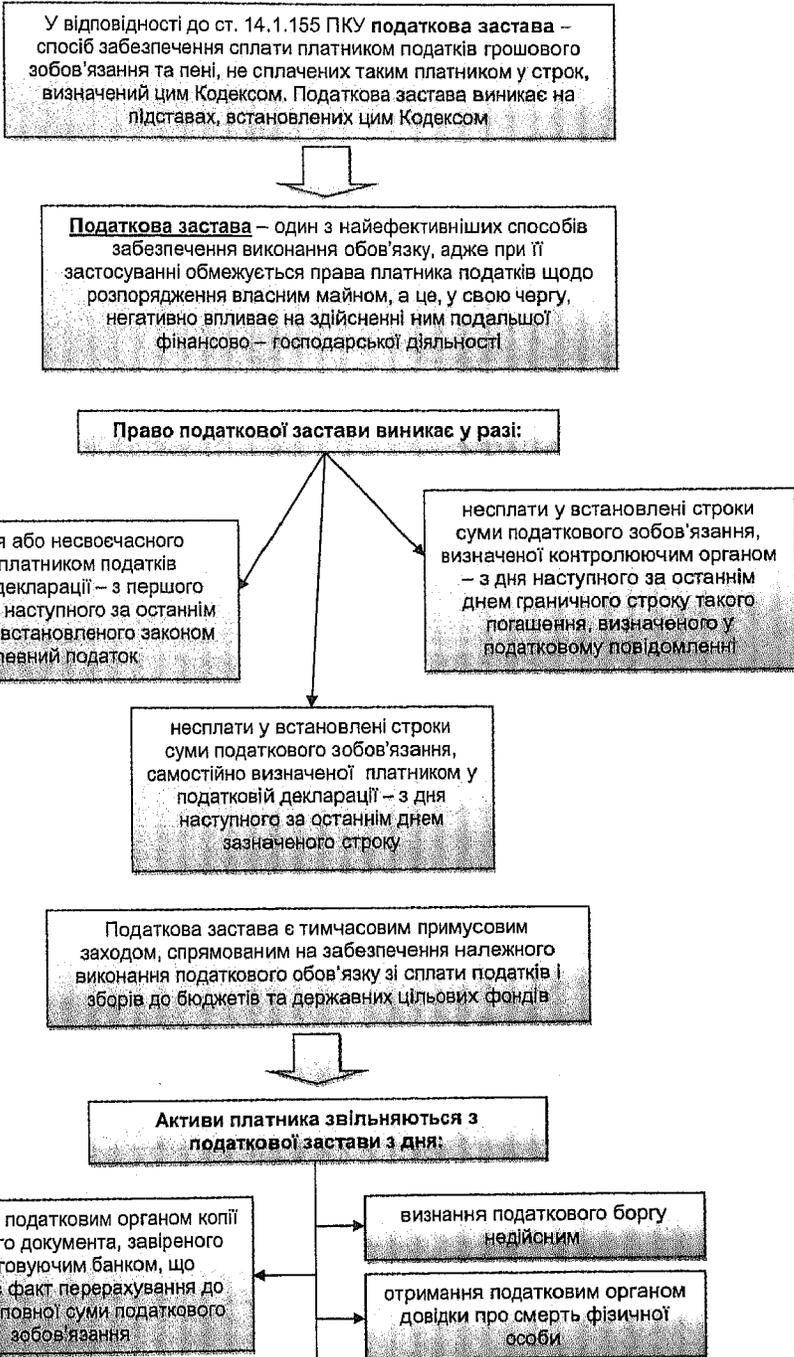
У податковому праві забезпечувальні заходи спрямовані на виконання конституційного обов'язку платників податків

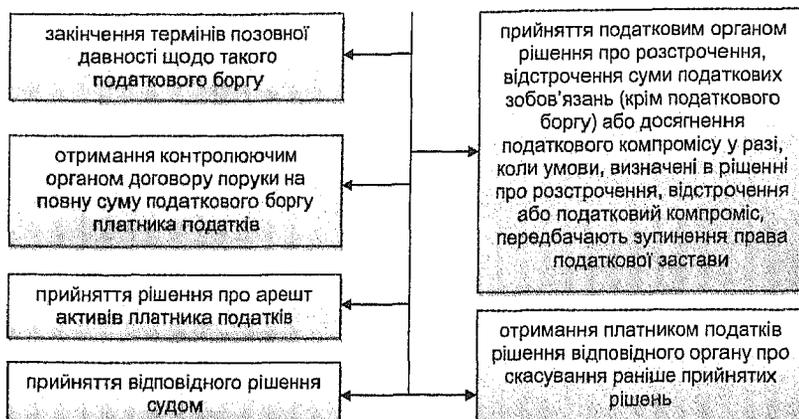

2. Розстрочення та відстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу платників податків

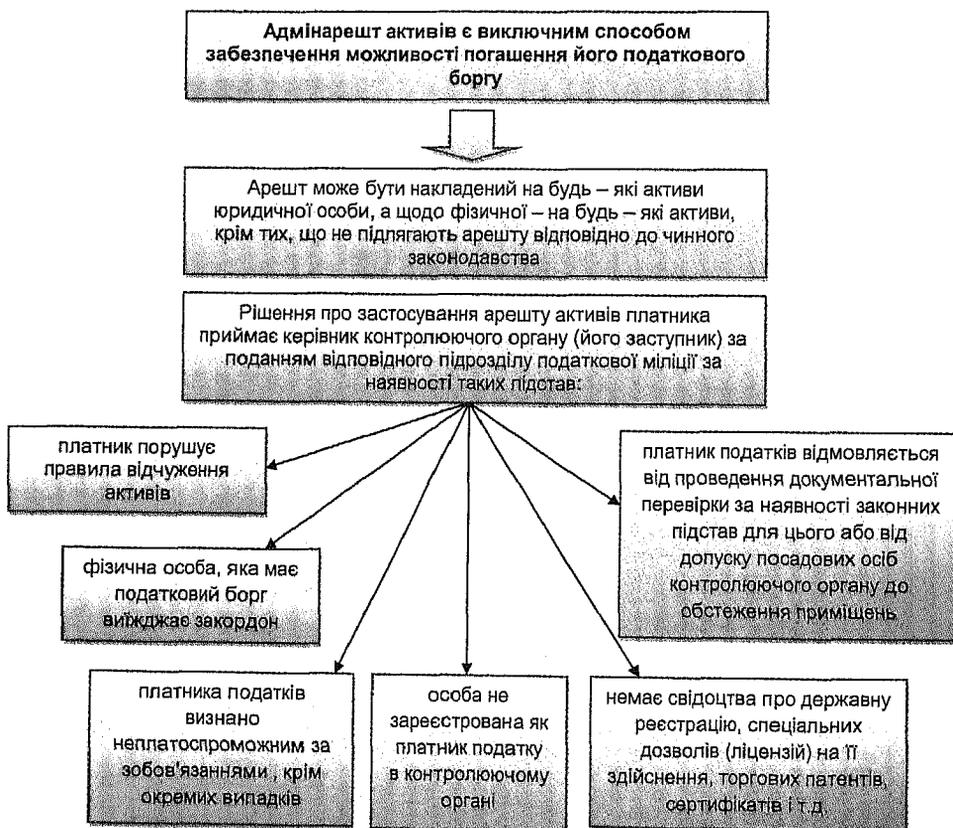

3. Податкова застава, її зміст та підстави виникнення

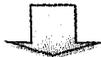

4. Адміністративний арешт активів платника та його види

5. Строки давності та їх застосування

Відповідно до ст. 102 ПКУ визначається
поняття строків давності та порядок їх

Контролюючий орган, крім випадків, визначених пунктом 102.2 цієї статті, має право самостійно визначити суму грошових зобов'язань платника податків у випадках, визначених цим Кодексом, не пізніше закінчення 1095 дня, що настає за останнім днем граничного строку подання податкової декларації та/або граничного строку сплати грошових зобов'язань, нарахованих контролюючим органом, а якщо така податкова декларація була надана пізніше, – за днем її фактичного подання

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

1. Відмінність способів забезпечення виконання зобов'язань у податковому та цивільному праві.
2. Які є гарантії забезпечення виконання зобов'язань по сплаті податків та зборів?
3. Назвіть випадки застосування податкової застави та адміністративного арешту майна.
4. Пеня, як один із способів забезпечення виконання податкового зобов'язання.
5. У яких випадках майно боржника звільняється з під податкової застави?

ТЕМА 1.8. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Питання:

1. Відповідальність за порушення податкового законодавства, її види та підстави для застосування.
2. Підстави притягнення платників податків до фінансово – правової відповідальності.
3. Адміністративна відповідальність. Повноваження контролюючих органів щодо розгляду справ по адмінправопорушеннях.
4. Кримінальна відповідальність за порушення норм податкового законодавства.

Основні поняття з теми:

Податковими правопорушеннями є протиправні діяння (дія чи бездіяльність) платників податків, податкових агентів, та/або їх посадових осіб, а також посадових осіб контролюючих органів, що призвели до невиконання або неналежного виконання вимог, установлених Податковим Кодексом та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

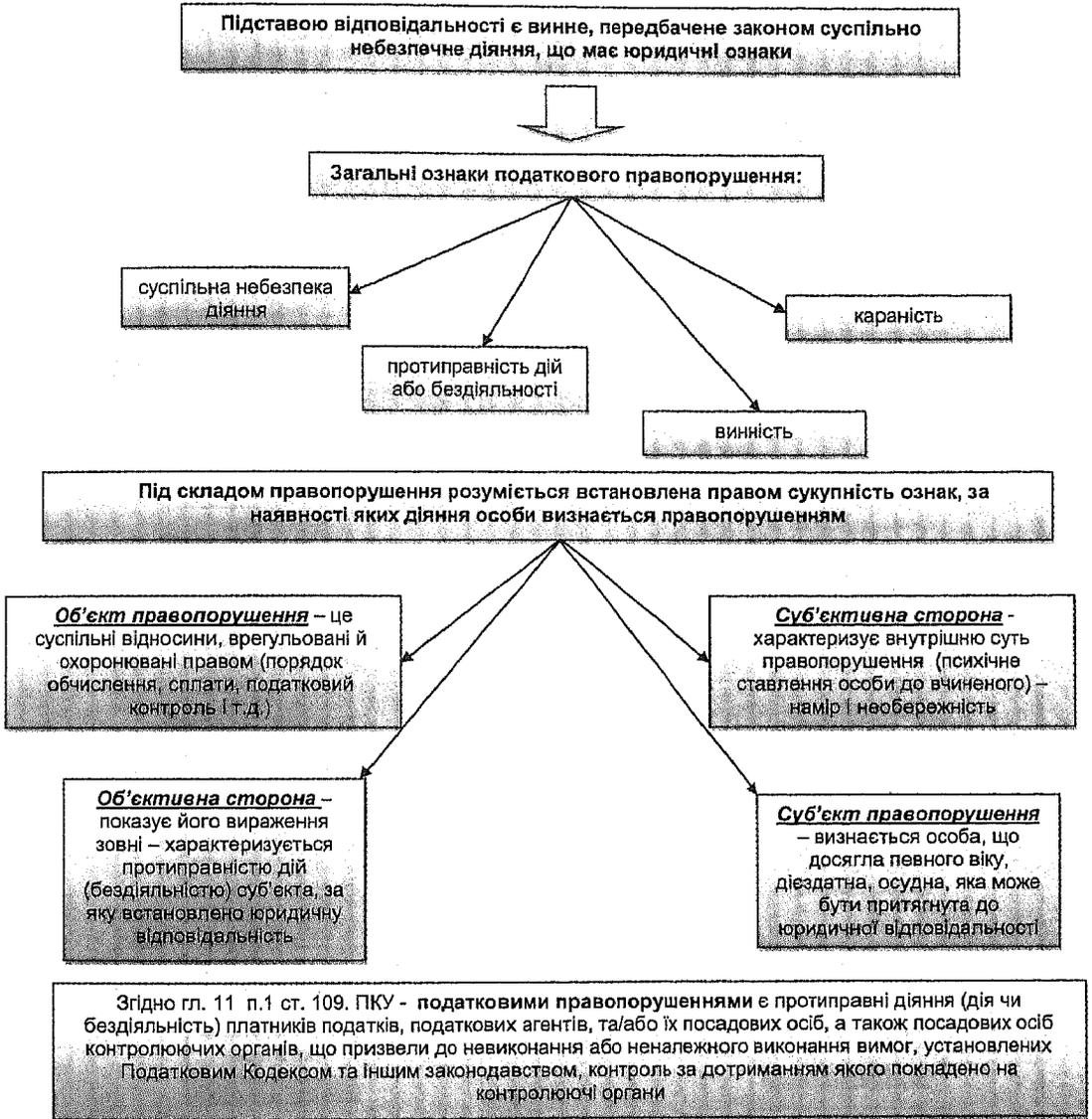
Об'єкт правопорушення – це суспільні відносини, врегульовані й охоронювані правом (порядок обчислення, сплати, податковий контроль і т.д.).

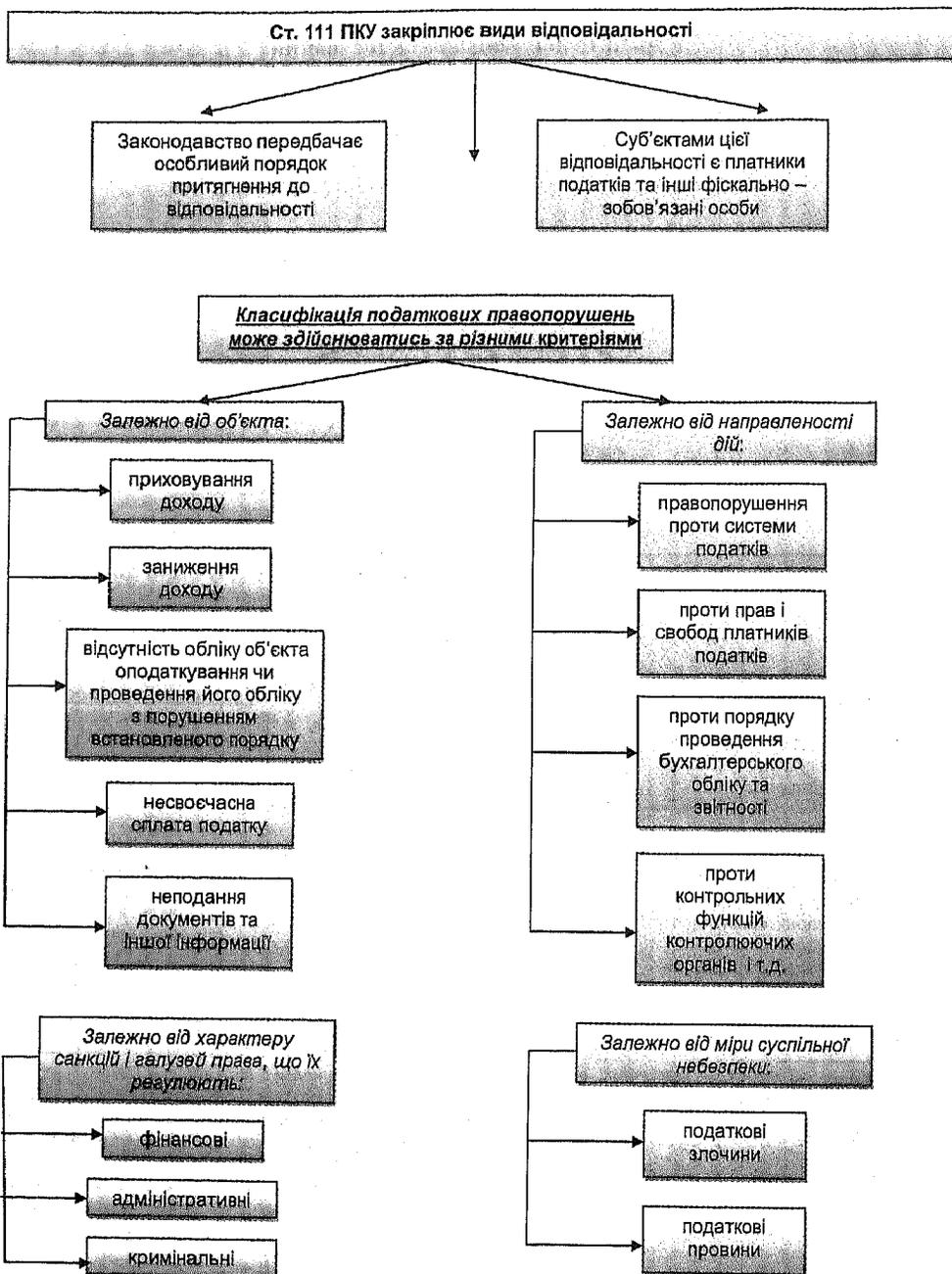
Суб'єктивна сторона – характеризує внутрішню суть правопорушення (психічне ставлення особи до вчиненого) – намір і необережність.

Суб'єкт правопорушення – визнається особа, що досягла певного віку, дієздатна, осудна, яка може бути притягнута до юридичної відповідальності.

Об'єктивна сторона – показує його вираження зовні – характеризується протиправністю дій (бездіяльністю) суб'єкта, за яку встановлено юридичну відповідальність.

**1. Відповідальність за порушення податкового законодавства,
її види та підстави для застосування**

2. Підстави притягнення платників податків до фінансово – правової відповідальності

Фінансово – правові санкції за порушення податкового законодавства

- це передбачені правовими нормами заходи державного примусу, тобто примушення порушника до виконання податкового обов'язку, з метою відновлення порушеного публічного фінансового інтересу держави, покарання правопорушника, а також попередження вчинення податкових правопорушень

Штрафною санкцією (штрафом) є плата у фіксованій сумі або у вигляді відсотків від суми податкового зобов'язання (без урахування пені та штрафних санкцій) яка справляється з платника податків у зв'язку з порушенням ним правил оподаткування. Їх накладають контролюючі органи, а в окремих випадках самостійно нараховує і сплачує платник податків

Пеня

Плата, що обчислюється у відсотках від суми несвоєчасного виконання грошового зобов'язання за кожний день простроченого виконання

Плата у вигляді відсотків, нарахованих на суму податкового боргу (без урахування пені), що справляється з платника податків у зв'язку з несвоєчасним погашенням податкового зобов'язання

3. Адміністративна відповідальність. Повноваження контролюючих органів щодо розгляду справ по адмінправопорушеннях

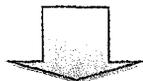
Підставою адмінвідповідальності за порушення податкового законодавства є вчинення адміністративного правопорушення - вина (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, що зазіхає на суспільні відносини, які охороняються законом, за що законом передбачена адмінвідповідальність

КпАП закріплює низку складів порушень податкового законодавства :

Ст.164¹ «Ухилення від подання декларації про доходи»,
Ст.164² «Порушення законодавства з фінансових питань»,
Ст.165¹ «Ухилення від реєстрації в органах Пенсійного фонду, фонду соціального страхування України платників обов'язкових страхових внесків та порядку обчислення і сплати внесків на соціальне страхування»,
Ст. 164 «Зберігання або транспортування алкогольних напоїв чи тютюнових виробів, на яких немає марок акцизного збору встановленого зразка»,
Ст. 166 «Порушення ведення бухгалтерського обліку і звітності»

4. Кримінальна відповідальність за порушення норм податкового законодавства

Відповідно до ч.1 ст.2 КК України підставою кримінальної відповідальності є вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад злочину, передбаченого цим кодексом

Розділ VII «Злочини у сфері господарської діяльності» містить статті, за які передбачено кримінальну відповідальність у сфері оподаткування, а саме:

Ст.212 ККУ передбачає кримінальну відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів;
Ст. 205. Фіктивне підприємництво;
Ст. 209. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом;
Ст. 216. Незаконне виготовлення, підроблення, використання або збут незаконно виготовлених, одержаних чи підроблених марок акцизного збору чи контрольних марок;
Ст. 218. Фіктивне банкрутство;
Ст. 221. Незаконні дії у разі банкрутства;
Ст. 222. Шахрайство з фінансовими ресурсами.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

1. Розкрийте поняття, ознаки та види податкових правопорушень.
2. Порядок застосування фінансової відповідальності контролюючими органами.
3. Яка є класифікація податкових правопорушень?
4. Відмінність адміністративного та фінансового штрафу за порушення податкового законодавства.
5. Особливості кримінальної відповідальності у сфері оподаткування.

ТЕМА 2.1. ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Питання:

1. Правове регулювання оподаткування прибутку підприємств.
2. Платники податку на прибуток підприємств.
3. Прибуток, як об'єкт оподаткування, порядок його визначення.
4. Ставки податку на прибуток підприємств. Порядок нарахування та сплати податку на прибуток підприємств.
5. Поняття безнадійної та сумнівної заборгованості та порядок її врегулювання.

Основні поняття з теми:

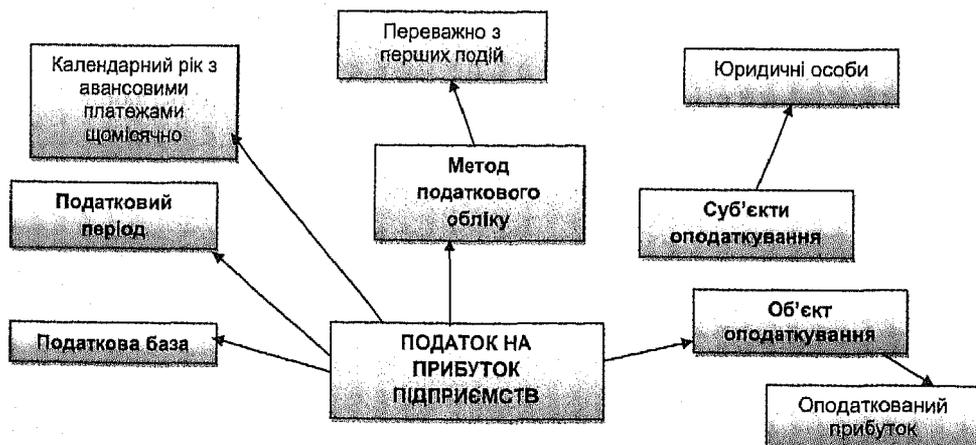
Прибуток, що визначається шляхом зменшення суми скоригованого валового доходу звітного періоду на суму валових витрат і суму амортизаційних відрахувань.

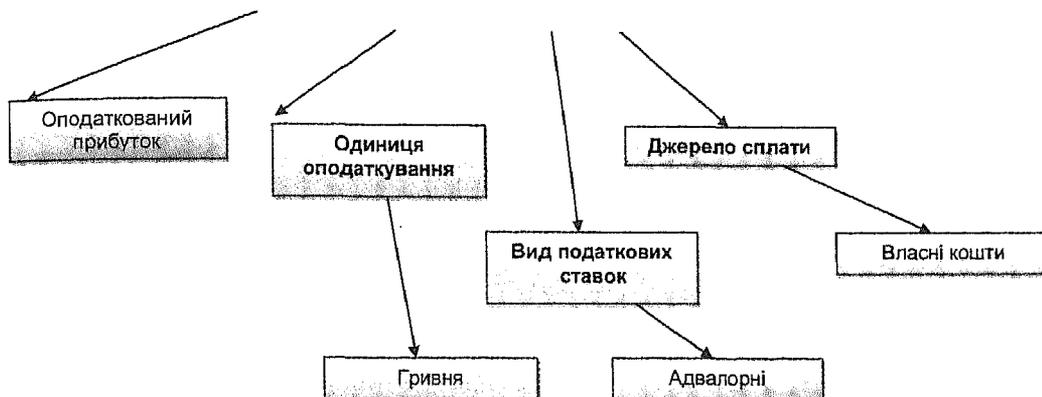
Сумнівна заборгованість – це заборгованість за відвантаженими товарами (виконаними роботами, наданими послугами) або заборгованість по сплаті процентів (комісійних), по якій існує невпевненість щодо її погашення боржником і яка відрізняється від безнадійної заборгованості.

Основні засоби – матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр та інші.

Доходи – загальна сума доходу платника податку від усіх видів діяльності, отриманого (нарахованого) протягом звітного періоду в грошовій, матеріальній або нематеріальній формах як на території України, її континентальному шельфі у виключній (морській) економічній зоні, так і за її межами.

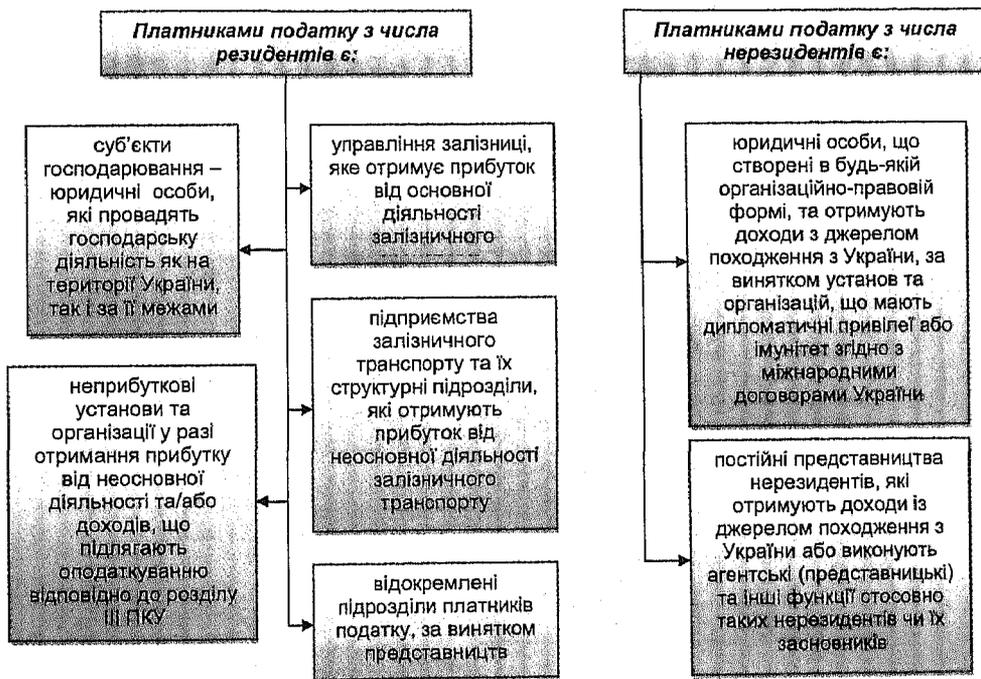
1. Правове регулювання оподаткування прибутку підприємств

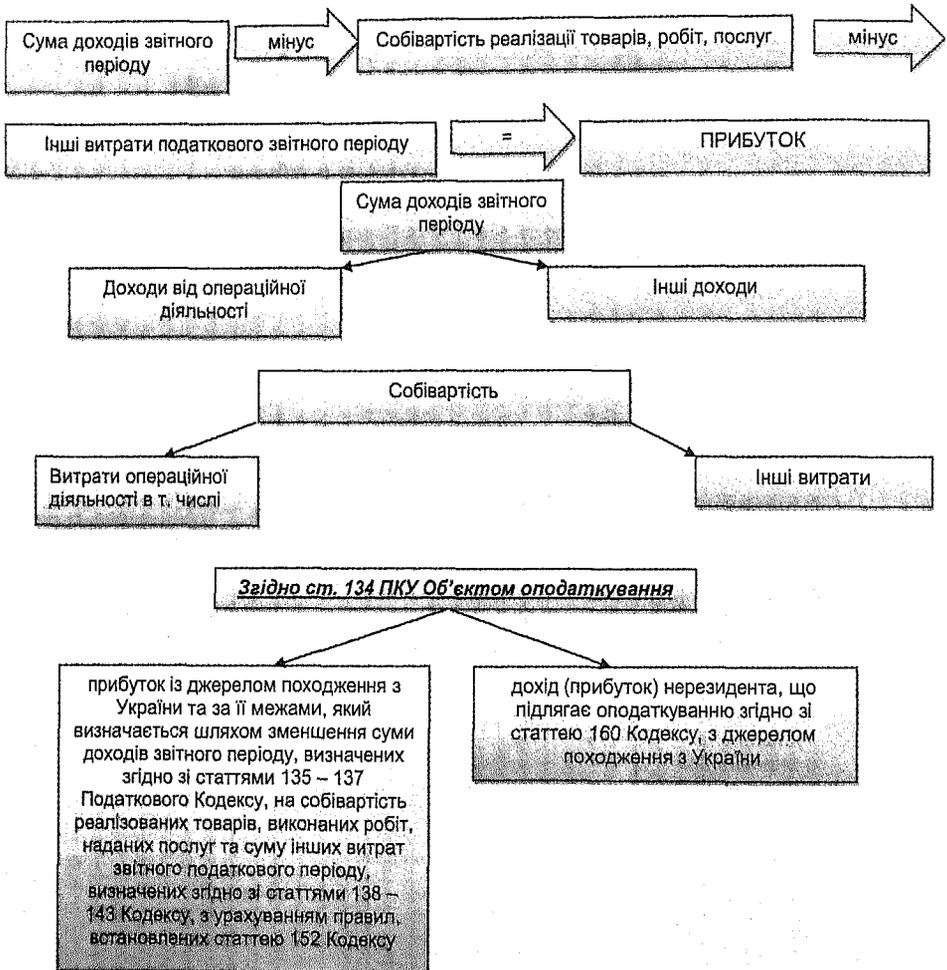
2. Платники податку на прибуток

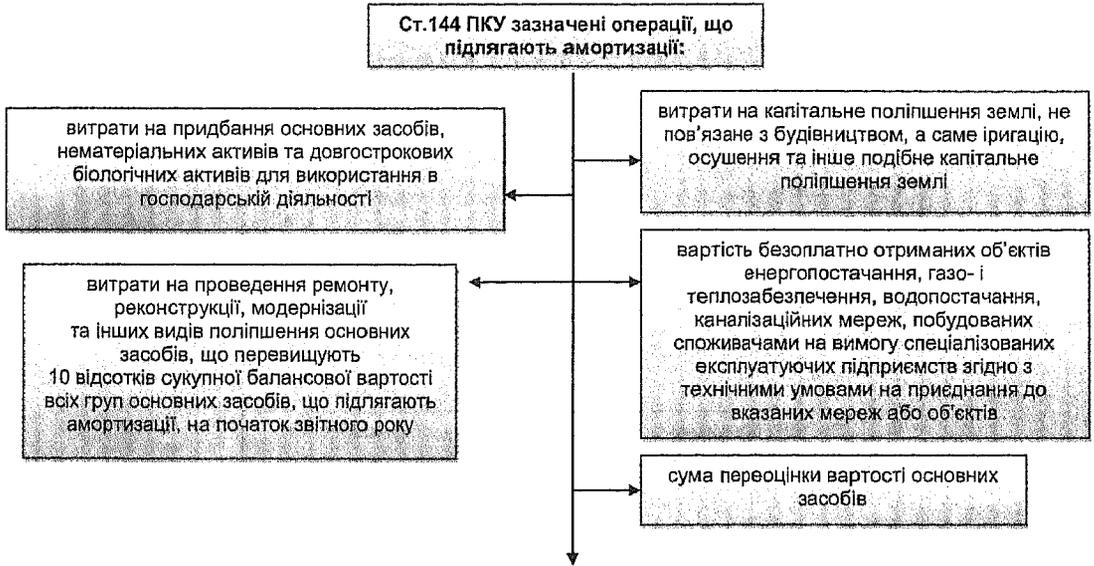
Відповідно до ст. 133.1 -135.5 Податкового Кодексу України платниками податку на прибуток підприємств є:

3. Прибуток, як об'єкт оподаткування, порядок його визначення

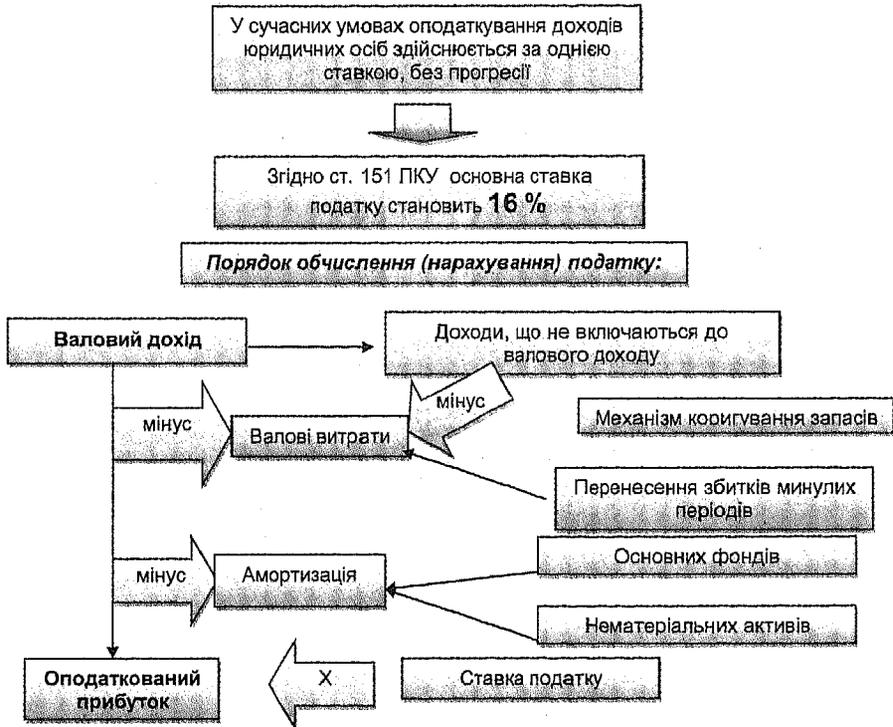
Об'єктом оподаткування, відповідно до ст. 134 Податкового Кодексу, є прибуток який визначається шляхом зменшення суми скоригованого валового доходу звітного періоду на суму валових витрат і суму амортизаційних відрахувань

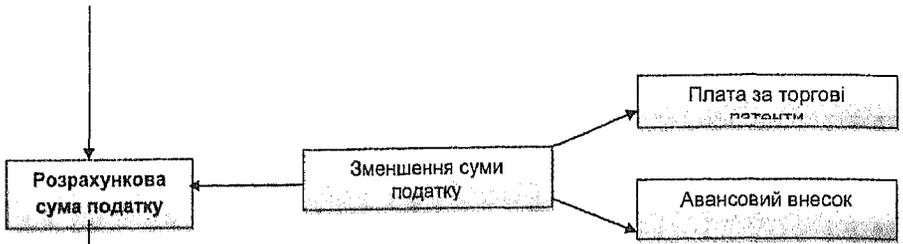

4. Ставки податку на прибуток підприємств.

Порядок нарахування та сплати податку

5. Поняття безнадійної та сумнівної заборгованості

та порядок її врегулювання

Ст. 159 ПКУ визначає порядок урегулювання безнадійної та сумнівної заборгованості

Платник податку – продавець товарів, робіт, послуг має право зменшити суму доходу звітного періоду на вартість відвантажених товарів, виконаних робіт, наданих послуг у поточному або попередніх звітних податкових періодах у разі, якщо покупець таких товарів, робіт, послуг затримує без погодження з таким платником податку оплату їх вартості (надання інших видів компенсації їх вартості). Таке право на зменшення суми доходу виникає, якщо протягом звітного періоду відбувається будь-яка з таких подій:

платник податку звертається до суду з позовом (заявою) про стягнення заборгованості з такого покупця або про порушення справи про його банкрутство чи стягнення заставленого ним майна

за поданням продавця нотаріус вчиняє виконавчий напис про стягнення заборгованості з покупця або стягнення заставленого майна (крім податкового боргу)

Правове регулювання «сумнівної заборгованості» закріплено в Наказі ДПА № 346 від 11.07. 2003 р., а не в ПКУ.

Під терміном «сумнівна заборгованість» слід розуміти заборгованість за відвантаженими товарами (виконаними роботами, наданими послугами) або заборгованість по сплаті процентів (комісійних), по якій існує невпевненість щодо її погашення боржником і яка відрізняється від безнадійної заборгованості.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

1. Охарактеризуйте поняття «дохід», «витрати», «амортизаційні відрахування» і їх співвідношення з «об'єктом оподаткування» податку на прибуток.
2. Які Ви знаєте особливості оподаткування нерезидентів?
3. Які є ставки податку на прибуток підприємств?
4. Який порядок обчислення та сплати податку?
5. Які є пільги при оподаткуванні податку на прибуток підприємств?

ТЕМА 2.2. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Питання:

1. Податок з доходів фізичних осіб, його загальна характеристика.
2. Поняття оподаткованого доходу та його види.
3. Порядок застосування податкової знижки та податкової соціальної пільги.
4. Порядок нарахування, утримання та сплати податків з окремих видів доходів.
5. Декларування доходів громадян.

Основні поняття з теми:

Податок з доходів фізичних осіб – плата фізичної особи за послуги, які надаються їй територіальною громадою, на території якої така фізична особа має податкову адресу або розташовано особу, що утримує цей податок згідно з Податковим Кодексом.

Доходи – загальна сума доходу платника податку від усіх видів діяльності, отриманого (нарахованого) протягом звітного періоду в грошовій, матеріальній або нематеріальній формах як на території України, її континентальному шельфі у виключній (морській) економічній зоні, так і за їх межами.

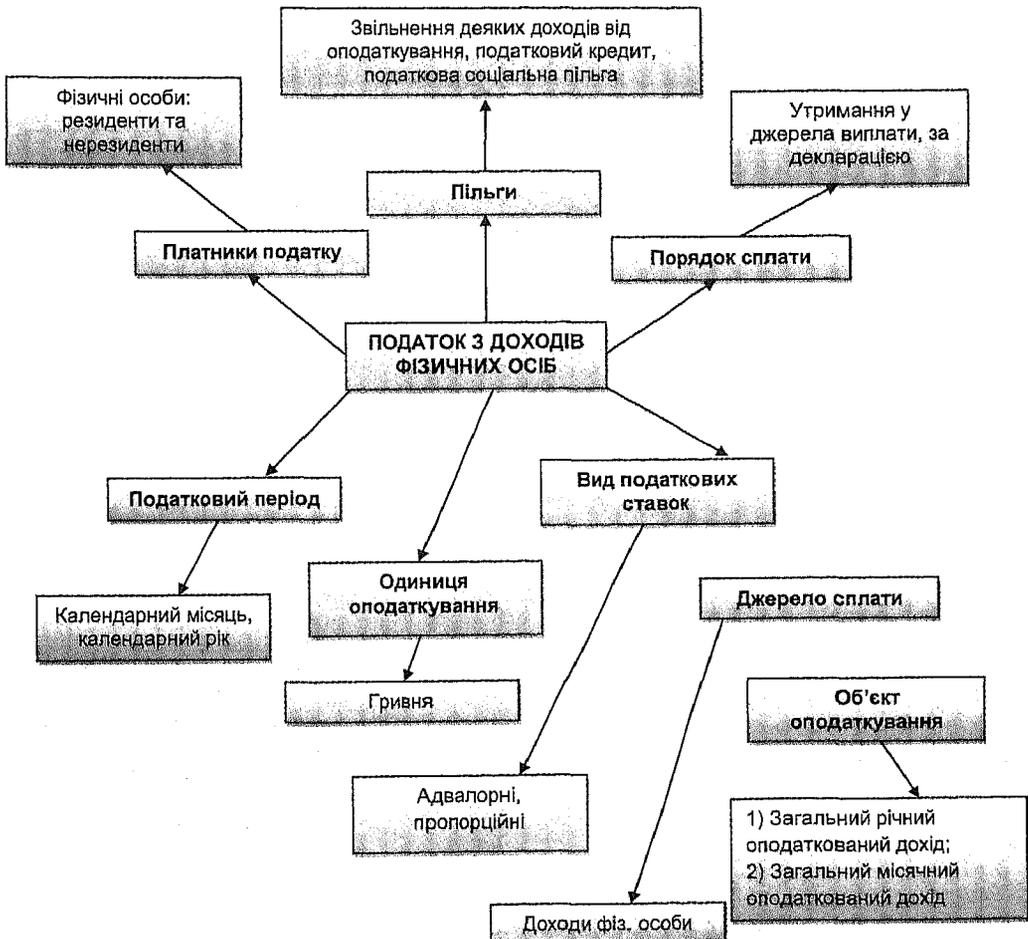
Загальний оподатковуваний дохід – будь-який дохід, який підлягає оподаткуванню, нарахований (виплачений, наданий) на користь платника податку протягом звітного податкового періоду.

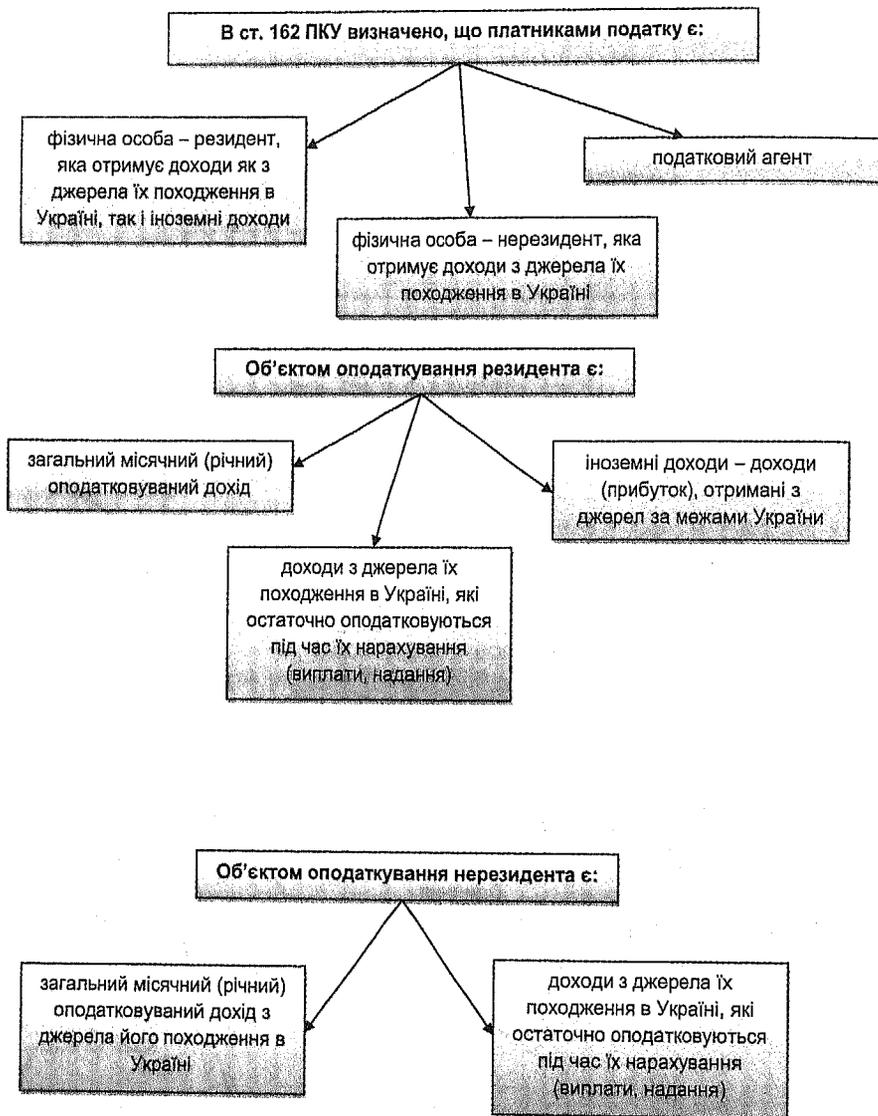
Платники податку на доходи фізичних осіб – це резиденти, які виїжджають за кордон на постійне місце проживання, зобов'язані подати до контролюючого органу податкову декларацію не пізніше 60 календарних днів, що передують виїзду.

1. Податок з доходів фізичних осіб, його загальна характеристика.

Податок з доходів фізичних осіб – плата фізичної особи за послуги, які надаються їй територіальною громадою, на території якої така фізична особа має податкову адресу або розташовано особу, що утримує цей податок згідно з Податковим Кодексом України – цей податок є загальнодержавним

Загальна характеристика податку з доходів фізичних осіб:

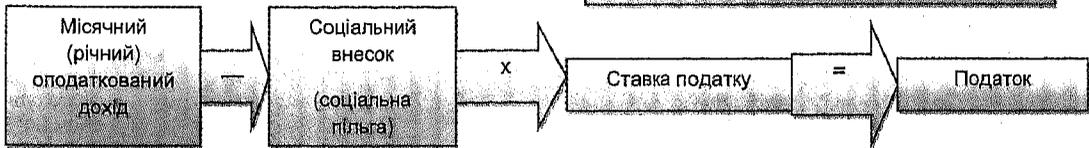
2. Поняття оподаткованого доходу та його види

Загальний оподатковуваний дохід – будь-який дохід, який підлягає оподаткуванню, нарахований (виплачений, наданий) на користь платника податку протягом звітного податкового періоду

Загальний місячний оподатковуваний дохід складається із суми оподатковуваних доходів, нарахованих (виплачених, наданих) протягом такого звітного податкового місяця

При визначенні бази оподаткування враховуються всі доходи платника податку, отримані ним як у грошовій, так і негрошовій формах

Загальний річний оподатковуваний дохід дорівнює сумі загальних місячних оподатковуваних доходів, іноземних доходів, отриманих протягом такого звітного податкового року, доходів, отриманих фізичною особою – підприємцем від провадження господарської діяльності згідно із статтею 177 «Оподаткування доходів, отриманих фізичною особою – підприємцем від провадження господарської діяльності, крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування» Податкового Кодексу, та доходів, отриманих фізичною особою, яка провадить незалежну професійну діяльність згідно із статтею 178 Кодексу

3. Порядок застосування податкової знижки та податкової соціальної пільги.

Право платника податку на податкову знижку.
Платник податку має право на податкову знижку за наслідками звітного податкового року. Підстави для нарахування податкової знижки із зазначенням конкретних сум відображаються платником податку у річній податковій декларації.

Платник податку має право включити до податкової знижки у зменшення оподаткованого доходу платника податку за наслідками звітного податкового року, такі фактично здійснені ним протягом звітного податкового року витрати:

частину суми процентів, сплачених таким платником податку за користування (поточним житловим кредитом

суму коштів, сплачених платником податку на користь закладів освіти для компенсації вартості здобуття середньої професійної або вищої освіти такого платника податку та/або члена його сім'ї першого ступеня споріднення, який не одержує заробітної плати

суму коштів або вартість майна, переданих платником податку у вигляді пожертвувань або благодійних внесків неприбутковим організаціям, зареєстрованим в Україні та внесеним до Реєстру неприбуткових організацій та установ на дату передачі таких коштів та майна, у розмірі, що не перевищує 4 відсотки суми його загального оподаткованого доходу такого звітного року

Податкова знижка може бути надана виключно резиденту, який має реєстраційний номер облікової картки платника податку, а так само резиденту – фізичній особі, яка через свої релігійні переконання відмовилась від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомила про це відповідний орган державної податкової служби і має про це відмітку у паспорті

Податкова соціальна пільга застосовується до нарахованого платнику податку місячного доходу у вигляді заробітної плати тільки за одним місцем його нарахування (виплати)

Податкова соціальна пільга починає застосовуватися до нарахованих доходів у вигляді заробітної плати з дня отримання роботодавцем заяви платника податку про застосування пільги та документів, що підтверджують таке право. Роботодавець відображає у податковій звітності всі випадки застосування або незастосування податкової соціальної пільги згідно з отриманими від платників податку заявами про застосування пільги, а також заявами про відмову від такої пільги

Згідно ст. 169 ПКУ Право на соціальну пільгу мають:

У розмірі - 100 %:

- 1) розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи (у розрахунку на місяць), встановленому законом на 1 січня звітного податкового року – для будь-якого платника податку;
- 2) для платника податків, який утримує двох або більше дітей віком до 18 років – у розрахунку на кожну таку дитину

У розмірі – 150 %:

- 1) якщо платник є одинокою матір'ю (батьком), вдовою (вдівцем) або опікуном, піклувальником – у розрахунку на кожну таку дитину віком до 18 років;
- 2) якщо платник утримує дитину-інваліда – у розрахунку на кожну таку дитину віком до 18 років;
- 3) платник є особою, віднесеною законом до I або II категорії, осіб, що постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС;
- 4) є учнем, студентом, аспірантом, ординатором, ад'юнктом;
- 5) є інвалідом I та II групи, у тому числі з дитинства;
- 6) є особою, якій присуджено довічну стипендію як громадянину, що зазнав переслідувань за правозахисну діяльність, включаючи журналістів;
- 7) є учасником бойових дій на території інших країн у період після Другої світової війни

У розмірі – 200 %:

- 1) є Героєм України, Героєм Радянського Союзу, Героєм Соціалістичної Праці або повним кавалером ордена Слави чи ордена Трудової Слави, особою, нагородженою чотирма і більше медалями «За відвагу»;
- 2) учасником бойових дій під час Другої світової війни або особою, яка у той час працювала в тилу, та інвалідом I і II групи, з числа учасників бойових дій на території інших країн у період після Другої світової війни;
- 3) є колишнім в'язнем концтабору, гетто та інших місць примусового утримання під час Другої світової війни або особою, визнаною репресованою чи реабілітованою;
- 4) особою, яка була насильно вивезена з території колишнього СРСР під час Другої світової війни на територію держав, що перебували у стані війни з колишнім СРСР;
- 6) особою, яка перебувала на блокадній території колишнього Ленінграда (Санкт-Петербург, Російська Федерація) у період з 8 вересня 1941 року до 27 січня 1944 року.

4. Порядок нарахування, утримання та сплати податків з окремих видів доходів

Ставка податку становить **15 %** бази оподаткування щодо доходів, одержаних (крім випадків, визначених у пунктах 167.2 – 167.4 цієї статті), у тому числі, але не виключно у формі заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат або інших виплат і винагород, які виплачуються (надаються) платнику у зв'язку з трудовими відносинами та за цивільно-правовими договорами; виграшу у державну та недержавну грошову лотерею, виграш гравця (учасника), отриманий від організатора азартної гри,

У разі якщо загальна сума отриманих платником податку у звітному податковому місяці доходів, зазначених у абзаці першому, перевищує десятикратний розмір мінімальної заробітної плати, встановленої станом на 1 січня звітного податкового року, ставка становить **17 %** суми перевищення з урахуванням податку, сплаченого за ставкою, визначеною в абзаці першому.

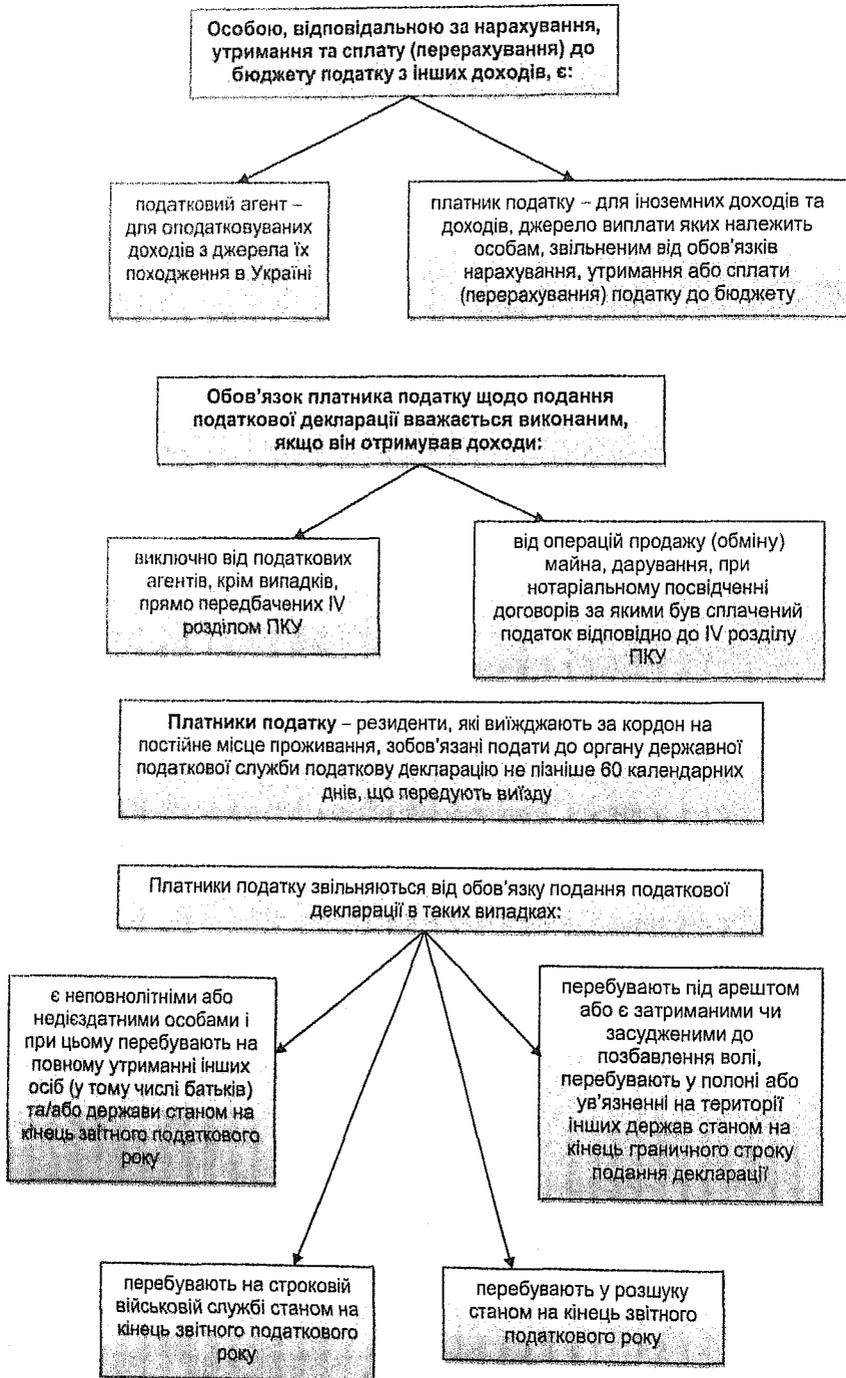
Як виключення ставка податку становить **5%** бази оподаткування щодо доходу, нарахованого згідно п. 167.2 ст. 167 ПКУ

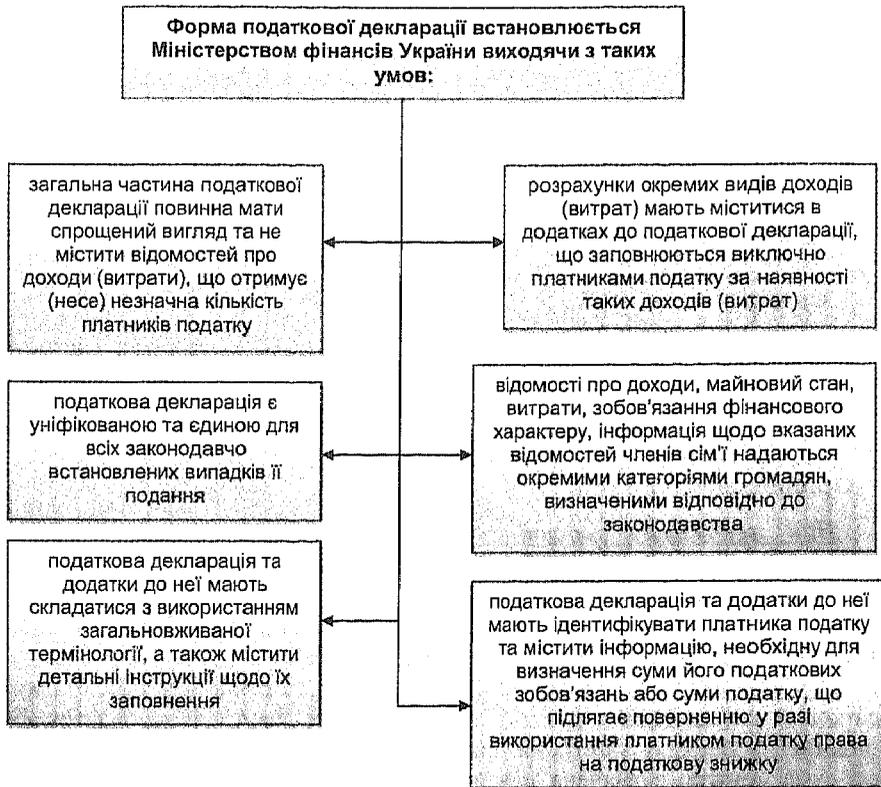
Ставка податку становить подвійний розмір ставки, визначеної пунктом першим 167.1, бази оподаткування щодо доходів, нарахованих як виграш чи приз (крім у державній та недержавній грошовій лотереї та виграшу гравця (учасника), отриманого від організатора азартної гри) на користь резидентів або нерезидентів

Ставка податку становить **10 %** бази оподаткування щодо доходу у формі заробітної плати, визначеного згідно п. 164.6 ст. 164 ПКУ, шахтарів-працівників, які видобувають вугілля, залізу руду, руди кольорових і рідкісних металів, марганцеві та уранові руди, працівників шахтобудівних підприємств, які зайняті на підземних роботах повний робочий день та 50 % і більше робочого часу на рік

Обов'язок щодо надання податкової звітності є невід'ємним елементом змісту податкового обов'язку платника податків. Формою податкової звітності є річна декларація про майновий стан і доходи – податкова декларація. Вона надається платником податку, який зобов'язаний надавати її відповідно до законодавства, або має право надати таку декларацію для отримання податкової знижки чи податкової соціальної пільги

5. Декларування доходів громадян

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

1. Хто є платниками податку з доходів фізичних осіб?
2. Що не входить до об'єкта оподаткування податку з доходів фізичних осіб?
3. Розкрийте поняття «податковий кредит» та його співвідношення з «податковою соціальною пільгою».
4. Охарактеризуйте порядок подання річної декларації про майновий стан і доходи (податкова декларація).
5. Які є ставки податку з доходів фізичних осіб?

ТЕМА 2.3. НЕПРЯМІ ПОДАТКИ

Питання:

1. Сутність непрямого оподаткування та його правове регулювання.
2. Податок на додану вартість, його загальна характеристика. Платники ПДВ, їх реєстрація в контролюючих органах. Операції, що підлягають оподаткуванню ПДВ.
3. Порядок обчислення та сплати ПДВ. Ставки ПДВ. Порядок застосування «0» ставки.

Основні поняття з теми:

При непрямому оподаткуванні формальним платником є продавець товару (робіт, послуг), що виступає посередником між державою і споживачем товару (робіт, послуг). Споживач товару (робіт, послуг) є **платником реальним**. Саме критерій збігу юридичного та фактичного платника є одним з основних при розмежуванні податків на прямі та непрямі.

Податкове зобов'язання – сума коштів, яку платник податків, у тому числі податковий агент, повинен сплатити до відповідного бюджету як податок або збір на підставі, в порядку та строки, визначені податковим законодавством (у тому числі сума коштів, визначена платником податків у податковому векселі та не сплачена в установленій законом строк).

Основні засоби – матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 2500 гривень, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 2500 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік).

Інвестиції – господарські операції, які передбачають придбання основних засобів, нематеріальних активів, корпоративних прав та/або цінних паперів в обмін на кошти або майно.

Бюджетне відшкодування – це відшкодування від'ємного значення ПДВ на підставі підтвердження правомірності сум бюджетного відшкодування за результатами перевірки платника, у тому числі автоматичне відшкодування у порядку та за категоріями.

1. Сутність непрямого оподаткування та його правове регулювання

Непрямі податки мають довгу історію і пройшли шлях від «мит», що справлялися ще на території Київської Русі, до універсальних акцизів (ПДВ), які справляються в переважній більшості держав сучасного

Переваги непрямих податків:

Висока швидкість надходження до бюджетів

Незалежність від нерентабельного виробництва

Відносна рівномірність

Недоліки непрямих податків:

Відсутність прямої залежності між отриманим доходом та сплатою до бюджету – більш заможні несуть менший податковий тягар, ніж менш заможні

Мас місце корупція при поверненні ПДВ

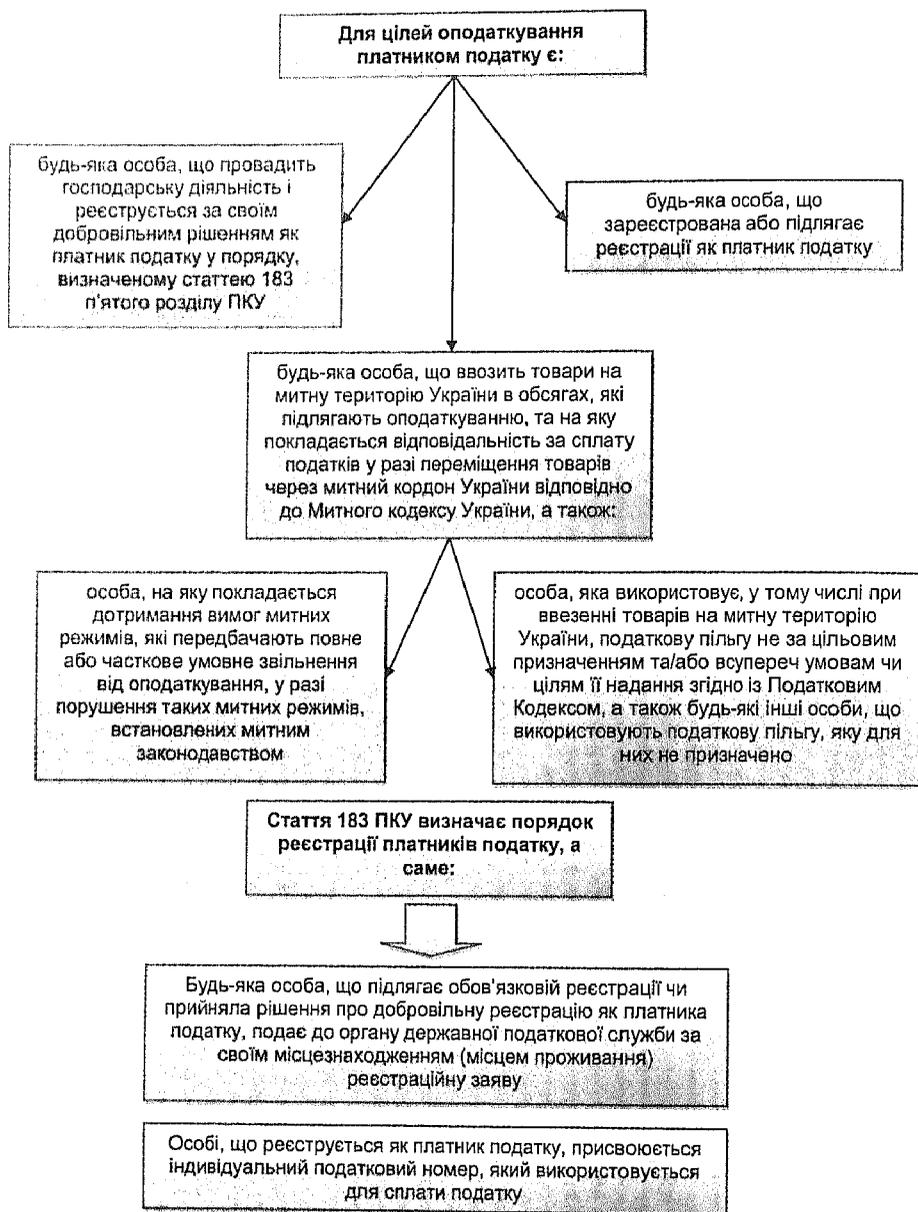
Введення непрямих податків дозволяє носію податка перекладати податковий тягар на плечі споживачів товару, послуг, робіт, якими можуть бути як фізичні так і юридичні особи

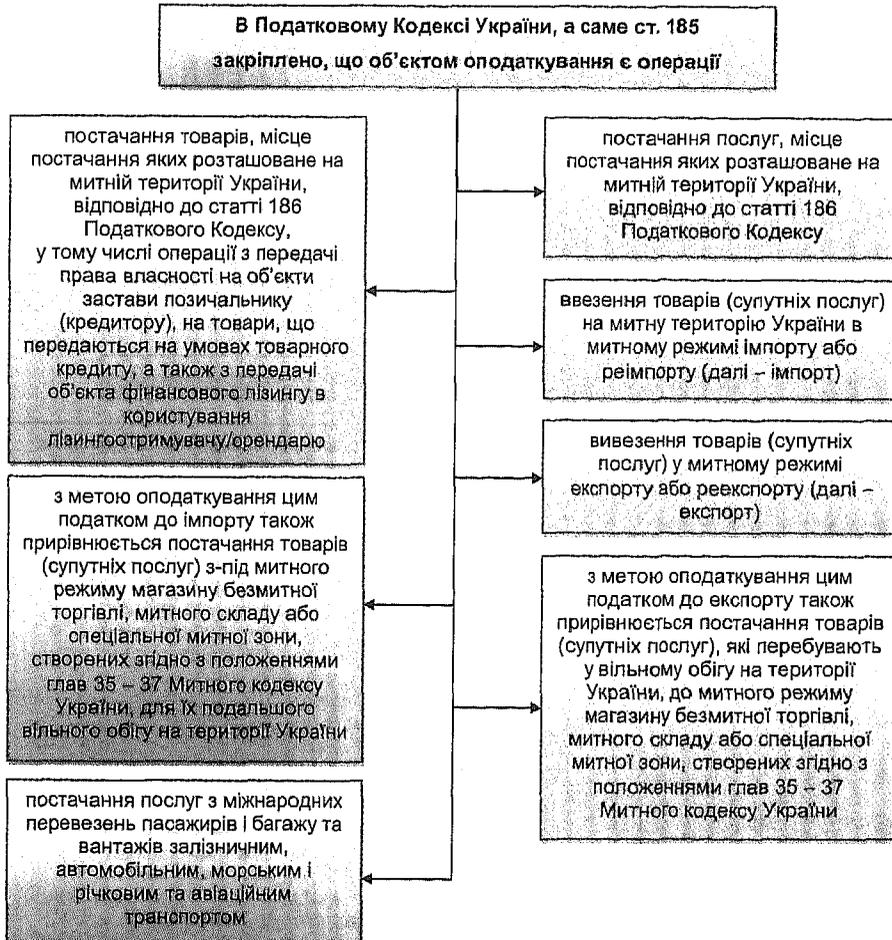
При непрямому оподаткуванні формальним платником є продавець товару (робіт, послуг), що виступає посередником між державою і споживачем товару (робіт, послуг). Споживач товару (робіт, послуг) є **платником реальним**. Саме критерій збігу юридичного та фактичного платника є одним з основних при розмежуванні податків на прямі та непрямі

При прямому оподаткуванні – юридичний і фактичний платники збігаються, при непрямому – ні

2. Податок на додану вартість, його характеристика

Платник податку – особа, яка зобов'язана здійснити утримання і внесення до бюджету податку, що сплачується покупцем, або особа, яка ввозить (пересилає) товари на митну територію України

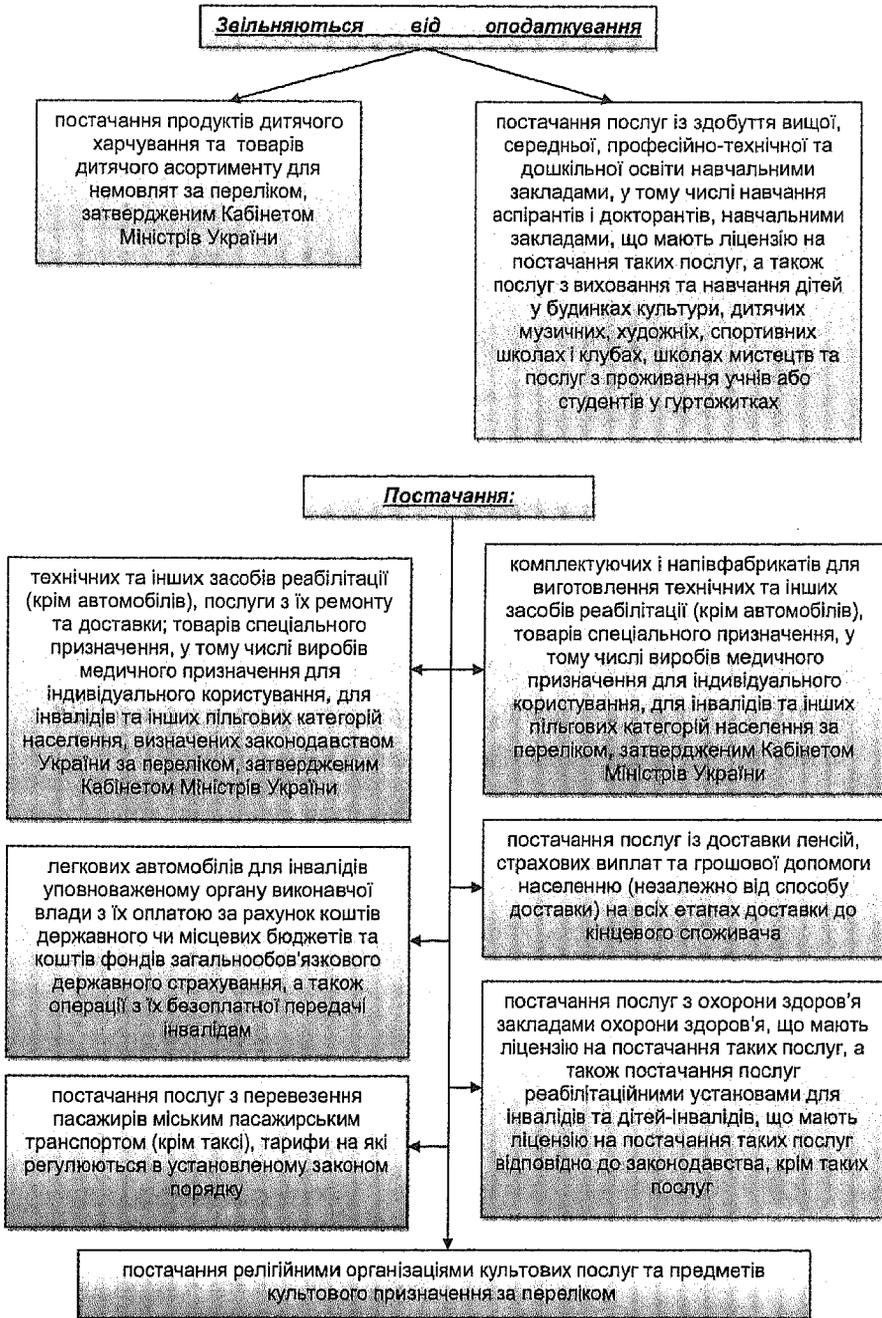

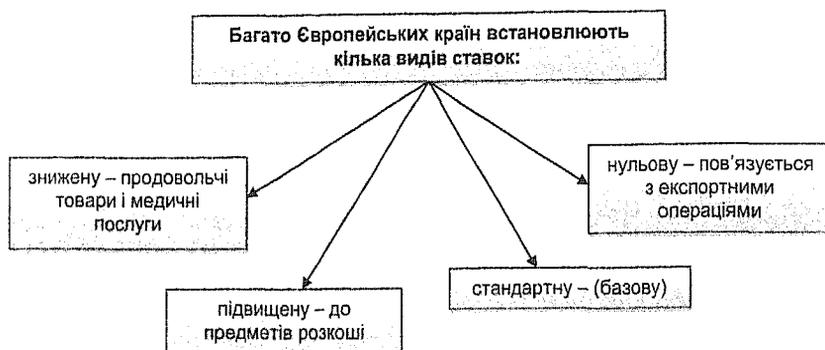

3. Порядок обчислення та сплати ПДВ. Ставки ПДВ. Порядок застосування «0» ставки.

Ст. 188 ПКУ закріплює, що база оподаткування операцій з постачання товарів/послуг визначається виходячи з їх договірної (контрактної) вартості, але не нижче звичайних цін, визначених відповідно до ст. 39 ПКУ

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

1. Розкрийте сутність непрямого оподаткування та його правове регулювання.
2. Коли відбувається застосування «0» ставки ПДВ?
3. Охарактеризуйте операції, що підлягають оподаткуванню ПДВ.
4. Які Ви знаєте особливості нарахування та сплати ПДВ?
5. Особливості податкової накладної.

ТЕМА 2.4. АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК

Питання:

1. Поняття та класифікаційні ознаки акцизного податку.
2. Платники податку. Об'єкти оподаткування.
3. Підакцизні товари та ставки податку. Порядок обчислення податку. Контроль за сплатою.
4. Виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів.

Основні поняття з теми:

При непрямому оподаткуванні формальним платником є продавець товару (робіт, послуг), що виступає посередником між державою і споживачем товару (робіт, послуг). Споживач товару (робіт, послуг) є платником реальним. Саме критерій збігу юридичного та фактичного платника є одним з основних при розмежуванні податків на прями та непрямі.

Податкове зобов'язання – сума коштів, яку платник податків, у тому числі податковий агент, повинен сплатити до відповідного бюджету як податок або збір на підставі, в порядку та строки, визначені податковим законодавством (у тому числі сума коштів, визначена платником податків у податковому векселі та не сплачена в установленій законом строк).

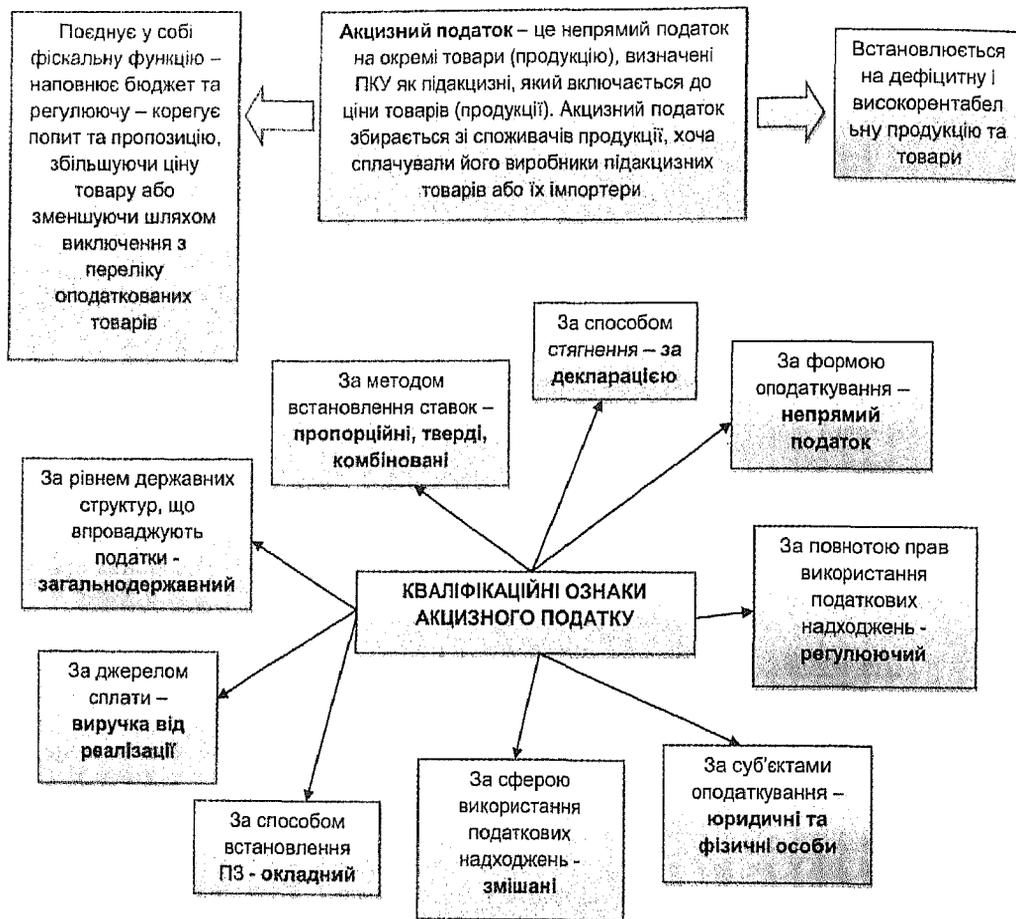
Акцизний податок – це непрямий податок на окремі товари (продукцію), визначені ПКУ як підакцизні, який включається до ціни товарів (продукції). Акцизний податок збирається зі споживачів продукції, хоча сплачували його виробники підакцизних товарів або їх імпортери.

Марка акцизного податку – спеціальний знак для маркування акцизних напоїв та тютюнових виробів, віднесений до документів суворого обліку, який підтверджує сплату акцизного податку, легальність ввезення та реалізації на території України цих виробів.

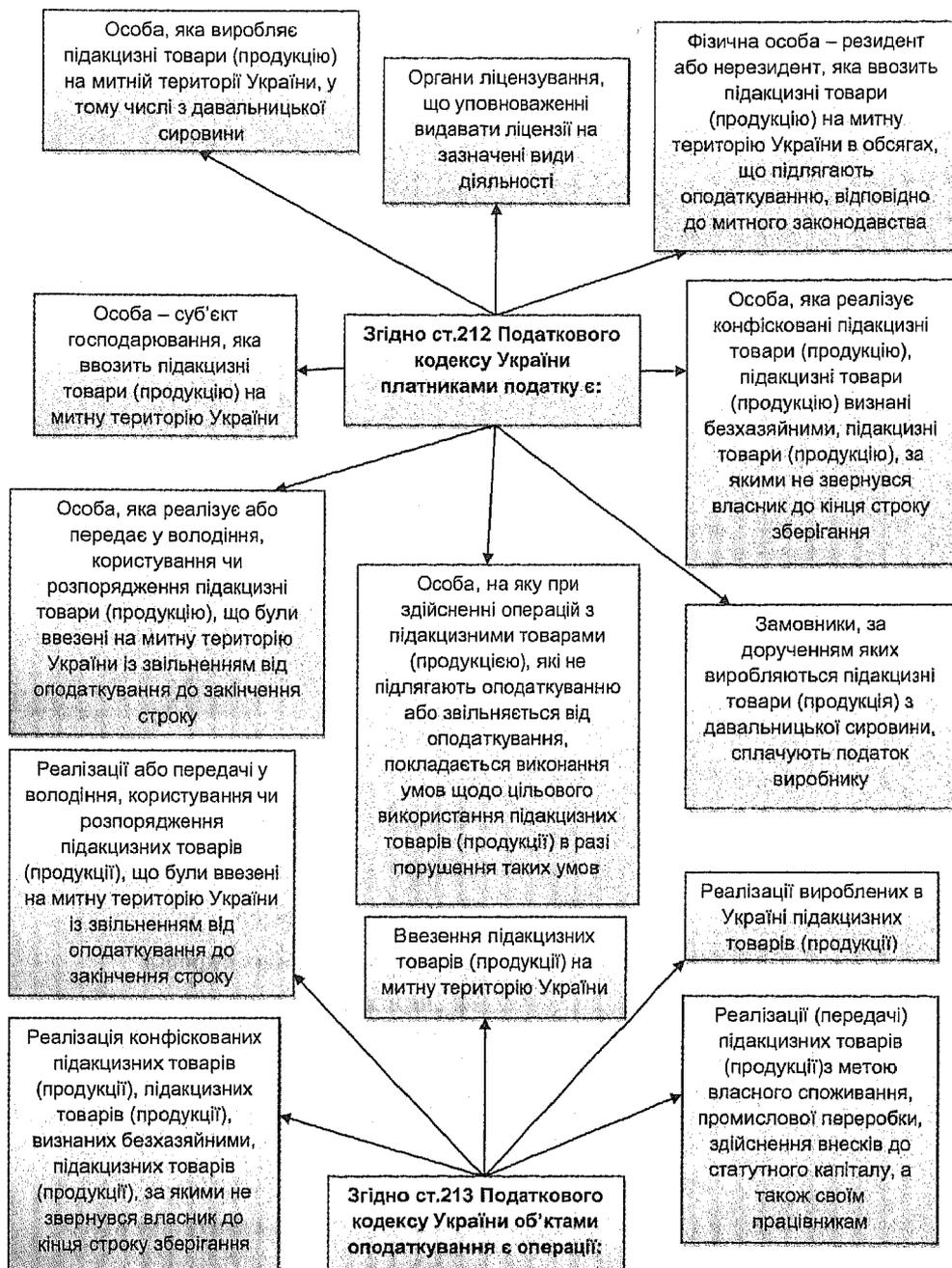
Підакцизні товари (продукція) – це товари за кодами згідно УКТ ЗЕД, на які Податкови кодексом встановлено ставки акцизного податку.

Акцизний склад – спеціально обладнані приміщення на обмеженій території, розташовані на митній території України, де під контролем постійних представників контролюючого органу розпорядник акцизного складу проводить свою господарську діяльність.

1. Поняття та класифікаційні ознаки акцизного податку

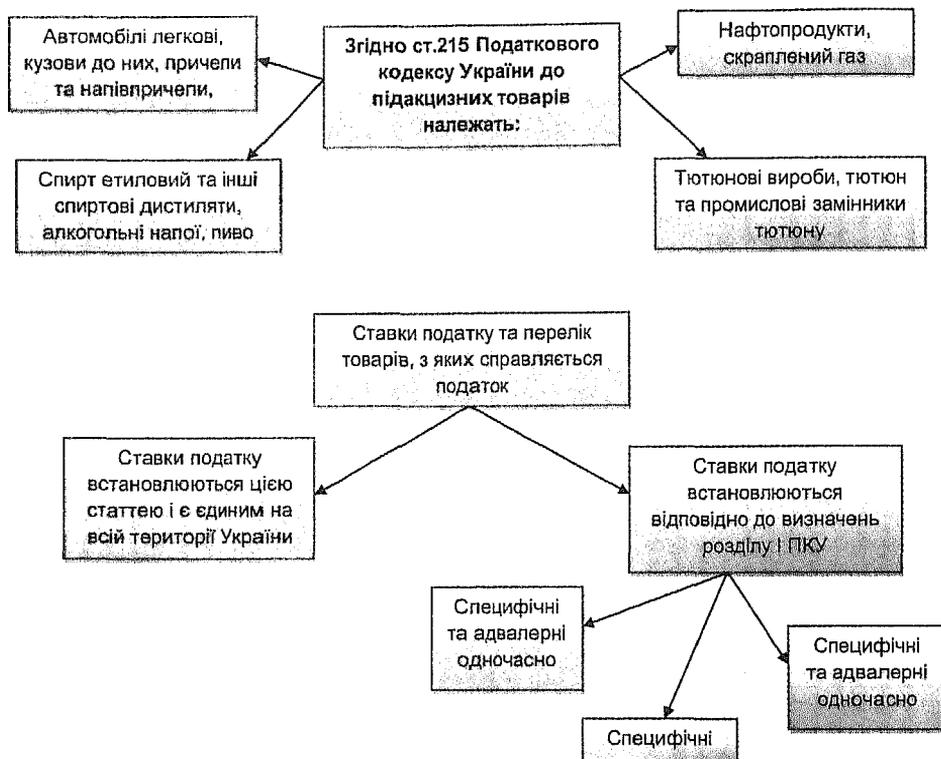

2. Платники податку. Об'єкти оподаткування

3. Підакцизні товари та ставки податку. Порядок обчислення податку.

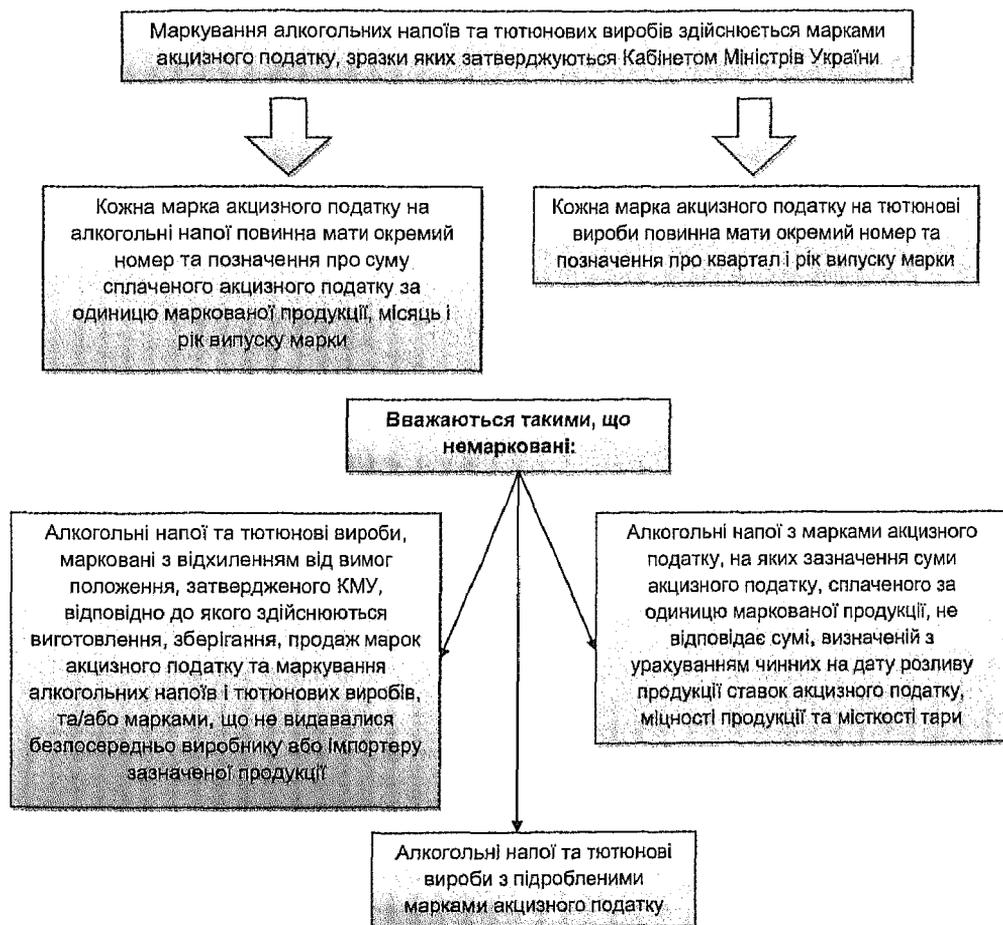
Контроль за сплатою

4. Виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів

У разі виробництва на митній території України алкогольних напоїв і тютюнових виробів чи ввезення таких товарів на митну територію України, платники податку зобов'язані забезпечити їх маркування марками встановленого зразка у такий спосіб, щоб марка акцизного податку розривалась під час відкупорювання (розкривання) товару

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

1. Охарактеризуйте акцизний податок, як один із видів непрямих податків.
2. Які Ви знаєте ставки акцизного податку?
3. Види товарів, що підлягають оподаткуванню акцизним податком.
4. Які є пільги при оподаткуванні акцизним податком?
5. Хто є платниками акцизного податку?

ТЕМА 2.5. МИТНІ ПЛАТЕЖІ

Питання:

1. Митні платежі в системі оподаткування, їх види. Мито, що стягується при переміщенні товарів через митну територію України.
2. Поняття митної вартості та методи її визначення. Порядок нарахування та сплати мита.
3. Державне мито, його правове регулювання. Платники та об'єкт оподаткування.

Основні поняття з теми:

Митні платежі – податку, що відповідно до Податкового кодексу України або митного законодавства справляються під час переміщення або у зв'язку з переміщенням товарів через митний кордон України та контроль за справлянням яких покладено на митні органи.

1. Митні платежі в системі оподаткування, їх види. Мито, що стягується при переміщенні товарів через митну територію України

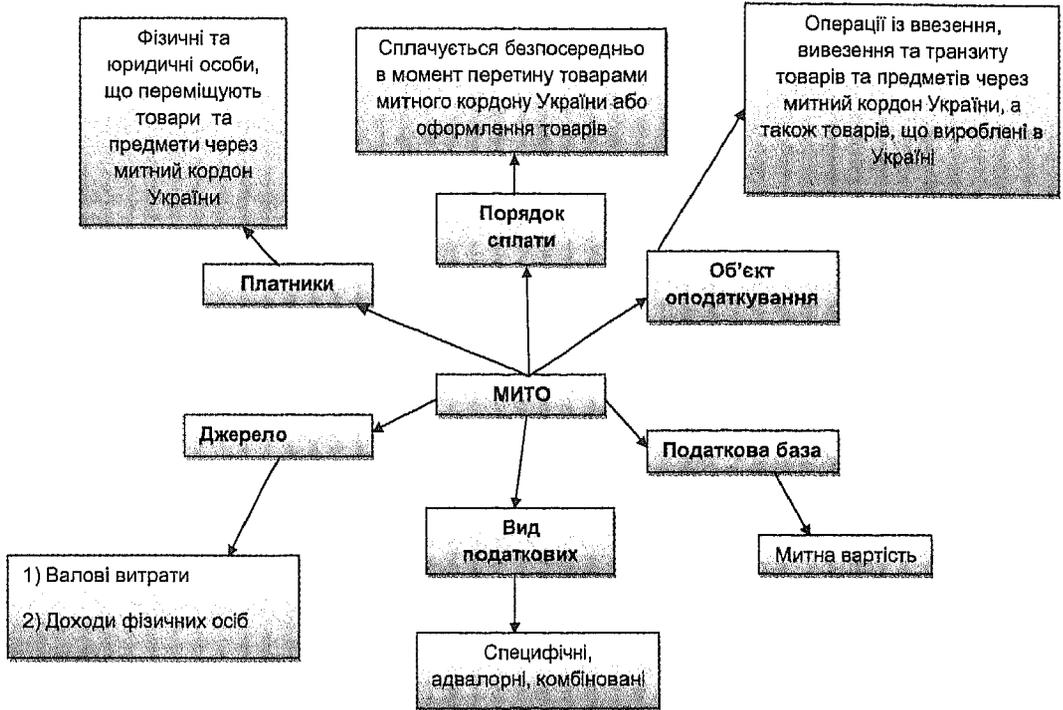
Мито – непрямий податок, який стягується при перетині митного кордону, тобто при імпорті, експорті, транзиті товарів. Даний податок як і акцизний, включається в ціну товарів, сплачується за рахунок покупця, його ставки диференційовані за групами товарів, перелік яких значно ширший ніж підакцизних товарів

Систему митних платежів можна поділити на дві групи:

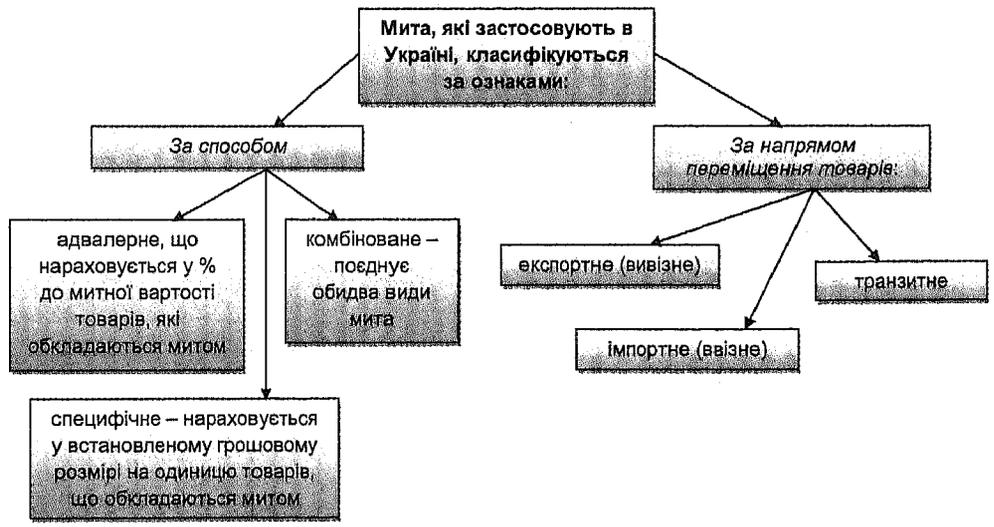
Основні – обов'язкові платежі, що стягуються у більшості випадків при перетині митного кордону із суб'єктів, що не характеризуються специфічними особливостями:

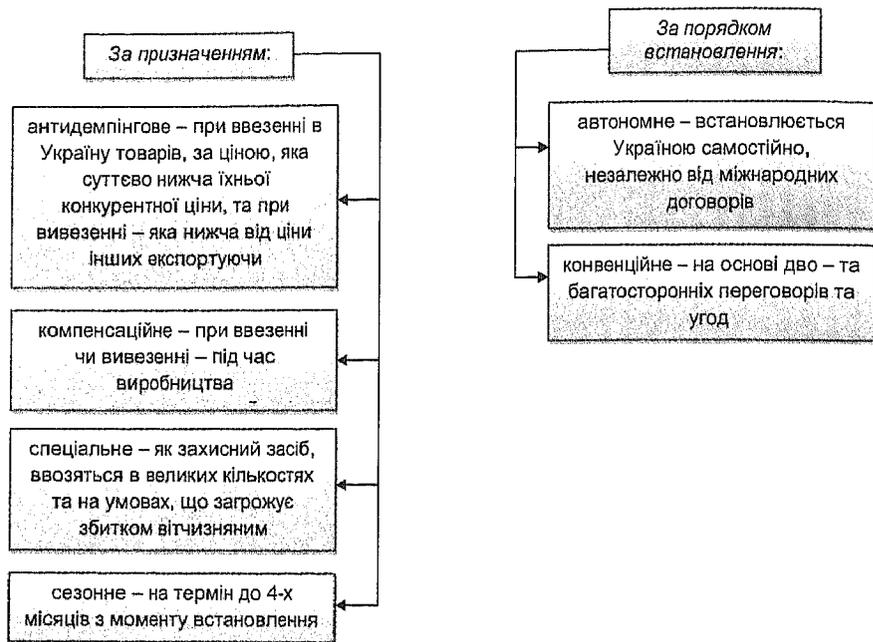

Додаткові – митні платежі, що стягують із платників за додаткові надані послуги або дії (збори за зберігання товарів, збори за митний супровід вантажів, збори за видачу ліцензії, плата за участь у митних аукціонах тощо)

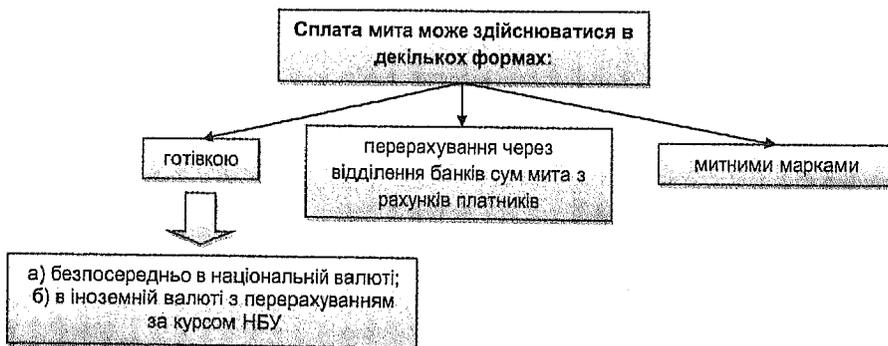

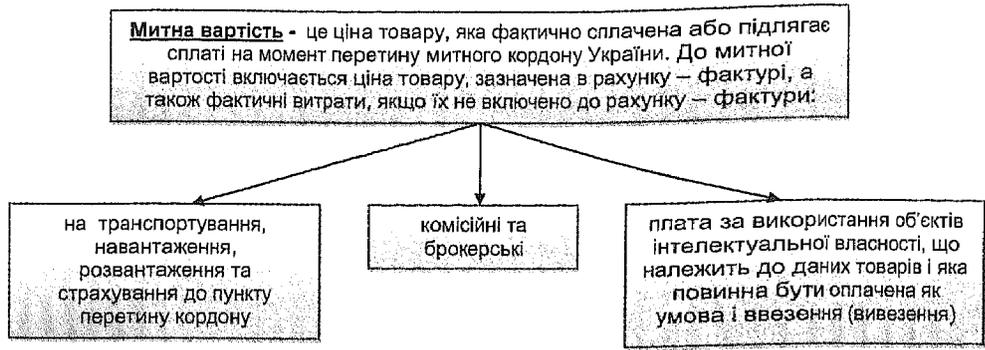
Митні збори і платежі – це своєрідна плата за виконання митницею своїх обов'язків і послуг, яка використовується для розвитку системи митних органів України

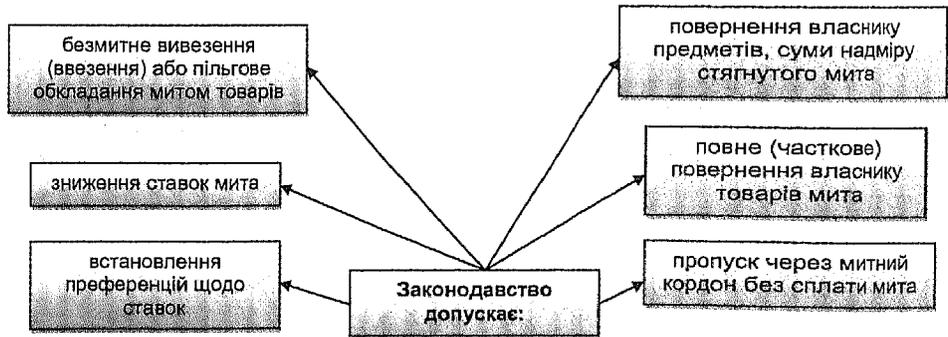
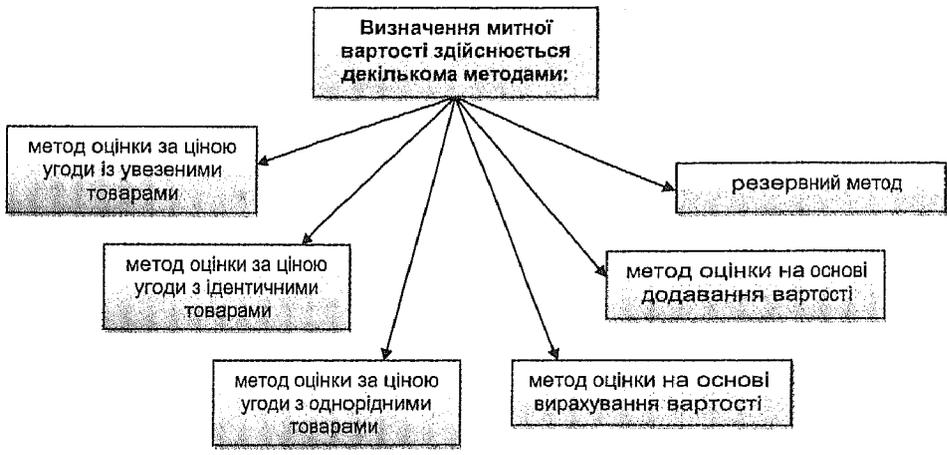

2. Поняття митної вартості та методи її визначення. Порядок нарахування та сплати мита

Нарахування та сплата мита – здійснюється митним органом України відповідно до ставок єдиного митного тарифу, що є чинним на день подання митної декларації, і сплачується як у валюті України, так і в іноземній по курсу НБУ до Державного бюджету України

3. Державне мито, його правове регулювання. Платники та об'єкт оподаткування

Державне мито – це обов'язковий збір, що стягується у вигляді плати з юридичних та фізичних осіб за вчинення в їхніх інтересах дій та видачу документів, що мають юридичне значення, уповноваженими на те органами

Об'єктом оподаткування виступають певні дії, з яких справляють державне мито (з позовних заяв, касаційних скарг, вчинення нотаріальних дій, реєстрація актів громадянського стану, оформлення документів на право виїзду за кордон і запрошення в Україну осіб із інших країн, видачі паспортів, прописки тощо)

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

- 1. Охарактеризуйте порядок нарахування та сплати мита.**
- 2. Розкрийте поняття митної вартості та методи її визначення.**
- 3. Митні платежі в системі оподаткування України, їх види.**
- 4. Які Ви знаєте пільги при оподаткуванні державним митом?**
- 5. Які є форми сплати державного мита?**

ТЕМА 2.6. МАЙНОВЕ ОПОДАТКУВАННЯ

Питання:

1. Сутність та види майнового оподаткування.
2. Збір за першу реєстрацію транспортного засобу.
3. Плата за землю.

Основні поняття з теми:

Новий транспортний засіб – це транспортний засіб, що не має актів державної реєстрації уповноважених органів, у тому числі іноземних, які дають право на його експлуатацію.

Орендна плата за земельні ділянки державної і комунальної власності – обов'язкий платіж, який орендар вносить орендодавцеві за користування земельною ділянкою.

Перша реєстрація транспортного засобу – реєстрація транспортного засобу, яка здійснюється уповноваженими державними органами України щодо цього транспортного засобу вперше в Україні.

1. Сутність та види майнового оподаткування

З усіх податків, що справляються у світі, найпоширенішим є майновий податок. Найпоширеніша база майнових податків – це земля й будинки, в деяких країнах місцева влада включає рухоме майно, таке як транспортні засоби, товарно-матеріальні запаси компанії, обладнання й устаткування. Податок справляється пропорційно до ринкової вартості майна, тобто ціни майна в разі його продажу

Середня частка майнових податків у місцевих податкових надходженнях складає біля 50% у федеративних країнах, і 30% в унітарних. США, Канада, Нідерланди – 70%, Великобританія – 100%.

Видами майного оподаткування є:

- 1) Податок на нерухоме майно відмінне від земельної ділянки (розкрито в темі «Місцеві податки та збори»);
- 2) Плата за землю;
- 3) Збір за першу реєстрацію транспортного засобу.

2. Збір за першу реєстрацію транспортного засобу

Платниками збору є юридичні та фізичні особи, які здійснюють першу реєстрацію в Україні транспортних засобів

Транспортні засоби, які є об'єктами оподаткування збором:

колісні транспортні засоби, крім тих які передбачені ПК України

судна, зареєстровані у Державному судновому реєстрі України або у Судновій книзі України

літаки і вертольоти, зареєстровані у Державному реєстрі цивільних повітряних суден України або у Реєстрі державних повітряних суден України, крім тих які передбачені ПК України

База оподаткування визначається:

для колісних транспортних засобів:

для мотоциклів, легкових автомобілів (крім легкових автомобілів, обладнаних електродвигуном), автобусів (у тому числі мікроавтобусів), тракторів, вантажних автомобілів (у тому числі сідельних тягачів, інших спеціалізованих та спеціальних вантажних транспортних засобів) – за об'ємом циліндрів двигуна в куб. сантиметрах

для легкових автомобілів, обладнаних електродвигуном, – за потужністю двигуна в кВт

для суден:

для суден, обладнаних двигуном, – за потужністю двигуна в кВт

для суден, які не обладнані двигуном, – за довжиною корпусу судна в сантиметрах

для літаків, вертольотів

за максимальною злітною масою

Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному року

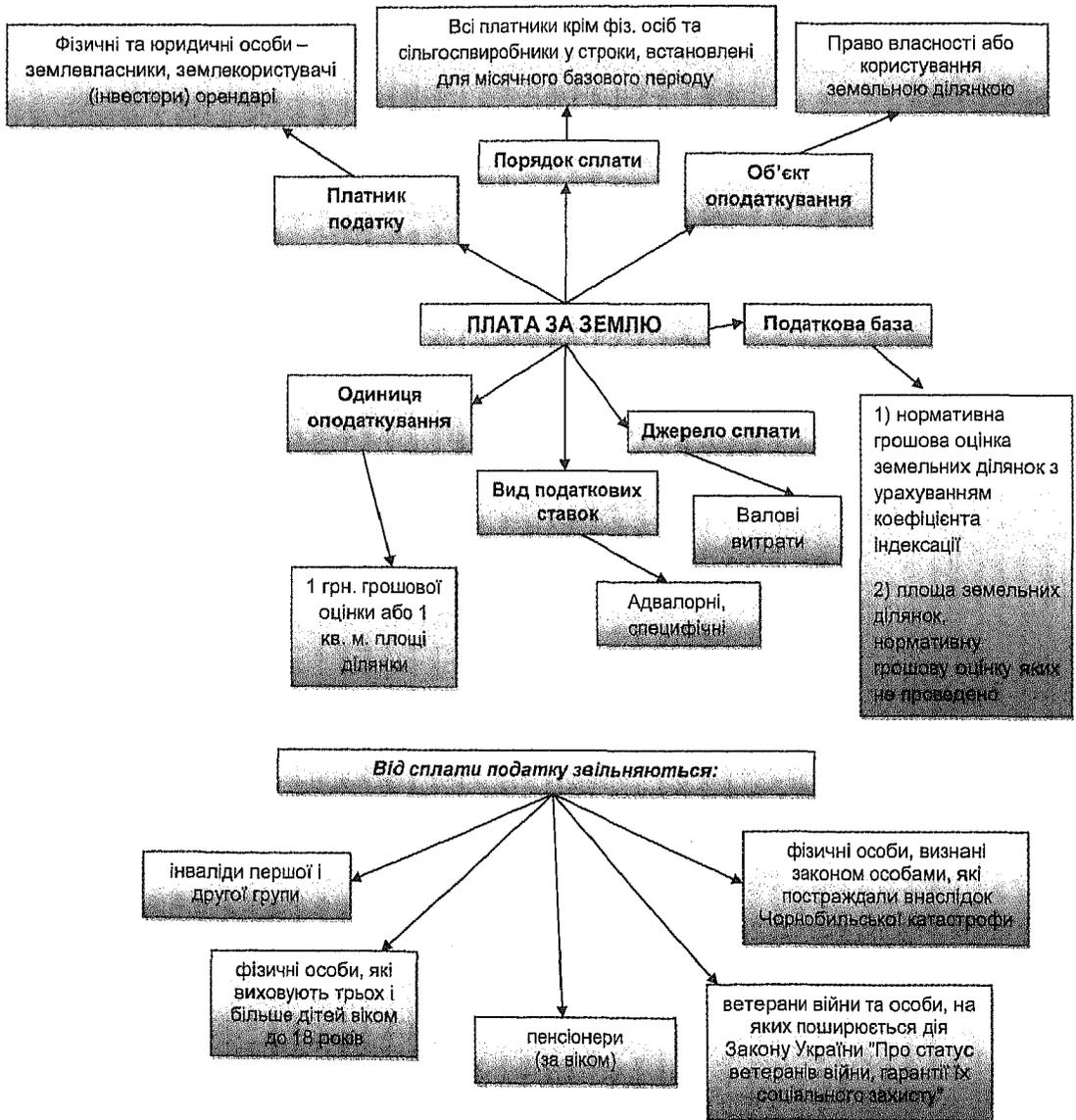
Збір сплачується фізичними та юридичними особами перед проведенням першої реєстрації в Україні транспортних засобів

3. Плата за землю

Земельні відносини – це суспільні відносини щодо володіння, користування і розпорядження землею. Суб'єктами земельних відносин є громадяни, юридичні особи, органи місцевого самоврядування та органи державної влади.

Згідно п. 14.1.147 ст. 14 ПКУ Плата за землю – це загальнодержавний податок, який справляється у формі земельного податку та орендної плати за земельні ділянки державної і комунальної власності.

А п.14.1.172. ст. 14 ПКУ зазначає, що **земельний податок** – це обов'язків платіж, що справляється з власників земельних ділянок та земельних часток (паїв), а також постійних землекористувачів (юр. і фіз. осіб, яким згідно закону надані у користування земельні ділянки).

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

- 1. Розкрийте сутність та види майнового оподаткування.**
- 2. Охарактеризуйте збір за першу реєстрацію транспортного засобу.**
- 3. Яка специфіка плати за землю?**
- 4. Особливості податку на нерухоме майно відмінне від земельної ділянки.**
- 5. Які Ви знаєте категорії земель?**

ТЕМА 2.7. МІСЦЕВІ ПОДАТКИ ТА ЗБОРИ

Питання:

1. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.
2. Єдиний податок (він же різновид спеціального податкового режиму).
3. Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності.
4. Збір за місця для паркування транспортних засобів.
5. Туристичний збір.

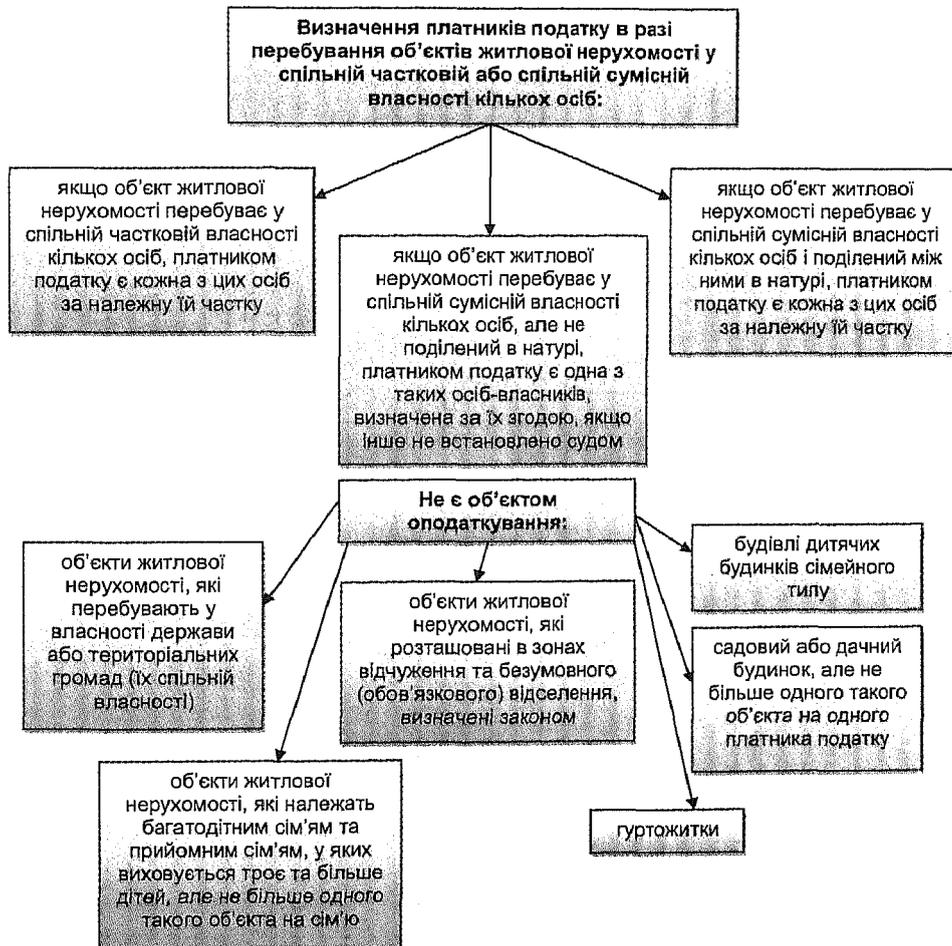
Основні поняття з теми:

Об'єкти житлової нерухомості – будівлі, віднесені відповідно до законодавства до житлового фонду, дачні та садові будинки. Об'єкти житлової нерухомості поділяються на такі типи:

- 1) житловий будинок – будівля капітального типу, споруджена з дотриманням вимог;
- 2) житловий будинок садибного типу – житловий будинок, розташований на окремій земельній ділянці, який складається з житлових та допоміжних приміщень;
- 3) прибудова до житлового будинку – частина будинку, розташована поза контуром його капітальних зовнішніх стін, і яка має з основною частиною будинку одну або більше спільну капітальну стіну;
- 4) квартира – ізольоване помешкання в житловому будинку, призначене та придатне для постійного у ньому проживання;
- 5) котедж – одно-, півтора поверховий будинок невеликої житлової площі для постійного чи тимчасового проживання з присадибною ділянкою;
- 6) кімнати у багатосімейних (комунальних) квартирах – ізольовані помешкання у квартирі, в якій мешкають двоє чи більше квартиронаймачів;
- 7) садовий будинок – будинок для літнього (сезонного) використання, який в питаннях нормування площі забудови, зовнішніх конструкцій та інженерного обладнання не відповідає нормативам, установленим для житлових будинків;
- 8) дачний будинок – житловий будинок для використання протягом року з метою позаміського відпочинку.

1. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки

Місцеве оподаткування є складовою частиною системи оподаткування. Особливе місце в реалізації податкової реформи приділяється правовому регулюванню місцевих податкових важелів як основного фінансового джерела формування бюджетів місцевого самоврядування

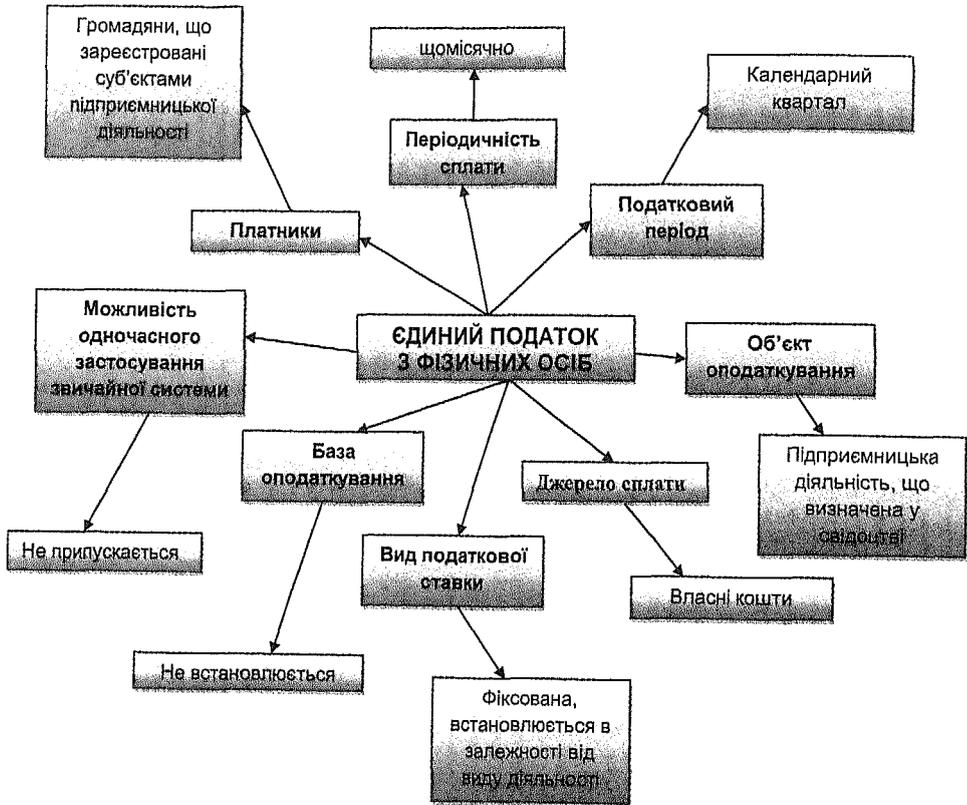
Базою оподаткування є житлова площа об'єкта житлової нерухомості

Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному року

Платники податку – юридичні особи самостійно обчислюють суму податку станом на 1 січня звітного року і до 1 лютого цього ж року подають до контролюючого органу за місцезнаходженням об'єкта оподаткування декларацію за формою, встановленою у порядку

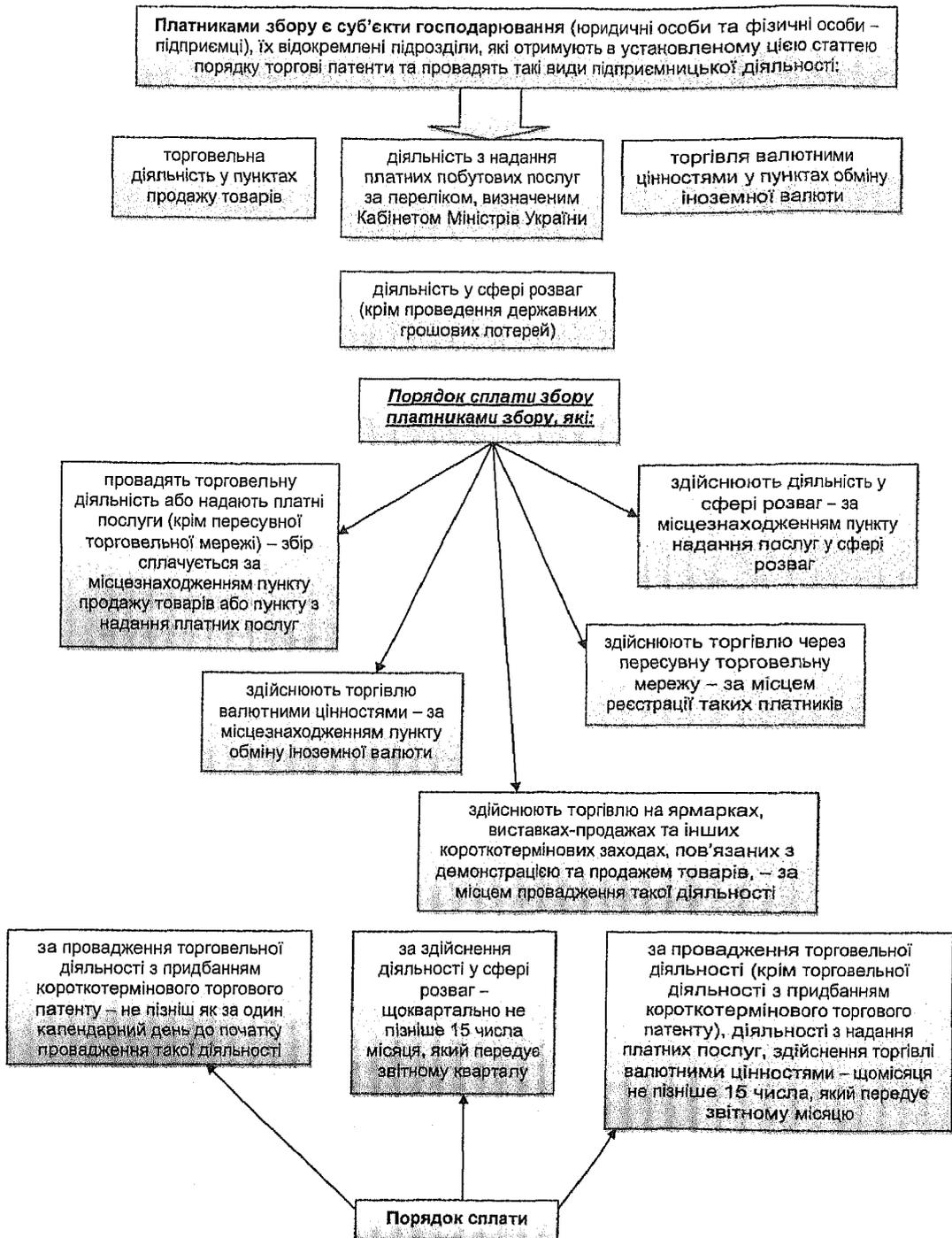
2. Єдиний податок

Спрощена система оподаткування, обліку, і звітності суб'єктів малого підприємництва, яка передбачає сплату єдиного податку. Є сьогодні найпоширенішою з альтернативних систем оподаткування. Перехід на єдиний податок в Україні запланований з 1 січня 1999 р.

Платник єдиного податку – юридична особа, яка зобов'язана вести Книгу обліку доходів і витрат. Ця книга в обов'язковому порядку реєструється в контролюючих органах

3. Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності

4. Збір за місяця для паркування транспортних засобів

Згідно ст. 266 ПКУ, платниками збору є юридичні особи, їх філії (відділення, представництва), фізичні особи – підприємці, які згідно з рішенням сільської, селищної або міської ради організують та провадять діяльність із забезпечення паркування транспортних засобів на майданчиках для платного паркування та спеціально відведених автостоянках

Об'єктом оподаткування є земельна ділянка, яка згідно з рішенням сільської, селищної або міської ради спеціально відведена для забезпечення паркування транспортних засобів на автомобільних дорогах загального користування, тротуарах або інших місцях, а також комунальні гаражі, стоянки, паркінги (будівлі, споруди, їх частини), які побудовані за рахунок коштів місцевого бюджету, за винятком площі земельної ділянки, яка відведена для безоплатного паркування транспортних засобів, передбачених статтею 30 Закону України "Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні"

Базою оподаткування є площа земельної ділянки, відведена для паркування, а також площа комунальних гаражів, стоянок, паркінгів (будівель, споруд, їх частин), які побудовані за рахунок коштів місцевого бюджету

Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному кварталу

5. Туристичний збір

Згідно ст. 268 ПКУ, туристичний збір – це місцевий збір, кошти від якого зараховуються до місцевого бюджету

Платниками збору є громадяни України, іноземці, а також особи без громадянства, які прибувають на територію адміністративно-територіальної одиниці, на якій діє рішення сільської, селищної та міської ради про встановлення туристичного збору, та отримують (споживають) послуги з тимчасового проживання (ночівлі) із зобов'язанням залишити місце перебування в зазначений строк

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

1. Правове регулювання місцевого оподаткування.
2. Охарактеризуйте збір за місця для паркування транспортного засобу.
3. Розкрийте порядок справляння збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності.
4. Особливості туристичного збору.
5. Розкрийте поняття та сутність спрощеної системи оподаткування.
6. Поняття суб'єктів малого підприємництва та особливості їх оподаткування в Україні.
7. Особливості застосування фіксованого сільськогосподарського податку до сільськогосподарських товаровиробників.

ТЕМА 2.8. ПРИРОДООХОРОННІ ПЛАТЕЖІ

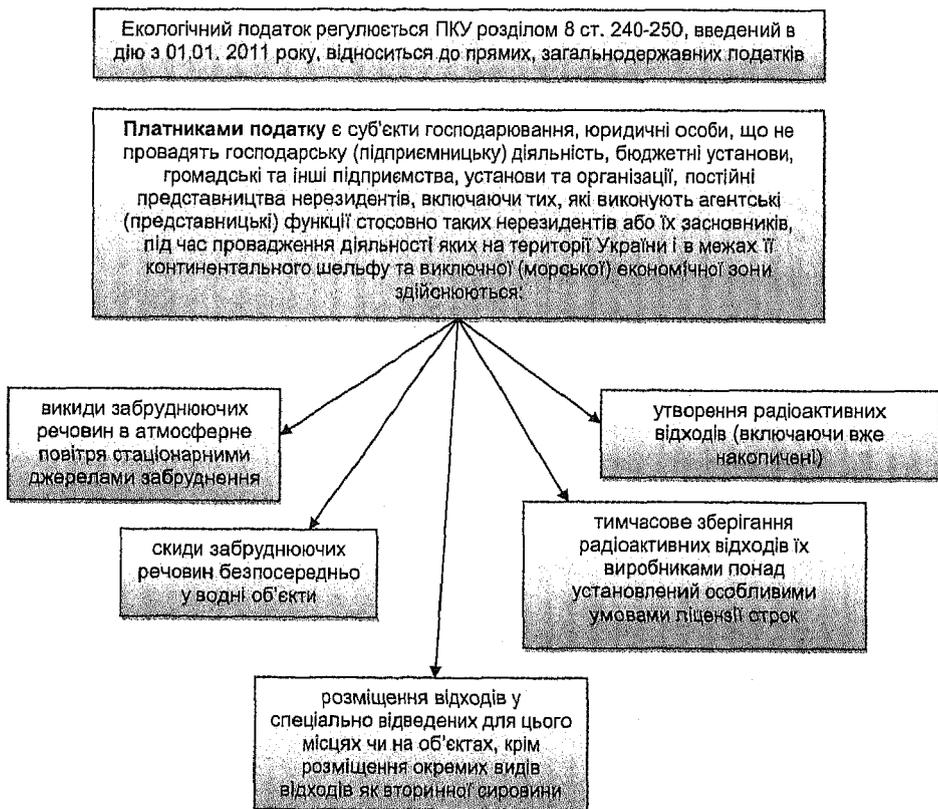
Питання:

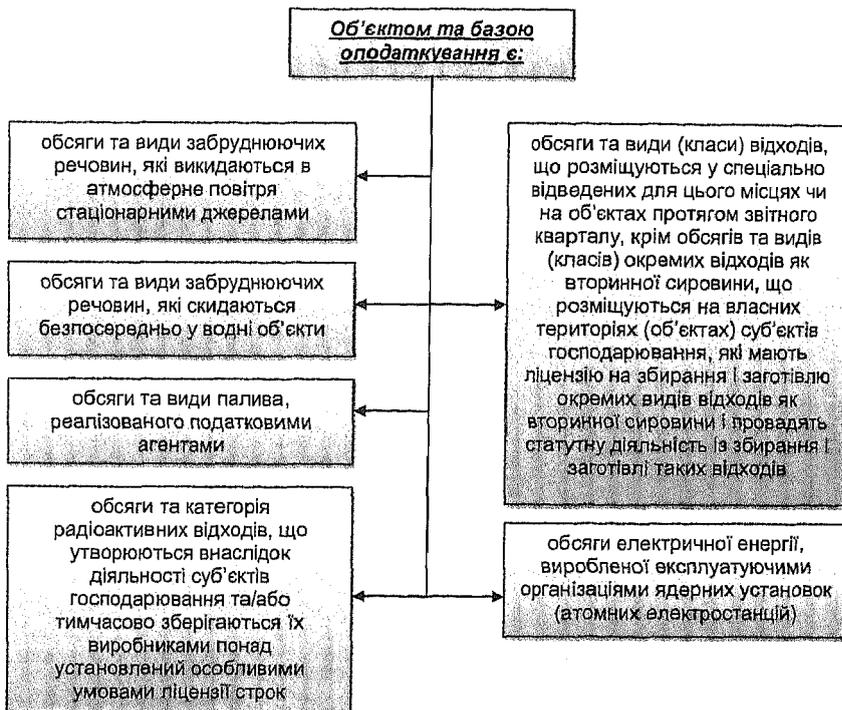
1. Екологічний податок.
2. Збір за спеціальне використання води.
3. Збір за спеціальне використання лісових ресурсів.

Основні поняття з теми:

Екологічний податок – загальнодержавний обов’язковий платіж, що справляється з фактичних обсягів викидів у атмосферне повітря, скидів у водні об’єкти забруднюючих речовин, розміщення відходів, фактичного обсягу радіоактивних відходів, що тимчасово зберігаються їх виробниками, фактичного обсягу утворених радіоактивних відходів та з фактичного обсягу радіоактивних відходів, накопичених до 1 квітня 2009 року.

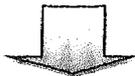
1. Екологічний податок

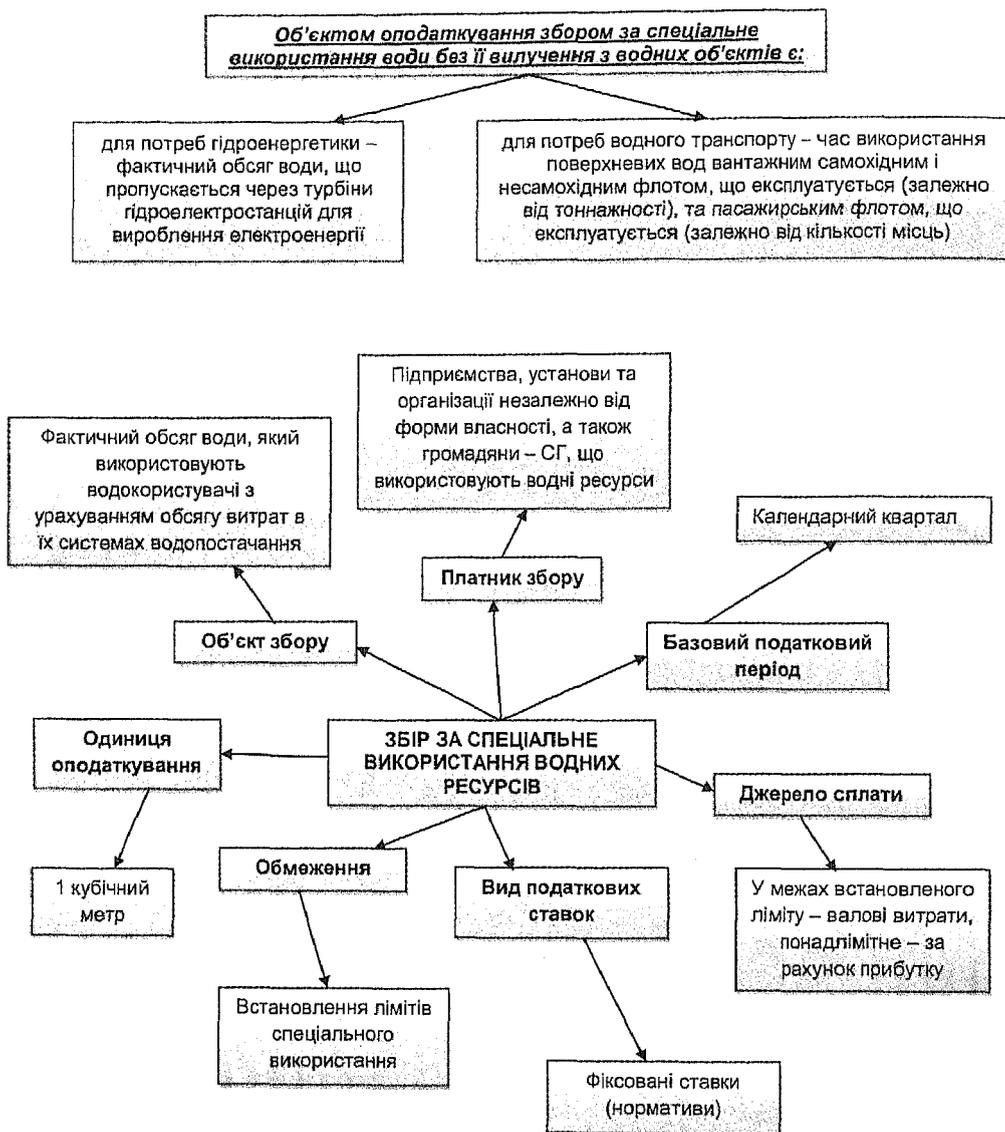

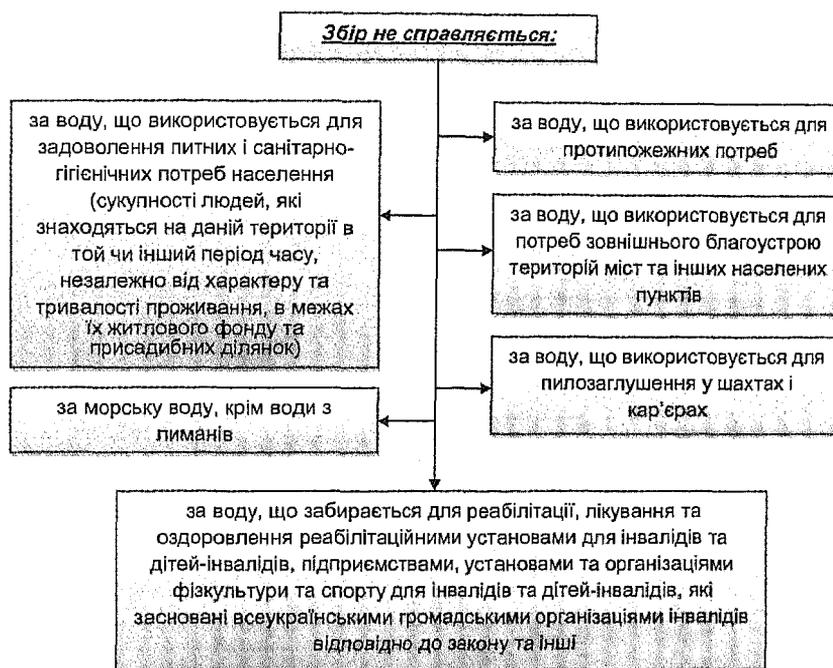
2. Збір за спеціальне використання води

Платниками збору є водокористувачі – суб'єкти господарювання незалежно від форми власності: юридичні особи, їх філії, відділення, представництва, інші відокремлені підрозділи без утворення юридичної особи (крім бюджетних установ), постійні представництва нерезидентів, а також фізичні особи – підприємці, які використовують воду, отриману шляхом забору води з водних об'єктів (первинні водокористувачі) та/або від первинних або інших водокористувачів (вторинні водокористувачі), та використовують воду для потреб гідроенергетики, водного транспорту і рибництва

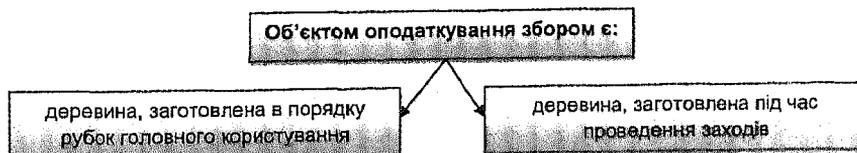
Об'єктом оподаткування збором є фактичний обсяг води, який використовують водокористувачі, з урахуванням обсягу втрат води в їх системах водопостачання

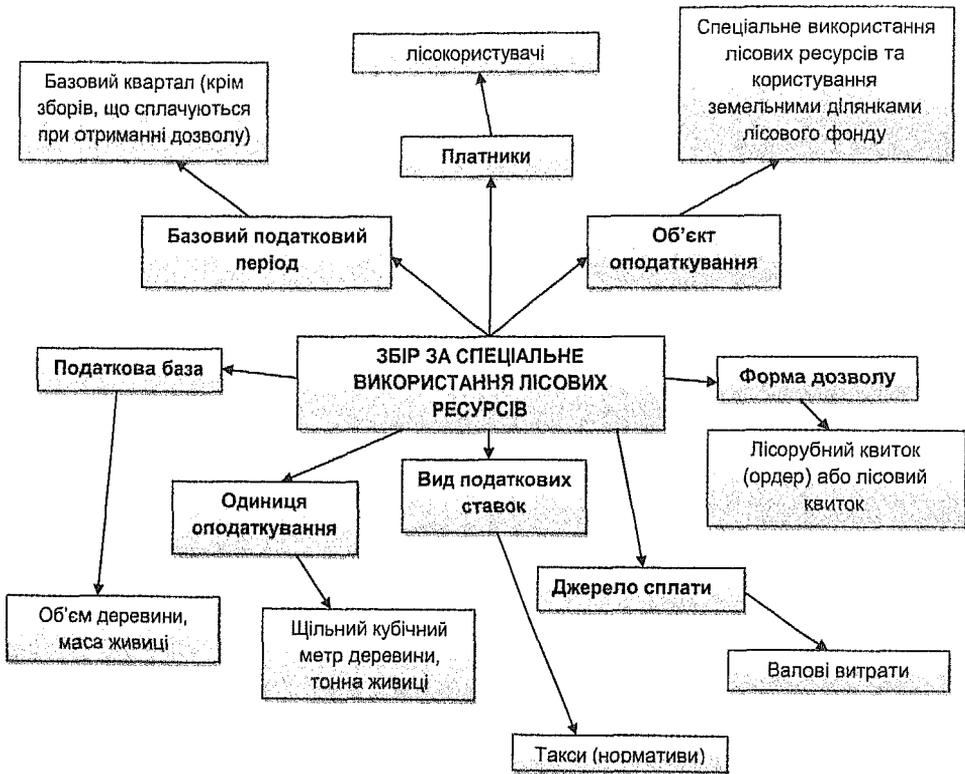

3. Збір за спеціальне використання лісових ресурсів

Платниками збору є лісокористувачі – юридичні особи, їх філії, відділення, інші відокремлені підрозділи, що не мають статусу юридичної особи, постійні представництва нерезидентів, які отримують доходи з джерел їх походження з України або виконують агентські (представницькі) функції стосовно таких нерезидентів або їх засновників, фізичні особи (крім фізичних осіб, які мають право безоплатно без видачі спеціального дозволу використовувати лісові ресурси відповідно до лісового законодавства), а також фізичні особи – підприємці, які здійснюють спеціальне використання лісових ресурсів на підставі спеціального дозволу (лісорубного квитка або лісового квитка) або відповідно до умов договору довгострокового тимчасового користування лісами

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

1. Розкрийте специфіку правового регулювання природоохоронних платежів.
2. Специфіка справляння екологічного податку.
3. Охарактеризуйте збір за спеціальне використання води.
4. В чому особливості справляння збору за спеціальне використання лісових ресурсів?
5. Хто не є платниками природоохоронних платежів?

ТЕМА 2.9. РЕСУРСНІ ПЛАТЕЖІ

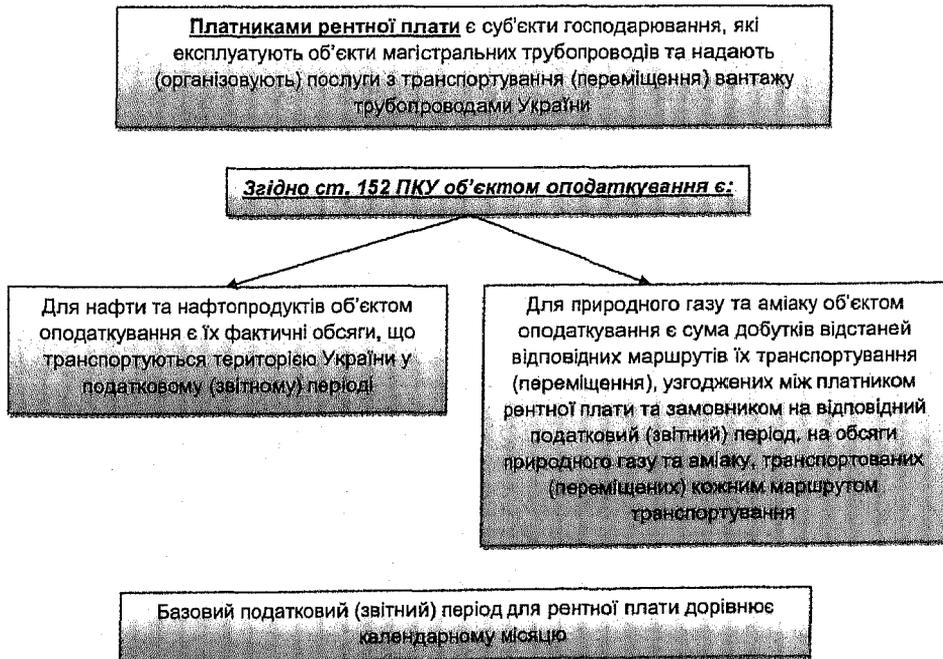
Питання:

1. Рентна плата за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України.
2. Рентна плата за нафту, природний газ і газовий конденсат, що видобувається в Україні.
3. Плата за користування надрами.

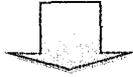
Основні поняття з теми:

Вуглеводнева сировина – нафта, природний газ (у тому числі нафтовий (попутний) газ), газовий конденсат, що є товарною продукцією.

1. Рентна плата за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України

Платник несе відповідальність за правильність обчислення рентної плати, повноту і своєчасність її внесення до бюджету, а також за своєчасність подання контролюючому органу відповідних розрахунків згідно із нормами цього Кодексу та інших законів України

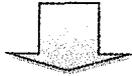

Контроль за правильністю обчислення, своєчасністю і повнотою справлення рентної плати до бюджету здійснюють контролюючі органи

2. Рентна плата за нафту, природний газ і газовий конденсат, що видобувається в Україні

Платниками рентної плати (далі – платники) є суб'єкти господарювання, які здійснюють видобуток (у тому числі під час геологічного вивчення) вуглеводневої сировини на підставі спеціальних дозволів на користування надрами, отриманих в установленому законодавством порядку

Об'єктом оподаткування рентною платою, згідно ст. 257 ПКУ, є обсяг видобутої вуглеводневої сировини у податковому (звітному) періоді

Базовий податковий (звітний) період для рентної плати дорівнює календарному місяцю

Розмір податкового зобов'язання з рентної плати обчислюється платником як добуток обсягу видобутої ним вуглеводневої сировини, встановлених статтею 258 цього Кодексу ставок рентної плати та коригуючого коефіцієнта, який у кожному податковому (звітному) періоді розраховується відповідно до статті 259 цього Кодексу

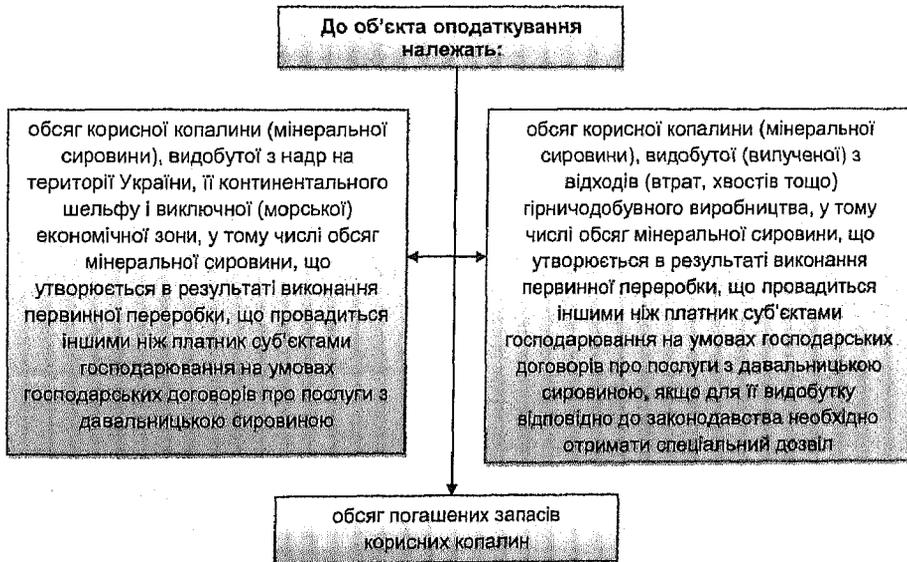
Платник несе відповідальність за правильність обчислення рентної плати, повноту і своєчасність її внесення до бюджету, а також за своєчасність подання контролюючим органам відповідних розрахунків згідно з нормами Податкового Кодексу та інших законів України

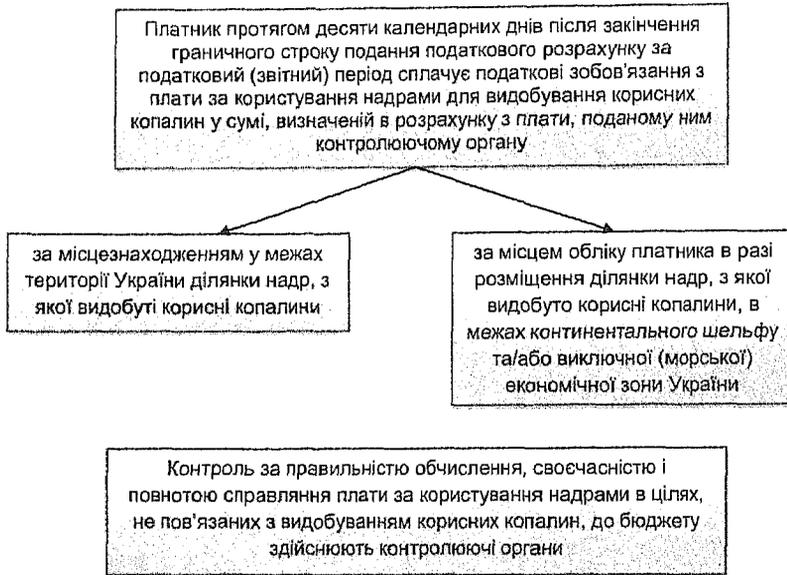
3. Плата за користування надрами

Платниками плати за користування надрами для видобування корисних копалин є суб'єкти господарювання, у тому числі громадяни України, іноземці та особи без громадянства, зареєстровані відповідно до закону як підприємці, які набули права користування об'єктом (ділянкою) надр на підставі отриманих спеціальних дозволів на користування надрами (далі – спеціальний дозвіл) в межах конкретних ділянок надр з метою провадження господарської діяльності з видобування корисних копалин, у тому числі під час геологічного вивчення (або геологічного вивчення з подальшою дослідно-промисловою розробкою) в межах зазначених у таких спеціальних дозволах об'єктах (ділянках) надр

Об'єктом оподаткування плати за користування надрами для видобування корисних копалин по кожній наданій в користування ділянці надр, що визначена у відповідному спеціальному дозволі, є обсяг видобутої у податковому (звітному) періоді корисної копалини (мінеральної сировини) або обсяг погашених у податковому (звітному) періоді запасів корисних копалин

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

1. Місце ресурсних платежів в системі оподаткування України.
2. Розкрийте порядок сплати плати за користування надрами.
3. Специфіка справляння збору за користування радіочастотними ресурсами.
4. Порядок сплати земельного податку (плата за землю).
5. Які Ви знаєте форми використання надр?

ТЕМА 2.10. СПЕЦІАЛЬНІ ПОДАТКОВІ РЕЖИМИ

Питання:

1. Фіксований сільськогосподарський податок.
2. Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну і теплову енергію, крім електроенергії виробленої кваліфікованими когенераційними установками.
3. Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ та споживачів усіх форм власності.

Основні поняття з теми:

Спеціальний податковий режим – це система заходів, що визначає особливий порядок оподаткування окремих категорій господарюючих суб'єктів. Він може передбачати особливий порядок визначення елементів податку та збору, звільнення від сплати окремих податків та зборів.

1. Фіксований сільськогосподарський податок

Платниками податку з урахуванням обмежень, встановлених пунктом 301.6 статті 301 ПКУ, можуть бути сільськогосподарські товаровиробники, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 відсотків

Не може бути зареєстрований як платник податку:

суб'єкт господарювання, у якого понад 50 відсотків доходу, отриманого від продажу сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки, становить дохід від реалізації декоративних рослин, диких тварин і птахів, хутряних виробів і хутря

суб'єкт господарювання, що провадить діяльність з виробництва та/або реалізації підакцизних товарів, крім виноматеріалів винограду (коди згідно з УКТ ЗЕД 2204 29– 2204 30), вироблених на підприємствах первинного виноробства для підприємств вторинного виноробства, які використовують такі виноматеріали для виробництва готової продукції

суб'єкт господарювання, який на день подання документів для набуття статусу платника податку має податковий борг (недоїмку), за винятком безнадійного податкового боргу (недоїмки), який виник внаслідок дії обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин)

Об'єктом оподаткування податком для сільськогосподарських товаровиробників є площа сільськогосподарських угідь (ріллі, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень) та/або земель водного фонду (внутрішніх водойм, озер, ставків, водосховищ), що перебуває у власності сільськогосподарського товаровиробника або надана йому у користування, у тому числі на умовах оренди

2. Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну і теплову енергію, крім електроенергії виробленої кваліфікованими когенераційними установками

Платниками збору є оптовий постачальник електричної енергії та виробники електричної енергії, які мають ліцензію на право здійснення підприємницької діяльності з виробництва електричної енергії і продають її поза оптовим ринком електричної енергії, та теплової енергії (далі – юридичні особи)

Об'єктом оподаткування збором є:

для оптового постачальника електричної енергії – вартість відпущеної електричної енергії без урахування податку на додану вартість

для юридичних осіб – вартість відпущеної електричної енергії, що продається поза оптовим ринком електричної енергії, зменшена на вартість електричної енергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками та/або з відновлюваних джерел енергії, а для гідроенергії – виключно у частині виробленої малими гідроелектростанціями без урахування податку на додану вартість

Ставка збору становить 3 відсотки від вартості фактично відпущеної платником збору електричної енергії без урахування податку на додану вартість

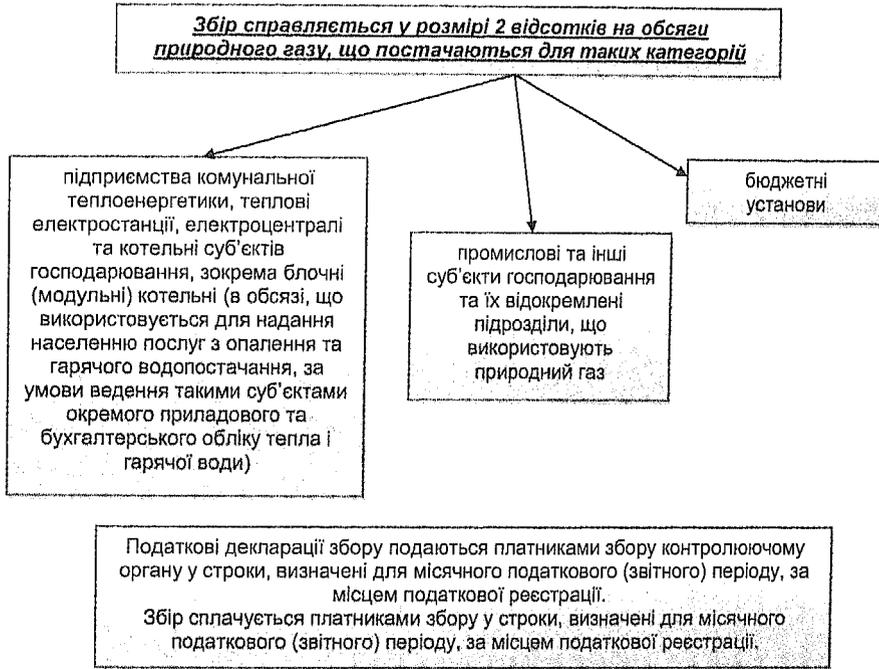
Базовий податковий (звітний) період для збору дорівнює календарному місяцю

Контроль за цільовим використанням таких коштів здійснює орган державного регулювання діяльності в електроенергетиці

3. Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ та споживачів усіх форм власності

Платниками збору є суб'єкти господарювання та їх відокремлені підрозділи, які провадять діяльність з постачання природного газу споживачам на підставі укладених з ними договорів

Об'єктом оподаткування збором є вартість природного газу в обсязі, відпущеному кожній категорії споживачів у звітному періоді, яка визначається на підставі актів приймання-передачі газу, підписаних платником та відповідним споживачем (для населення – на підставі облікових документів), з урахуванням відповідного тарифу

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

1. Розкрийте особливості фіксованого сільськогосподарського податку.
2. Основні елементи збору ц вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну та теплову енергію, крім електроенергії, виробленої кваліфікованими когенеративними установками.
3. Специфіка збору у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ споживачів усіх форм власності.
4. Пільги при спеціальних податкових режимах.
5. Правове регулювання спеціальних податкових режимів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

НОРМАТИВНІ ДЖЕРЕЛА

1. Конституція України прийнята на 5-му читанні ВРУ, 28.06.1996р // Відомості ВРУ. – 1996. – № 30. – Ст. 141;
2. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI / Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://minrd.gov.ua/>;
3. Кодекс про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984р.// Кодекси України. – 1999. – № 5. – 2006. – № 11;
4. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-IV, з останніми змінами від 05.07.2012 р. – електронний ресурс – [режим доступу]: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>;
5. Кримінально-процесуальний кодекс: Закон України від 28.12.1960 р. із змінами та доповненнями: Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://rada.gov.ua/>;
6. Лісовий кодекс України: Закон України від 21.01.1994р. № 3852-XII // Відомості Верховної Ради. – 1994. – № 17. – Ст. 99;
7. Кодекс України про надра: Закон України від 27.07.1994 року № 132/94-ВР : Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://rada.gov.ua/>;
8. Водний кодекс України: Закон України від 6.06.1995 року № 213/95-ВР: Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://rada.gov.ua/>;
9. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. – № 2341-III із змінами та доповненнями від 2003р.: Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://rada.gov.ua/>;
10. Земельний кодекс: Закон України від 25.10.2001 р. № 2768-III із змінами та доповненнями: Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://rada.gov.ua/>;
11. Господарський кодекс: Закон України від 16.01.03 № 436-IV: Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://rada.gov.ua/>;
12. Цивільний кодекс: Закон України від 16.01.03 № 435-IV: Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://rada.gov.ua/>;
13. Цивільно-процесуальний кодекс: Закон України від 18.03.04 р. № 1618-IV із змінами та доповненнями: Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://rada.gov.ua/>;
14. Господарський процесуальний кодекс: Закон України від 06.11.91 № 1768-XII: Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://rada.gov.ua/>;
15. Бюджетний кодекс України: Кодекс від 07.07.2011 – № 3614-VI // Відомості ВРУ № 50–51, ст. 572. від 2011 з останніми змінами від 12.01.2012 р.;

ЗАКони УКРАЇНИ

16. Про внесення змін до Закону України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті» Закон України від 31.05.07 № 1108-V Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://minrd.gov.ua/>;
17. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень: Закон України від 01.07.04 № 1952-IV:»Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://minrd.gov.ua/>;
18. Про державну підтримку сільського господарства України: Закон України від 24.06.04 № 1877-IV «Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://minrd.gov.ua/>;
19. Про електронний цифровий підпис: Закон України від 22.05.03 № 852-IV «Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://minrd.gov.ua/>;
20. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.03 № 851-IV « Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://minrd.gov.ua/>;
21. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців: Закон України від 15.05.03 року N 755-IV « Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://minrd.gov.ua/>;
22. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.00 № 2121-III « Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://minrd.gov.ua/>;
23. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України від 01.06.00 № 1775-III « Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://minrd.gov.ua/>;
24. Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів: Закон України від 19.12.95 року N 481/95-ВР « Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://minrd.gov.ua/>;
25. Про оренду землі: Закон України від 06.10.98 № 161-XIV «Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://minrd.gov.ua/>;
26. Про Державний реєстр фізичних осіб – платників податків та інших обов'язкових платежів: Закон України від 06.07.95 № 265/95-ВР « Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://minrd.gov.ua/>;

УКАЗИ ПРЕЗИДЕНТА

27. Про Міністерство доходів і зборів України: Указ Президента України від 18.03.2013 № 141/2013 « Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://minrd.gov.ua/>;
28. Про деякі заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади»: УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 726/2012: Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://minrd.gov.ua/>;

ПОСТАНОВИ ТА ДЕКРЕТИ КМУ

29. Про реорганізацію деяких органів державної податкової служби, спеціалізованих митних органів та організації»: Постанова КМ України від 20.03.13 № 228: Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://minrd.gov.ua/>;
30. Про утворення територіальних органів Міністерства доходів і зборів» Постанова КМ України від 20.03.2013 № 229: Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://minrd.gov.ua/>;

31. Про затвердження Порядку звільнення (зменшення) від оподаткування доходів із джерелом їх походження з України згідно з міжнародними договорами України про уникнення подвійного оподаткування: Постанова КМУ від 06.04.2001р. № 470: Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://minrd.gov.ua/>;

Накази про діяльність

32. Наказ Міндоходів України від 19.06.13 № 186 «Про затвердження Структури Міністерства доходів і зборів України» Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://minrd.gov.ua/>;

33. Наказ Міндоходів України від 28.05.13 № 129 «Про затвердження Плану діяльності Міндоходів України з підготовки проектів регуляторних актів у сфері господарської діяльності на 2013 рік» Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://minrd.gov.ua/>;

34. Наказ Міндоходів України від 28.08.13 № 417 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо застосування реєстраторів розрахункових операцій та книг обліку розрахункових операцій» Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://minrd.gov.ua/>;

35. Наказ Міндоходів України від 30.09.13 № 519 «Про затвердження Концепції та документів для забезпечення ефективної організації роботи з надання адміністративних послуг та сервісів центрами обслуговування платників» Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://minrd.gov.ua/>;

36. Наказ Міндоходів України від 01.10.13 № 522 «Про затвердження Державного реєстру реєстраторів розрахункових операцій» Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://minrd.gov.ua/>;

37. Наказ Міндоходів України від 18.09.13 № 491 «Про затвердження Державного реєстру реєстраторів розрахункових операцій» Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://minrd.gov.ua/>;

38. Наказ Міндоходів України від 05.09.13 № 446 «Про затвердження Примірної інструкції з охорони праці під час експлуатації електронно-обчислювальних машин» Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://minrd.gov.ua/>;

39. Наказ Міндоходів України від 15.08.2013 № 357 «Про затвердження Правил поведінки посадових осіб Міністерства доходів і зборів України та його територіальних органів» Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://minrd.gov.ua/>;

40. Наказ Міндоходів України від 02.08.2013 № 317 «Про затвердження Державного реєстру реєстраторів розрахункових операцій» Електронний ресурс // [режим доступу]: / <http://minrd.gov.ua/>;

ПІДРУЧНИКИ

41. Азаров М. Я., Кольга В. А., Онищенко В. А., Все про податки: Довідник Експерт – Про, – К., 2000р.

42. Веклич О. О. Екологічне оподаткування в Україні: реалії та напрями вдосконалення з урахуванням світового досвіду: Наук. видання / НАН України, Інститут економіки. – Київ, 2001. – 47с.

43. Все про податки: Довідник / М. Я. Азаров, В. Д. Кольга, В. А. Онищенко. – К.: Експерт-Про, 2000. – 492с.

44. Гега П. Т., Доля Л. М. Основи податкового права: Навч. посібник. – К.: Товариство «Знання», КОО, 1998. – 273 с..

45. Данілов О. Д. і ін. Оподаткування місцевими, ресурсними, рентними податками та зборами. Неподаткові платежі: Навч. посібник. – Ірпінь: Академія ДПС України, 2002. – 292с.

46. Данілов О. Д., Левченко С. В. Акцизний збір: Навч. посібник. – Ірпінь: Академія ДПС України, 2001. – 370с.

47. Данілов О. Д., Фліссак Н. П. Податкова система та шляхи її реформування: Навч. посібник. – К.: Парламентське видавництво, 2001. – 216с.

48. Законодавство України Про податки і збори з громадян – Збірник нормативних актів – К., Хрінком Інтер, 2000р.;

49. Кучерявенко Н. П. Налоговое право: Учебник. – Х.: Консум, 1997. – 432с.

50. Кучерявенко Н. П. Налоговое право: Учебник. – Х.: Легас, 2001. – 584с.

51. Кучерявенко Н. П. Податкове право України – підручник / М. П. Кучерявенко. – Х.: Право, 2012. – 528 с.;

52. Налоги, налогообложение и налоговое законодательство / Под ред. Евстигнеева Е. Н. – СПб: Питер, 2000. – 320с.

53. Ногина О. А. Налоговый контроль: вопросы теории. – СПб: Питер, 2002. – 160с.

54. Податкове право – Навч. Посібник за редакцією проф. Кучерявенка М. П., – К., Юрінком Інтер, 2004р.;

55. Податкова система – Навч. Посібник, за редакцією А. І. Крисоватий, О. М. Десятник, – Тернопіль, видавництва «Карт – бланш», 2004р.;

56. Страны ОЭСР. 2000. Статистический справочник ОЭСР / Пер. с англ. – М.: Изд-во "Весь Мир", 2001. – 96с.;

57. Суторміна В. М., Федосов В. М., Андрущенко В. Л. Держава – податки – бізнес (із світового досвіду фіскального регулювання ринкової економіки). – К.: Либідь, 1992;

58. Теорія і практика обліку платників податків в органах ДПС України: Навчальний посібник / Р. Е. Островерха та ін. – Ірпінь: Академія ДПС України, 2002. – 292с.;

59. Толстопятенко Г. П. Европейское налоговое право: Сравнительно-правовое исследование. – М.: НОР-МА, 2001. – 336.;

60. Толстопятенко Т. П., Федотова И. Т. Налоговое право США. – М.: Изд. центр «Анкил», 1996.;

61. Федосов В. М., Опарін В. М., П'ятаченко Г. О. Податкова система України. – К.: Либідь, 1994.;

62. Фінансове право: Навч. посібник для студентів юридичних вузів та факультетів / За ред. Л. К. Воронової і Д. А. Бекерської. – К.: Вентурі, 1995. – 272с.

63. Фінансове право: Підручник / Керівник авторського колективу і відповідальний редактор Л. К. Воронова. – Вид. 2-ге, виправл. та доп. – Х.: Фірма «Консум», 1999. – 496 с.;

64. Химичева Н. И. Налоговое право: Учебник. – М.: Издательство «БЕК»

Навчальне видання

ПОДАТКОВЕ ПРАВО

Альбом схем

Навчальний посібник

*За загальною редакцією:
д.ю.н, професора, завідувача кафедри фінансового права
Л. М. Касьяненко*

Відповідальний за випуск
Комп'ютерна верстка
Обкладинка

О.В. Діордійчук
Д. М. Алексєєв
Д. М. Алексєєв

Підписано до друку 05.11.2013 р. Формат 70x100^{1/16}
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Друк офсетний. Умовн.-друк. арк. 9.1
Наклад 1500 прим. Зам. 13-911.

Видавництво «Алерта»

04210, м. Київ, а/с 112.

Тел.: (044) 223-15-25, 223-15-30.

E-mail: alerta@ukr.net, веб-сайт: www.alerta.kiev.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 788 від 29.01.2002 р.